

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXX. letnik.

V Ljubljani, april 1913.

IV. zvezek.

Misale — bogat vir za pridige.

Predaval na prvem homiletičnem tečaju dr. Fr. Reck.

Posebno pozornost na homiletičnem tečaju v Ravensburgu so vzbudila predavanja rottenburškega kanonika dr. Fr. Recka o misalu kot bogatem viru za pridige.¹ Glavne misli treh zanimivih in praktičnih predavanj so bile:

Da je kdo dober govornik, mora biti mož svetega pisma; vsi veliki cerkveni govorniki, ki jih omenja zgodovina, so dobro poznali sveto pismo. Vendar je študij sv. pisma le daljna priprava za pridigo, zakaj navadno se ne razlaga celo sv. pismo po vrsti; sv. Cerkev je za stalno določila za vsako nedeljo in vsak praznik posebne oddelke sv. pisma. Te najdemo v knjigi beril in evangelijev, iz katere beremo ljudstvu v cerkvi. Vendar — pravi Reck — namesto te knjige naj vzame duhovnik rajši v roke latinski misale. Tuj jezik ga nehote sili, da bere bolj počasi in pazljivo, treba je bolj misliti, kakor če bere v domačem jeziku. Razen tega pa ima vsak jezik svoje izraze, ki jih ni mogoče tako dobro prevesti v drug jezik.

Vendar duhovnik se ne bo omejil samo na evangelij in list, ampak se bo oziral tudi na mašne formulare, kakor so v misalu v Proprium de tempore, Proprium Sanctorum in Commune Sanctorum. Ordo missae je tudi bogat vir za pridigo, a o tem ne

¹ Das Missale, eine Grundquelle der Predigt, — v knjigi »Vorträge auf dem ersten homiletischen Kurs in Ravensburg«, str. 55 do 100. — Glej tudi pisateljevo delo: Das Missale als Betrachtungsbuch. Vorträge über die Meßformularien. Von Dr. Fr. Xaver Reck, Domkapitular in Rottenburg a. N. — 5 Bände. V. 8°. — I.: Vom ersten Adventssonntag bis zum sechsten Sonntag nach Ostern. 2., verbesserte Aufl. (XII u. 526) 1911. M 6'—; vez. M 7'20. — II.: Vom Pfingstsonntag bis zum vierundzwanzigsten Sonntag nach Pfingsten. 2., verbesserte Aufl. (VIII u. 406) 1911. M 4'80; vez. K 6'—. — III.: Das Commune Sanctorum. — Auswahl aus dem Proprium Sanctorum. 2., verbesserte Aufl. (VIII u. 606) 1911. M 7'—; vez. M 8'20. — IV.: Feste und Ferien. 1. u. 2. Aufl. (VIII u. 592) 1910. M 7'—; vez. M 8'20. — V.: Die Fastenferialmessen. 1. u. 2. Aufl. (VIII u. 452) 1912. M 5'60; vez. M 6'80.

govorimo tu, oziramo se samo na to, kar se izpreminja pri maši, na mašne formulare.

Ti mašni formularji so pravi umotvori, lepe kompozicije, katerih posamezni deli so premišljeno, po gotovem načrtu sestavljeni, tako da tvorijo skupaj lepo celoto in izražajo eno glavno misel. Včasih je glavna misel jasna, razvidna, včasih jo je bolj težko spoznati. Pa tudi vsak del zase: introitus, molitve, list, graduale, evangelij, ofertorij itd. nudijo veliko snovi za pridigo. Včasih niso tako jasni na prvi pogled, ne vemo takoj, zakaj stoji ravno ta verz, ta tekst v tem mašnem formularju; a jasni nam pa postanejo, če se ozremo na liturgijo, na čas cerkvenega leta. Predavatelj nam podaja z g l e d.

V introitu prve adventne nedelje beremo: Ad te levavi animam meam, Deus meus, in te confido, non erubescam, neque irrideant me inimici mei: et enim universi, qui te expectant, non confundentur.

Vias tuas, Domine, demonstra mihi et semitas tuas edoce me.

Vsak, kdor bere te besede same zase, vé, kaj pomenijo. Cerkev pa jih je postavila v introitu prve adventne nedelje; ravno zaradi tega pa dobé še obilnejši pomen, po liturgiji nam postanejo še bolj jasne. Cerkev stoji tedaj na pragu novega cerkvenega leta in ga pričinja s tem, da obrne oči proti nesmrtnemu kralju: ad te levavi animam meam, Deus meus. Pot novega leta hoče prehoditi v trdnem zaupanju do Gospoda: in te confido — non erubescam. Toda spomni se, da je pot lahko nevarna: neque irrideant me inimici mei, — a ne bo nevarna za tiste, ki zaupajo v Boga: etenim universi, qui te expectant, non confundentur. Ker vemo, da je naša pot prava, če hodimo po Gospodovi poti, zato sklepa s ponižno prošnjo: Vias tuas, Domine, demonstra mihi et semitas tuas edoce me. Ta introitus bi se dal porabiti za homilijo, posamezne njegove misli pa bi bile tudi porabne za tematične pridige na prvo adventno nedeljo.

Veliko lepih misli je tudi v molitvah (oratio, secreta et postcommunio). Celo drugoverci jih občudujejo, kako v malih besedah silno veliko izražajo. — Evangelijev ne smemo brati samih zase, ampak v zvezi s celim mašnim formularjem. Tako se nam pojasni, zakaj se ravno danes bere ta evangelij, hkrati se nam zbude večkrat nove misli za pridigo.

Škoda je, da se iz lista (lectio) skoro nikdar ne govori v cerkvi, ko imajo vendar listi toliko lepih misli.¹ Cerkev jih je postavila v misale, gotovo ne zaradi tega, da bi jih samo duhovniki brali v tujem jeziku. Cerkveni očetje (n. pr. sv. Janez Križostom) so radi apostolska pisma porabljali za pridige; najprej se je prebral dotični list in nato je sledila homilija. Seveda so

¹ Prim. Slomškovo »Apostolsko hrano«.

listi bolj težki, a to ne sme ostrašiti, ker je dovolj pripomočkov, da se težkoče premagajo. — Graduale navadno nadaljuje misel, ki jo izraža introitus, zato se ravnotako da izrabiti, prav tako offertorium in communic.

Bogat vir za pridigo je misale, a je bil v naših časih skoro že pozabljen. Globok je sicer ta vir, včasih bolj težko dostopen, treba je kakor za drago rudo precej, precej kopati, a delo se bogato izplača. Za prakso svetuje sledeče:

1. Beri mašni formular počasi, premišljeno, in sicer v celoti. Pri tem se ti bodo gotovo zbudile misli, ki te zanimajo, ugajajo in se ti zde primerne, da jih porabiš za pridigo; zapomni si jih ali zapiši. Včasih ne bo treba dolgo brati, že introitus pove, kakšna misel bo izražena v tem formularju ali kakšna čuvstva naj prevajajo dotični praznik. Introitus — prvi Reck — je nekak eksponent ali uvertura; naznanja že to, kar povedo jasno šele naslednji deli.

2. Včasih se zdi mašni formular na prvi pogled nerazumljiv ali pa premalo poraben. Zato je treba privzeti kak prevod ali kako razlago, treba je nekoliko eksegeze. Večkrat nam liturgija pojasni zmisel in zvezo posameznih delov mašnih formularjev.

3. Ko se nam pojasni zmisel mašnega formularja, je pa treba še refleksije, meditacije, treba je nekoliko postati, da najdeno snov uporabimo za življenje. Sv. Krizostom pravi, da je naloga govornikova: vprašati in razreševati (zetesis in lysis). Najprej je treba vprašati po pomenu in zmyslu, potem pa povzeti iz tega primerne nauke zase in za vernike.

Na podlagi teh principov je predavatelj dr. Reck v dveh urnem predavanju svoja izvajanja praktično pokazal na mašnem formularju za praznik sv. apostolov Petra in Pavla (29. junija). Naj podam tu samo zgled, kako se dá molitev (oratio) homiletično porabiti. Glasi se: Deus, qui hodiernam diem Apostolorum tuorum Petri et Pauli martyrio consecrasti, da Ecclesiae tuae, eorum in omnibus sequi praeceptum, per quos religionis sumpsit exordium.

Ta molitev je skoro gotovo nastala v Rimu, rimska Cerkve predvsem slavi oba apostola kot prvaka in ustanovitelja. Gotovo so to molitev molili v katakombah, še preden je nastal naš misale.

Sedaj pa je treba meditirati posamezne besede. Najprej: Deus, qui hodiernam diem. Hodierna dies (29. junij), kaj je bil v rimskem koledarju? Menda navaden dan. Kdo se je zmenil za ta dva človeka, ki so ju na ta dan umorili? Prav malo jih žaluje za njima, in še ti se skrivajo. In vendar je hodierna dies dan, s katerim se je pričela njuna slava in nesmrtnost, malokatero ime se tako slavi, malokateri dan je tako znamenit. Njun spomin je večen, zapisan je v srce krščanstva. Toda če praznujemo ta dan, slavimo tebe, božji Zveličar, ker sta tvoja

apostola. Zato je res, kar pravi molitev: Bog sam je posvetil smrtni dan sv. apostolov: hodiernam diem consecrasti; za katoliškega kristjana je ta dan svet in prazničen dan.

Toda kako naj ga praznujemo? Molitev nam pravi, da s tem, da se Bogu zahvalimo: Deus, qui... consecrasti. Ta dan praznujemo z zahvalno molitvijo in z molitvijo za milost, ki je primerna temu dnevu, in ta je: eorum (scilicet Apostolorum) sequi praeceptum. Ta dan prosimo Boga, da bi naše krščanstvo (krščanska vera) bilo res živo, dejansko; toda moramo pomisliti, da je tako krščanstvo milost ali dar od Boga (da Ecclesiae tuae) in pa tudi naše delo: eorum sequi praeceptum. Ta meditacija nam zbudi veliko misli, ki so primerne za cerkvene govore. V tej molitvi najdemo temata, n. pr.:

1. Katoliško krščanstvo mora biti dejansko, praktično (sequi praeceptum), a praktično krščanstvo je tudi milost božja.

2. Cerkev ima oblast dajati zapovedi: sequi praeceptum, in verniki imajo dolžnost poslušati (sequi).

Že en sam zgled iz kratke molitve nas prepriča, koliko snovi za cerkvene govore in za meditacijo hrani misale.

Predavatelj dr. Reck je pozneje izdal znamenito delo v petih zvezkih »Missale als Betrachtungsbuch« (Herder, 1910—1912. Cena M 30'40), ki ga je kritika z veseljem pozdravila. S tem je odkril meditaciji in cerkvenemu govorništvu bogate zaklade, ki so bili do danes skoro pozabljeni.

O knjigi je tudi »Duhovni Pastir« že govoril. — Kako je delo urejeno, se razvidi iz tedanje ocene, kjer beremo (»Duh. Pastir«, 1911, str. 335): »Pisatelj razlaga najpoprej besedni pomen oddelkov sv. pisma in molitev, ki tvorijo mašne formulare posameznih nedelj, praznikov in cerkvenih godov; potem pove, v kakšnem zmislu rabi sv. Cerkev dotični svetopisemski oddelek na tem ali onem mestu, in nato predoči zvezo vseh svetopisemskih oddelkov in cerkvenih molitev posameznega praznika. Kako krasne misli zbuja pogled v lepo združitev besedi svetega pisma in raznih molitev! Kako spodbuja k pobožnosti mašnika! — Ko je pisatelj pri posameznem mašnem formularju podal besedno razlago in opozoril na zvezo poedinih oddelkov, potem nastopi kot homilet. V izbranih besedah povzame nauke, ki neprisiljeno slede iz posameznih molitev kakor tudi iz vsega mašnega formularja v celoti. V ekshortacijah se obrača pisatelj do klerikov in duhovnikov, toda brez posebne težave se dobe primerni nauki tudi za ljudstvo, tako da bo knjiga »Das Missale als Betrachtungsbuch« duhovniku samemu nadvse dragocena premišljevalna knjiga, najboljša priprava za sveto daritev, obenem pa neizcrpen vir za govore.«

Fr. Hočevar.

Velikonočna nedelja.

Trojni pomen Jezusovega vstajenja.

(Konec.¹)

2. Kristusovo vstajenje nam daje poročstvo, da bomo mi vsi vstali od mrtvih. Vstali bodo pravični v milosti božji. Njih telesa se bodo svetila kakor zlato solnce na jutranjem nebu. Obdani bodo z nebeško bliščobo. Vstali bodo hudobni v stanu pregreh; njih obrazi bodo ostudni po kakovosti njihovih grehov. Sv. Duh govori pri sv. Pavlu: »Vsi bomo sicer vstali, toda izpremenjeni ne bomo vsi« (I. Kor. 15, 51.).

a) Prihodnje vstajenje pričajo že osebe in dogodki starega zakona, kakor Henoh, katerega je Bog vzel v neznan kraj (I. Moz. 5, 24.); Elija, »ki je šel v viharju v nebo« (IV. Kralj. 2, 11.); Elizej, »katerega kosti se je dotaknil človek in stal na svojih nogah« (IV. Kralj. 13, 21.).

b) Pobožni očaki so živo verovali v vstajenje in o njem prerokovali. Job, mož trpljenja in potrpežljivosti, se je tolažil s sladkim upanjem rekoč: »Zakaj me preganjate kakor Bog, in se nasitujete z mojim mesom? . . . Saj vem, da moj Odrešenik živi in da bom poslednji dan vstal iz zemlje. In zopet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom gledal svojega Boga. Ravno jaz ga bom videl in moje oči ga bodo zrle in ne drug; to upanje je shranjeno v mojih prsih« (Job 19, 21—25.). Oh, kako srečen je bil pobožni Job, ki je tako prepričevalno upal v prihodnje vstajenje. Tolažljivo je prerokoval o vstajenju prerok Ecehiel, ki je zamaknjen govoril: »To pravi gospod Bog: Glejte, jaz odprem vaše grobove in vas izpeljem iz vaših rakev, ljudstvo moje, in vas popeljem v Izraelovo deželo. In izvedeli boste, da sem jaz Gospod, ko odprem vaše rakve in vas izpeljem iz vaših grobov, ljudstvo moje, in denem svojega duha v vas in oživite« (Eceh. 37, 12—14.). Ecehiel je napovedal vstajenje vseh ljudi ob sodbi.

c) Še lepše kakor v starem zakonu beremo o vstajenju v svetopisemskih knjigah nove zaveze. Ob Jezusovi smrti so se »grobovi odpirali in veliko teles svetnikov, kateri so spali, se je zbudilo,« piše sv. evangelist Matevž. Čudoviti ta dogodek provzročča v nas upanje v prihodnje vstajenje. Jezus Kristus je naravnost rekel Judom: »Resnično resnično vam povem, da pride ura, in je že zdaj, ko bodo mrtvi slišali glas Sinu božjega; in kateri bodo slišali, bodo živeli. Ne čudite se temu, ker pride ura, v kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In šli bodo, kateri so delali dobro, v vstajenje življenja, kateri so pa delali hudo, v vstajenje sodbe« (Jan. 5, 25—28.). Kristus se pa delati jasno učil, da bodo sodnji dan ljudje vstali v svojih telesih.

¹ Gl. »Duh. Pastir«, 1913, str. 220.

Potrdil je to resnico tudi s čudeži. Obudil je mrtvo Jairovo hčerko, mladeniča iz Najma, in Lazarja, ki je štiri dni bil že v grobu (Jan. 11.). Ravnotako bo obudil vse ljudi k večnemu življenju. Rekel je Gospod tudi Lazarjevi sestri Marti: »Jaz sem vstajenje in življenje, kdor veruje v mene, bo živel, akoravno umrje« (Jan. 11, 25.).

d) Sv. katoliška Cerkev, od Kristusa ustanovljena, trdno veruje v vstajenje. Ona moli v mrtvaških molitvah, naj bi neskončno usmiljeni Bog rešil duše ranjkih in jih obudil k večnemu, srečnemu življenju. Polaga telesa rajnih v grobove pokopališč in prosi Boga za nje, rekoč: »Naj v miru počivajo« ali »naj spé spanje pravičnih do vstajenja mrtvih«. Postavlja slike na spomenikih in kipe ob grobovih z izrazitimi napisi, upajoč na prihodnje vstajenje. Trdno se drži besed sv. apostola Pavla, ki uči: »Pokopani smo ž njim po krstu v smrt, da, kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu Očetovem, tako tudi hodimo mi v novem življenju« (Rimlj. 6, 4.).

e) Učeniki sv. Cerkve so vestno razlagali in s primeri razjasnjevali, da bodo telesa ljudi na sodnji dan združena z neumrjočo dušo in bodo vstala in stopila pred sodnika Jezusa. On jih bo obsodil v nebesa ali v pekel. Sv. Pavel je pisal Korinčanom: »Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi žel v obilnosti« (II. Kor. 9, 6.). Sv. Pavel uči, da bodo telesa vstala iz grobov in bodo plačana z nebeškim plačilom ob času poslednje sodbe. Učeni škof sv. Avguštin je razlagal: »Dan vstajenja Kristusovega je mrtvim življenje, grešnikom oproščenje, svetnikov slava. Trpljenje njegovo nam predpostavlja revščino tega življenja, njegovo vstajenje kaže zveličanje prihodnjega življenja. Sedaj je čas dela, potem bo čas plačila.« Kaj začuden govori sv. Irenej: »Tempelj božji, v katerem prebiva Duh očetov, in udje Kristusovi naj bi ne bili deležni zveličanja, ampak vrženi v pogubljenje, kako veliko razžaljenje božje?« Mi, ki smo v Kristusu eno telo in njegovi udje; mi, ki smo božji tempeljni, vredni smo vstajenja, kakor je Gospod, glava telesa Cerkve, prvenec spečih (Kolcš. 1, 18), resnično vstal od mrtvih. Vsi učeni sv. Cerkve so učili o vstajenju in obujenju teles iz groba prhljivosti.

f) Tudi n a r a v a je predpodoba vstajenja mrtvih. V njej se vrsti vsakoletno prebujenje, v njej se menjava življenje in smrt. Poglejmo utrujenega človeka, kako sladko zaspi in se za nekaj ur zopet veselo prebudi. Zlato solnce na žarnem večernem nebu tone za daljne gore in po volji Boga vsegamogočnega vzhaja ob zori z mogočnim svitom. Istotako potemni blede luna zjutraj in splava zopet na zvezdnato nočno nebo. Enako ugasnejo bliščeče zvezdice ob jutru dneva in zažaré v milijonskih lučicah zvečer v nebesnem vsemiru. Štiri letni časi se menjavajo leto za letom in vsakikrat nastopijo z močjo svoje sile. V sadonosni jeseni izgublja zeleno drevje sočnati sad in odrve-

nelo listje, v rajski spomladi se zopet oblači v cvetoči plašč. Log in gaj žalostno veneta ob mrazu pozne jeseni in nastopajoče zime, spomladi in v rožnatem poletju se odevata v pestri cvet neštevilnih raznobarvanih cvetličic. Semena, posajena v zemljo, izkalé se in narastejo v široka in močna drevesa. Drobna zrna, usemenjena v rahlih tleh, oplodé se v širna žitna polja. Je celo roža v naravi, zove se selaginella lepidophylla, semper vivens, roža iz Jerihe ali roža vstajenja. Raste na bregovih Mrtvega morja. Ona je podoba vstajenja. Četudi vene leta in leta, vendar ozeleni in razcvete v 24 urah, ko se jo položi v vodo. Celo nekatere živali prespe strupeni mraz ledene zime in se zbudé spomladi v krepkejši življenje. Vsa narava ob svojem času takorekoč umre in zopet oživi in vstane iz stanu smrti. Sv. apostol in evangelist Janez navaja besede Kristusove: »Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane ono samo; ako pa umrje, stori veliko sadu« (Jan. 12, 24—25). Trupla ljudi se tudi usejejo na njivo božjo, a vstala bodo iz grobov sodnji dan k večnemu življenju.

3. V neovrženi resnici vstajenja Kristusovega ima naša sveta vera neomajen temelj, ima gotovo poroštvo našega lastnega vstajenja, ima pomoč za voljo človeško, da dela dobro in se ogiblje hudega. Zveličarjevo vstajenje je predpoda našega duhovnega vstajenja, nekaka predpoda oživljenja naših duš, katere naj živé le v stanu milosti božje.

Kakor se obhaja na velikonočni praznik veličastno vstajenje Jezusovo, enako želi sv. Cerkev, da njeni verniki obhajajo tedaj visoki praznik dušnega vstajenja iz groba pregreh. Ona zapoveduje: »Spovej se svojih grehov postavljenemu izpovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času sprejmi sveto Rešnje Telo.« Vstajenje Kristusovo nas vabi in nagiba, da vstanemo zlasti o Veliki noči, v tem milosti bogatem času, iz groba grešnega življenja in ostanemo stanovitni v dobrem.

a) Zveličar je vstal od mrtvih brez vsake pomoči z veliko častjo. Vstanimo tudi mi v trenutku, ko se zavedamo greha. Ne pustimo se siliti od nikogar izpovedati se grehov in z veseljem, s častnim spoštovanjem hitimo k zakramentu svete pokore in presvetega Rešnjega Telesa. Z veliko žalostjo obžalujmo pregrehe, ki so nam oropale večno zasluženje, in prosimo s kraljem Davidom: »Daj mi slišati veselje in radost, pa bodo od veselja poskakovale strte kosti. Obrni svoj obraz strani od mojih grehov in vse moje hudobije izbriši. Čisto srce stvari v meni, o Bog; in pravega duha ponovi v mojem osrčju« (Ps. 50, 10—12).

b) Kristus ni ostal v grobu, ampak ga je zapustil veličastno in veselo. Tudi mi ne smemo ostati v grobu ostudnih grehov. Zapustiti moramo grešne navade, ogibati se slabih tovaršij in bežati pred zapeljivci in hudobneži, ki se trudijo zve-

zati vernike v satanske vezi peklenškega brezdna. Išcite le Kristusa, ki sedi na desnici Boga vsegamogočnega. Sv. Pavel uči: »Ako ste tedaj vstali s Kristusom, išcite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji« (Kol. 3, 1—2).

c) Vstali Zveličar je premagal smrt, greh in satana. Rešimo se sužnosti greha, ne vdajmo se posesti peklenškega vladarja in otmimo se iz močnih zanj satanovih. Vojskujmo se v milosti zoper hude skušnjave in neustrašeno nadaljujmo boj zoper hudobnega duha in zmagali bomo smrt in greh. Sv. apostol uči Rimljane: »Zdaj pa, ko ste prosti od greha, sužnji pa postali Bogu, imate svoj sad, posvečenje, konec pa večno življenje« (Rimlj. 6, 22).

d) Pri vstajenju Gospodovem so bili anđeli, ki so stregli Zveličarju. Vstanite iz spanja pregreh in oblecite obleko čednostnega življenja. Prosite angele varihe, da vas bodo varovali stanovitne v oblačilu čistosti in nedolžnosti. Priporočajte se jim, da vam bodo stregli v boleznih hude poželjivosti in mesenega poželjenja, da ne padete v jamo grehov. Kličite jih na pomoč, da vas varujejo jame ostudnih hudobij in vas pripeljejo k prestolu večnega Sodnika v večno srečo. Zakaj »Bog nas je zavoljo svoje prevelike ljubezni oživel s Kristusom in nas je obudil in nam dal sedeti v nebesih s Kristusom Jezusom« (Efež. 2, 4—6).

e) Po vstajenju je Kristus ločen od sveta živel le za resničnost svete vere in za poveličanje božje. Živite po zgledu Kristusovem in ne želite živeti v svetu. Ne hrepenite po posvetnih zabavah in veselicah, kjer hudobni duh lovi nedolžne duše v peklenške zadrge. Držite se resnice večnega Boga in ne poslušajte svetnih govoric in praznih naukov sveta, ki večno pogubijo duše. Ljubljenec Jezusov, sv. Janez, govori: »Svet preide in njegovo poželjenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj« (I. Janez 2, 17).

f) Kristus je umrl in po vstajenju več ne umrje. Umreti morate tudi vi grehu, povrniti vanj se pa ne smete. Kakor po smrti ni več življenja telesnega, enako ne sme biti po očiščevanju pregrešnega življenja. Po velikonočnem dušnem vstajenju mora vladati v nas Kristus in nas popolnoma prenoviti. Apostol sveta sv. Pavel govori: »Greh naj ne gospoduje v vašem umrljivem telesu, da bi služili njegovemu poželjenju. Pa tudi svojih udov ne dajajte grehu« (Rimlj. 6, 12—13).

g) Jezusovega vstajenja je priča živi Bog, sveti cerkveni možje in verno ljudstvo. Vašega duhovnega vstajenja naj bo vesel usmiljeni Bog, kateri daje duh življenja in skrbi po očetovsko za nas vse. V nebesih nas čaka sam kot naše preveliko plačilo. Pričata naj vaše duhovno vstajenje Marija in sveti vaš patron. Odrecite se vsemu hudemu, da bodo tudi prijatelji vaši vzradoščeni nad vašim novim čednostnejšim življenjem. Po ve-

likonočnem svetem obhajilu začnite življenje vstajenja in ostanite zvesti v novem duhovnem stanju. Raduje naj se Bog nad vami, ljudstvo naj veselja polno poskakuje in nebeščani naj srčno pričakujejo vašega prihoda. »Bog pa, kateri je bogat v usmiljenju, nas je zavoljo svoje prevelike ljubezni, s katero nas je ljubil, ko smo bili mrtvi zavoljo grehov, oživil s Kristusom vred (s čigar milostjo ste odrešeni), in nas je obudil in nam dal sedeti v nekesih s Kristusom Jezusom« (Efež. 2, 4—5).

h) Sovražniki svete vere so občudovali veličastvo vstajenja Kristusovega. Naj bo življenje vaše tako čisto in krepostno, da bodo nasprotniki z občudovanjem zrlji na vas. Bodite v besedi in v dejanju tako čednostni, da se bodo neverniki in oskrunjevalci božje besede izpreobračali vsled vrlih vaših zgledov in prihajali s popolnim kesom k Zveličarju. Hodite pot zveličanja, neustrašeno in pogumno, pred mlačneži in nebrizniki, da bodo še o pravem času spoznali svoje brezverske zmote. Govorite jim pogosto besede preroka Ecehiela: »Izpreobrnite se in delajte pokoro za vse svoje hudobije in hudobija vam ne bo v pogubljenje. Vrzite od sebe vse svoje nezvestobe, s katerimi ste bili nezvesti in naredite si novo srce in novega duha; zakaj bi umrli, Izraelova hiša? Ker nočem smrti umirajočega, pravi Gospod Bog, vrnite se in živite« (Eceh. 18, 30—32).

Jezusovo vstajenje je temelj vse naše vere, vere v troednega Boga, je življenja polno upanje na telesno vstajenje ob koncu sveta. Trudimo se vsi, otroci božji, da bomo deležni že na tem svetu srečnega duhovnega vstajenja iz brezdnega grdih grehov. Kdor bode z milostjo božjo delal za vstajenje poboljšanja in svetega vztrajnega življenja, vesel bode ob prihodu večnega Kralja Jezusa in radoval se bode presrečnega telesnega vstajenja, ko se bode duša zopet združila s telesom in ž njim vekomaj uživala rajsko plačilo. »Resničen je nauk: Ako namreč ž njim umrjemo, bomo tudi ž njim živeli« (II. Tim. 2, 11). Amen.

Alojzij Kramaršič.

Velikonočni ponedeljek.

Veselje in sreča pobožnega kristjana.

Ali ni bilo najino srce goreče v naju, ko je po poti govoril in nama pisma razkladal? Luk. 24, 32.

»Kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.« (Mat. 18, 20.) Ta obljuba Jezusova se je prav dobesedno izpolnila na dveh učencih, ki sta šla velikonočno nedeljo popoldne iz Jeruzalema proti dve uri oddaljenemu

Emavsu. Zbrana sta bila v Jezusovem imenu, saj sta šla z velikonočnega praznika domu ter se pogovarjala o Jezusu ter o vsem, kar se je zgodilo ž njim prejšnje dni. In ker nista čakala tega, kar sta upala, da bo veličastno nastopil in od mrtvih vstal, bila sta žalostna in potrta. Zato pa se jima Jezus pridruži kot ptuj potnik. Ne poznata ga sicer, toda ko jima razlaga sveto pismo, prerokbe o Mesiju, potrebo njegovega trpljenja in bridke smrti, se je potolažilo, zadovoljilo in razveselilo njuno srce, da sta potem, spoznavši ga v lomljenju kruha, sama priznala svojo ljubeznipolno vnemo zanj, rekoč: »Ali ni bilo najino srce goreče v naju, ko je po poti govoril in nama pisma razkladal?« Kako sta bila srečna, da sta mogla občevati tako zaupno s svojim Učenikom, od smrti vstalim Zveličarjem! In ko sta celo zaužila zopet njegovo presveto Telo, tedaj sta naglo vstala ter šla svoje preobilno veselje in srečo razodet drugim apostolom.

Kar je evangelijska učenca razveselilo in osrečilo, to mora tudi vsakega pravega kristjana. Zato je zapisal sv. Pavel Filipljanom besede: »Veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se!« (4, 14.)

Kaj torej more resnično razveseljevati in osrečevati pobožnega kristjana? Troje: a) Pobožni pogovori, b) notranje občevanje z Bogom, c) sv. Rešnje Telo.

To vam pojasnim in priporočim v čast Jezusovemu vstajenju.

1. Jezik je dar, ki ga je Stvarnik dal ljudem pred vsemi drugimi stvarmi. Ta jako odlični dar bi torej morali le prav obrabčati. In če se nobenemu človeku ne spodobijo brezbožni in umazani pogovori, laži, opravljanje, obrekovanje, preklinjevanje, koliko manj katoliškemu kristjanu. Bog nam ni dal daru jezika za greh, ampak da ga ž njim glasno hvalimo, bližnjemu koristimo ter ga k dobremu spodbujamo. Apostol opominja Efežane: »Nobeno hudo govorjenje naj ne pride iz vaših ust, temveč tako, kakršno je dobro k množenju vere, da je poslušavcem v prid.« (4, 29.) In zopet piše Timoteju: »Nespametnih in neumnih vprašanj se pa ogibaj, ker veš, da rode prepir.« (II. 2, 23.) V družini, kjer se tako in podobno žali Boga in bližnjega z jezikom, pobožnemu kristjanu ni obstanka, ampak, če le more, beži pred takimi ljudmi, spominjaje se besedi sv. pisma: »Veliko govoriti ni brez greha: kdor pa svoje ustnice kroti, je prav moder.« (Preg. 10, 19.)

Ko je Gospod vprašal svoje učence, ali hočejo tudi oni proč iti kakor več drugih, odgovoril je Simon Peter: »Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš.« (Jan. 6, 69.) Sv. Peter torej ni upal nikjer na svetu najti besed, kakršnih je našel pri Gospodu Jezusu: ne pri učenih farizejih in judovskih pismoukih, ne pri učenjakih celega sveta.

Kje pa naj mi iščemo besed večnega življenja? O čem naj mi najrajši govorimo? Ali mar ne pri Jezusu Kristusu, čegar »besede so duh in življenje«, čegar besede podeljujejo večno zveličanje, katere pa bodo sodnji dan tudi obsodile tistega, ki jih sedaj zaničuje. »Kdor mene zaničuje,« pravi Jezus, »in ne sprejme mojih besedi, ga ima, kateri ga sodi. Beseda, katero sem govoril, ona ga bo sodila poslednji dan.« (Jan. 12, 48.) Ali ne bo torej dober kristjan rad napeljeval svoje govorice na božje, na svete reči, ali mar ne denejo taki verski pogovori najboljše? Sv. Hieronim blagruje oni jezik, ki rad govori o božjih rečeh. Pa zakaj? Zato, ker se more sklepati iz govorice kakega človeka na njegovo srce. Kogar veselé pobožni pogovori, ne more biti hudoben človek, slab kristjan. Kdor si rad kliče v spomin verske resnice, n. pr. večnost, sodbo božjo, ta se tudi zna bolj ustavljati skušnjavam, stanovitneje se premačuje in rajši očiščuje svojo dušo v zakramentu sv. pokore. Zato mu Bog daje tudi več milosti, tolažbe in notranjega veselja.

Sv. Anton puščavnik in sv. Pavel sta v ta namen tu pa tam zapustila svojo samoto in se tako dolgo skupaj pogovarjala o Bogu in svetih rečeh, da ju je pri tem večkrat zalotilo jutranje solnce. Podobno beremo o sv. Benediktu in njegovi sestri, pobožni nuni sv. Školastiki, dalje o sv. Tereziji, sv. Janezu od Križa in o sv. Frančišku Serafinskem. O sv. Alojziju se ve, da skoraj ni vedel govoriti o čem drugem, kakor o Bogu.

Tudi vi, ljubi kristjani, se razen o vsakdanjih potrebnih opravkih radi pogovarjajte o Bogu, o Jezusu Kristusu, o Mariji, o sv. angelih varihih in svojih patronih pa o štirih poslednjih rečeh, seveda tudi vsak teden o zadnjih pridigah in krščanskem nauku. Tako pokažete svojo versko zavest, da smo tukaj le potniki, gredoči proti svoji pravi domovini, kjer je Bog sam naše neizrečeno veliko plačilo za ves trud in vse križe, kar jih imamo prestati kot ubogi potniki po tej solzni dolini.

2. Razen pobožnih pogovorov veseli bogoljubnega kristjana tudi notranje občevanje z Bogom. Kaj pa se to pravi?

Z Bogom po notranje občuje, kdor ima svoje srce pri Bogu, kar se zgodi najprej vsako jutro z dobrim namenom, potem v pobožni molitvi in svetem premišljevanju sam zase ali s pomočjo dobrih knjig. Učenca današnjega evangelija sta ob vsej svoji žalosti imela svoje srce pri Bogu, mislila sta na svete reči. Z Bogom po notranje občevati se pravi tudi, v dan biti v njegovo sveto voljo v vseh razmerah sedanjega življenja. Z Bogom po notranje občevati se pravi svoje zaupanje in svojo ljubezen zatrjevati. V tem oziru piše sv. Pavel: »Vemo pa, da njim, kateri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaža.« In dalje: »Ako je Bog za nas, kdo je zoper nas? Kateri tudi svojemu lastnemu Sinu ni prizanesel, temveč ga je dal za nas vse; kako, da bi nam ne bil tudi z njim

vsega podelil?» (Rim. 8, 28, 31, 32.) Kdor ima Boga, kdor je v milosti božji, ima več kot celi svet, ima vir vse sreče za čas in večnost. Zato pravi modri Sirah: »Kateri se Gospoda bojite, vanj zaupajte; in v razveseljevanje vam bo prišlo njegovo usmiljenje« (2, 9.). Takemu kristjanu se ni bati ne smrti, ne trohnobe; zakaj Jezus mu tako-le zatrjuje: »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor v mé veruje, bo živel, akoravno umrje« (Jan. 11, 25.).

Človeško srce na zemlji je neutešljivo. Kar mu ponuja svet, ga ne more zadovoljiti. Sv. Janez pravi: »Svet preide in njegovo poželenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj« (I. 2, 17.). Svet čišla čast in veljavo pri ljudeh, moč, telesno lepoto in duhovitost. Toda, kdo ne vé, kako je minljivo vse to, in kako malenkostno v primeri z večnostjo. Svet ceni obilno premoženje. Toda, kolike skrbi so s tem združene in kako rada se takih ljudi polasti lakomnost in skopost. Svet tudi počutno uživanje in telesno nasladnost mnogo ljubi. Toda koliko gorjá, bolezni, umorov, nemira, prepoznega kesa in drugih nesreč za telo in za dušo je že porodila ta strast! Vsega tega moder kristjan ne bo imenoval srečo. Le pogledjte tistega, ki se je zdel naj-srečnejši na svetu, kralja Salomona! Sam prizna, da mu je Bog podelil vse, česar mu je pozelelo srce in da je tudi v obilni razkošnosti vse to užival. Pa kaj je rekel na koncu svojega življenja? Otožen prizna zopet, da je videl »v vsem ničemurnost in obteženost duha« (Prid. 2, 11.). Sredi vseh posvetnih sladnosti in zemeljskih radosti se Salomon čuti nesrečnega, ker mu manjka dušnega miru, notranje zveze z Bogom. »Gledjte, božje kraljestvo je znotraj v vas,« je rekel Jezus (Luk. 17, 21.). In drugič: »To sem vam govoril, da imate mir v meni« (Jan. 17, 33.). Božje kraljestvo se za vsakega posameznega človeka znotraj po voljni, ponižni veri prične in v njem k vsemu dobremu raste ter »je pravičnost, mir in veselje v Svetem Duhu,« kakor uči apostol (Rim. 14, 17.). Pride pa človek do tega, da čuti božje kraljestvo v sebi, po spokornem duhu, po Bogu vdanem srcu, po premišljevanju božjih lastnosti.

3. Če je že tak dušni stan tolika sreča kristjanova na zemlji, pa se more še povečati po neprecenljivih milostih z a k r a m e n t a s v. R e š n j e g a T e l e s a.

Najsvetejši zakrament je višek ljubezni božje, je središče našega notranjega občevanja z Bogom. Zakrament sv. Rešnjega Telesa je naše duše m o č, zakaj to je telo in kri tistega, ki je rekel: »Zaupajte, jaz sem svet premagal« (Jan. 17, 33.). Sicer smo slabi po naravi, toda sv. Hieronim pravi: »Nič nas tako ne poživlja in krepča, kakor kruh življenja v zakramentu oltarja.« Sv. Ciprijan pa piše: »Brez Jezusa v najsvetejšem zakramentu ni mogoče prestati nobene muke in nobene trpljenja, toda z Jezusom nam postane vse trpljenje sladko in lahko.« To vidimo na sv. apostolu Petru, ki je bil križan z glavo navzdol, na sv. diakonu Lavrenciju, ki so ga pekli na razbeljenem ražnu,

na sv. Neži, ki so jo vrgli na grmado. Svetnike, posebej svete mučence, je sv. Rešnje Telo, dejal bi, tako prevzelo po telesu in po duši ter jim dalo tak predokus nebeškega veselja, da so bili v najhujših mukah vsi srečni, trpeti najgrozovitejšo smrt za Jezusa.

Pa ne le moč najde pobožni kristjan pri mizi Gospodovi, ampak tudi to lažbo, ki mu posladi vse težave ter pomaža voljno prenašati vse križe.

Sv. Francišek Salezij je silno veliko premolil pred Najsvetejšim. Nekega leta je bil na praznik sv. Rešnjega Telesa zjutraj ob treh v cerkvi pred tabernakelnom zatopljen v sveto premišljevanje. Tedaj mu Gospod prihiti nasproti s toliko obilico svojih sladkosti ter mu izlije v njegovo srce morje svojih slasti, da zaprosi božjo ljubezen, naj odjenja z navali svojih milosti, ker mu telesne moči že pešajo od njih. Popisal je ta dogodek sam pod naslovom: »Obiskal je Gospod svojega služabnika.«

»Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil« (Mat. 11, 28.). Tako kliče Jezus še sedaj iz tabernakelja nam, kakor nekdej, na zemlji telesno bivajoč, Judom. Kar pa Jezus, večna resnica, obljubi, to tudi najzvestejše izpolni, in ker je on »naše življenje« (Kol. 3, 4.), more nas tudi vedno poživljati.

V zakramentu sv. Rešnjega Telesa je za kristjana slednjič tudi smrt grehu; in to je najimunitnejše. Katoliški kristjan zauživa v sv. obhajilu Najčistejšega in Najsvetejšega. Torej mora tudi sam postati čist in svet, ako ga vredno uživa, ter mu tako postati podoben. Zato prosimo Jezusa po litanijah, naj »upodobi naše srce po svojem Srcu«. Čedalje bolj se pobožnemu kristjanu vtiska podoba križane ljubezni v srce, nosi jo potem povsod seboj in nanjo se ozira v duhu v vseh okolnostih življenja. Tak kristjan živi le Bogu in more govoriti z apostolom Pavlom: »Živim pa, toda ne jaz; živi pa v meni Kristus« (Gal. 2, 20.), ker Kristus vodi s svojo milostjo vse njegove misli, želje, občutljeje, njegovo voljo, vse besede in dejanja. Tak kristjan se drži nauka apostolovega: »Kateri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehu in željami vred« (Gal. 5, 24.). Tak kristjan je, kakor sv. Pavel, »s Kristusom na križ prubit,« pa tudi vstal je s Kristusom od mrtvih po opominu apostolovem: »Ako ste vstali s Kristusom, iščite, kar je gôri, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji« (Kol. 3, 1, 2.).

Kakor pobožni obhajanec po eni strani zatre v svojem srcu polagoma poglavitne strasti napuha, lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti, požrešnosti, jeze, lenobe, takó se trudi z božjo pomočjo zasaditi v svojem srcu lepe cvetke nasprotnih čednosti: ponižnosti, radodarnosti, čistosti, dobrohotnosti, zmernosti, potrpežljivosti, gorečnosti, da, stanovitne gorečnosti za zveličanje svoje duše. Tako nas opominja tudi sv. Cerkev o veliko-

nočnih praznikov: »Postrgajte stari kvas, da boste novo testo!« (I. Kor. 5, 7.)

Če pa sv. obhajilo podeljuje pobožnemu kristjanu toliko moč, toliko tolažbe, tako duhovno življenje, da je potem kakor nov človek, vprašam: Ali je mar kje kak kraj, kjer bi bil katoliški kristjan rajši, kakor pri angelski mizi? Ali je kje kdo, pri komur bi rajši iskal tolažbe in pomoči, kot pri Jezusu v najsvetejšem zakramentu? Ali je na celem svetu še kaj, kar bi moglo naše srce umiriti, zadovoljiti ter osrečiti razen Boga? Sv. Avguštin odgovarja: »Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi, o Bog!«

»To sem vam govoril, da moje veselje v vas ostane, in da se vaše veselje dopolni« (Jan. 15, 11.). Tako je rekel Jezus svojim učencem po zadnji večerji. Tudi jaz sem vam danes to govoril, kar more vaše veselje o veliki noči in vedno dopolnjevati, namreč: Pobožni pogovori, notranje občevanje z Bogom in sv. Rešnje Telo. Po tem edino pravem veselju, po tej največji sreči neprestano hrepenite, zakaj to edino je v vaš mir in vaše zveličanje. Ker pa upam, da v veliki večini že imate to veselje in srečo ter ste jo prinesli iz postnega časa v velikonočne praznike, torej vam kličem: Ostanite stanovitni v tej dušni sreči in hvalite Boga zanjo. Aleluja! Hvalite Gospoda! Zakaj on nam daje besede večnega življenja! Aleluja! Hvalite Gospoda! On ostane v nas in mi v njem po božji milosti! Aleluja! Hvalite Gospoda! Saj nam on daje samega sebe v jed in pijačo, da bi mi, poveličani na duši in na telesu, živeli vekomaj! Amen.

Val. Bernik.

Praznik oznanjenja bl. Device Marije.

Velovečenje Sina božjega — delo vsemogočnosti in usmiljenosti božje.

Glej, spočela boš v svojem telesu.

Luk. 1, 31.

Zasluzena kazen za greh prvih staršev je bilo med drugimi večno pogubljenje. Toda komaj jih je božja pravičnost obsodila k tej kazni, že je božja usmiljenost našla sredstvo za njihovo oproščenje; kajti Bog je sklenil svojega Sina poslati na zemljo v svrhu odrešenja in zveličanja človeštva. Ta sklep je Bog najprej naznanil hudobnemu duhu v rajju, rekoč: »Sovrašтво bom naredil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla in ti boš nje peto zalezovala« (I. Moz. 3, 15.). Imenovana žena je, predragi v Kri-

stusu, Marija, prečista Devica, katero je Bog izbral za Mater svojemu Sinu, Odrešeniku sveta. In ravno danes je spomin onega vekomaj pomenljivega dne, ko se je Sin božji v človečil v deviškem telesu Marijinem. Kaj naj vam, preljubi kristjani, o tej veliki skrivnosti povem, da bi praznik Gospodovega včlovečenja ali Marijinega oznanjenja vredno obhajali? Sledil bodem prekrasnemu izreku sv. Janeza Krizostoma, ki pravi: »Sin božji je postal človek, da bi človek postal otrok božji.« Sin božji je postal človek: glejte čin božje vsemogočnosti; da bi človek postal otrok božji: glejte čin božje usmiljenosti. V ta dva dela razdelim svoj današnji praznični govor, ki bodi v čast včlovečenemu Zveličarju in njegovi deviški Materi Mariji!

1. Včlovečenje Sinú božjega je prvič dejanje božje vsemogočnosti. — Vem, predragi, vsa dela v naravi so dela božje vsemogočnosti in vsak pogled v obširno kraljestvo narave nas o tem prepričuje. Kakor gotovo je pa to, ravno tako dognano je tudi, da je vse tisto, kar imenujemo skrivnosti božje, predvsem delo vsemogočnosti božje. Kje se kaže božja vsemogočnost lepše, nego tam, kjer ne sveti več luč našega uma? Če premislimo n. pr. le skrivnost presv. Trojice, moramo priznati, da je človeškemu duhu nepojmljiva in le občudovaje moramo moliti božjo vsemogočnost.

Kaj naj sedaj šele rečem o skrivnosti vseh skrivnosti, o včlovečenju večne Besede v Marijinem telesu? Veliki sv. Pavel sam ne vé o njej svojemu Timoteju drugega povedati, nego da jo imenuje »veliko skrivnost pobožnosti« (I. Tim. 3, 16.). Ako vprašam slavnega sv. Avguština in ž njim najučenejše sv. očete in cerkvene učениke, ne dobim drugega odgovora, kakor: Vsemogočnost božja ni mogla večjega učiniti, kakor včlovečeno Besedo v Marijinem telesu. Da, predragi, poslužimo se vse pameti in razodenja, znanosti in vere, pa drugega ne moremo reči, nego: Včlovečenje Sinú božjega je povsem skrivnostno, nerazumljivo, čudovito.

Kdo, predragi v Kristusu, more razumeti, da je suha palica Aronova v eni noči ozelenela, vzcvetela in obrodila sad? Pa še težje je razumeti, da postane deviško telo Marijino v trenutku brez dejanja moža rodovitno. Čudež je, da je Mozes Rdeče morje istinito razdelil samo s svojo iztegnjeno roko; pa še večji čudež je, da se celo morje božanstva iz nebes izlije v umrljivo telo Marijino vsled besed: Glej, dekla sem Gospodova. Kdo se nadalje ne čudi dejstvu, da je Jozue z enim samim migljajem tek solnca ustavil; pa še bolj se je čuditi, da se na ukaz vsemogočnega Očeta Gospod nebes in zemlje devet mesecev v Marijinem telesu mudí. Čudežno je, da na gori Horeb grm gori, pa ne zgori; pa še čudežneje je, da Marija rodi Sina in vendar Devica ostane.

Vsled tega kličem: O skrivnost vseh skrivnosti, o včlovečenje Sinú božjega. »Nebesa, le pripovedujte božjo slavo in nebes le oznanuj dela njegovih rok« (ps. 18, 2.); danes vas ne slišim; danes ne poslušam drugega nego glas sv. Janeza Evangelista: »Beseda je meso postala« (Jan. 1, 14.). Tu čujem največje, tu vidim najčudovitejše, kar je božja vsemogočnost od začetka izvršila.

Predragi, molimo danes Gospodovo včlovečenje z živo vero in opravljajmo vedno z vso pobožnostjo molitev angelov ega češčenja! Ne preiskujmo nikoli preveč nerazumljive skrivnosti današnjega praznika, ampak s ponižnim srcem jo trdno verujemo; kajti kdor ne vidi in vendar veruje, ta bo zveličan, pravi Zveličar nevernemu Tomažu (Jan. 20, 29.).

2. Preidimo k drugemu delu! V tem hočemo premišljovati, da je Sin božji zato postal človek, da bi človek postal otrok božji. Iz tega premišljanja bomo spoznali največje delo božjega usmiljenja.

Predragi verniki! Vse, kar je nam v blagor in srečo, smo prejeli po včlovečenju Sinú božjega. S tem, da se je Gospod včlovečil, je postal takorekoč naš brat in je bil kot tak nekako prisiljen, vse ljudi najiskreneje ljubiti in jim vsega dobrega v obilici deliti.

Da bomo pa s a d včlovečenja j a s n e j e spoznali, hočem stvar razložiti. Zato pravim: Kristjan, poglej prvič svoje sovražnike, drugič samega sebe, tretjič svojega Boga. Ta trojni pogled te bo prepričal, da se je vse to po včlovečenju tebi na dobro obrnilo.

Tvoji sovražniki so premagani; ti nisi več poprejšnji stari človek in tvoj Bog ne postopa s teboj v nekem zmislu na poprejšnji način.

Sovražniki človekovi: izvirni greh, svet, hudobni duh, so se morali ukloniti »mogočnemu levu iz Judovega rodu« (Razod. 5, 5.), včlovečeni Besedi božji. Kje je izvirni greh? Sv. Janez Krstnik mi odgovarja: »Jagnje božje ga odjemlje« (Jan. 1, 29.). Kaj je s svetom? Odgovori mi Jezus: »Premagal sem svet« (Jan. 16, 33.). Kako je s hudobnim duhom? Zveličar mi odvrne: »Vojvoda tega sveta je že obsojen« (Jan. 16, 11.). Veseli se torej, kristjan, tvoji sovraži so podlegli, včlovečeni Sin božji jih je ukrotil.

Nadalje poglej, kristjan, s a m e g a s e b e! Kaj smo bili, predragi, pred včlovečenjem Odrešenikovim? Bili smo »posode jeze, pripravljene v pogubljenje«, pravi sv. Pavel. Sedaj smo pa »posode usmiljenja, pripravljene za veličastvo,« trdi isti apostol. Zakaj po besedah sv. Janeza (1, 12.) je Bog dal ljudem oblast otrokom božjim biti, ker je Beseda meso postala.

A kaj je vse to? Le začetek našega zveličanja. Kaj je celi novi zakon, ta božja knjiga, ki nam kaže pot narav-

nost v nebesa? Kaj so sv. zakramenti, ta gotova sredstva dosege zveličanja? Kaj je kri Jezusova, ki nas opira naših grehov? Kaj sta bridko trpljenje in smrt Gospodova, ta neizčrpljiva zakladnica zaslug za večno življenje? Kaj je od mrtvih vstali Zveličar, ki sedi na desnici svojega Očeta in je naš večni priprošnjik? Vse to so sami sadovi včlovečenja Sinú božjega. Kajti če bi se druga božja oseba ne bila včlovečila, kje bi bil novi zakon, kje sv. zakramenti, kje dragocena kri Kristusova, kje trpljenje in smrt Gospodova, kje naš božji priprošnjik? Vse to bi odpadlo, če bi Beseda ne bila meso postala.

Sedaj pa še nekaj čudovitejšega, predragi! Ne samo glede na nas se je zgodila po včlovečenju tako neizrekljivo koristna izprememba, tudi Bog je v nekem zmislu postal drugačen, četudi je sam v sebi neizpremenljiv. Naj dokazi iz sv. pisma potrdé to na videz čudno resnico!

V kako pretresljivih podobah nastopa in kako strašno postopa Bog v stari zavezi, ko njegov Sin še ni postal človek! Ko pošilja Mozesa v Egipt, mu dá ukaz iz plamena gorečega grma. Ko daje judovskemu ljudstvu svoje zapovedi, stori to med gromom in bliskom. Komaj zažgeta Aronova sinova kadilo z navadnim ognjem, ju že kaznuje s smrtjo. Komaj se vznevolé Izraelci na potovanju iz Egipta, jim že pošlje strupene kače. Tako strogega, tako strašnega se je Bog kazal v stari zavezi.

Kaj pa v novi? O srečni časi nove zaveze! Oni strašni Bog starega zakona je postal usmiljenja in ljubezni polni Oče novega zakona. Kaj je pač vzrok tej izpremembi? Včlovečenje njegovega Sina. Poprej so bili ljudje nekako le hlapci in Bog njihov ostri Gospod; sedaj smo pa njegovi otroci, bratje njegovega Sina in Bog je naš Oče. Poprej je bil Bog, rekel bi, v vednem boju z ljudmi; takoj pri rojstvu njegovega Sina morajo pa angeli iz nebes oznanjevati »mir ljudem na zemlji« (Luk. 2, 13.). O Bog, kako velika je tvoja usmiljenost in ljubezen! O človek, kako delo božjega usmiljenja je pač včlovečenje večne Besede!

Kristjani, kakšno veselje, kakšna tolažba za nas! Bog stori v svoji vsemogočnosti največje delo svoje neizkončne usmiljenosti v našo srečo. Pošlje nam svojega Sina za Odrešenika, da bi nam dokazal svoje usmiljenje, svojo očetovsko ljubezen. O krščansko srce, bodi pač polno hvaležnosti do svojega nebeškega Očeta in ljubi včlovečenega Zveličarja! Poslušaj, kristjan, njegove nauke, izpolnjuj njegove zapovedi! Pazi, da ti ne bo po lastni krivdi včlovečenje Sinú božjega namesto v zveličanje v tem večje pogubljenje! Ravnaj se vedno po sveti volji božji, da boš, kakor je Marija danes postala Mati božja, ti enkrat postal zveličan otrok božji. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Bela nedelja.

1. Sveta maša — vir vseh milosti.

VII. Kristus obnavlja pri sv. maši daritev zadnje večerje; on je duhovnik in dar obenem.

Naš mili Zveličar je zapustil na predvečer svoje smrti sveti Cerkvi neprecenljivo dediščino. Dragocenejše si celo božja modrost ni mogla izmisliti, večje tudi božja vsemogočnost ni mogla ustvariti in neskončno Dobrotljivi ne dati. »Vzemite in jejte: To je moje Telo. Vzemite in pijte: To je moja Kri. To delajte v moj spomin!« Ta veličastna dediščina je torej on sam. Človeška hudobija je sklenila s sramotno smrtjo uničiti vsak spomin nanj. Toda »mnoge vode niso mogle pogasiti ljubezni« (Vis. p. 8). Kristus je sklenil ostati med svojimi verniki na skrivnosten način — v veličastni evharistični daritvi, da se po njej in po sv. obhajilu združuje z njimi, jih osrečuje v solzni dolini ter polaga v duše kal večnega življenja in neminljive sreče. Po naročilu Kristusovem: »To delajte v moj spomin,« je vzela Cerkev sv. evharistično daritev v svojo oskrb; čuvala jo je, branila, obdajala s sijajem. Ko so hotele sovražne sile Cerkev vtopiti v krvi, se je skrila v podzemске katakombe, v samotne doline in votline ter je ondi na preprostih oltarjih darovala Gospodovo daritev ter krepčala s sv. Rešnjim Telesom spoznavalce, da so šli neustrašeni v mučeniško smrt. Ko je Cerkev zmagala, je pohitela na beli dan, je zidala veličastne bazilike, katedralke ter cerkvâ in kapelic brez števila; v njih je stavila oltarje ter na njih praznovala Kristusov spomin. Prišle so v teku stoletij še mnoge preizkušnje nad Cerkev in presv. njeno daritev. A Cerkev je naposled zmagala vselej. Kljubujoč vsem sovražnim silam, je zbirala in še zbira ljudstvo krog oltarjev, od roda do roda izvršuje Kristusovo daritev ter jo bo izvrševala do konca sveta. Kako srečni smo mi, da se tudi pred našimi očmi ponavlja dan na dan ta presveta daritev! Da bomo pa tembolj spoznali to svojo veliko srečo in veličastvo božje daritve ter jo znali vedno bolj ceniti, premislimo:

1. Pri sv. maši se godi isto, kar se je zgodilo pri zadnji večerji. 2. Kristus je pri sveti maši nevidni mašnik. 3. Kristus je tudi dar sv. maše. To razmišljanje je za nas kaj tolažljivo ter vžiga v naših srcih vedno večjo ljubezen do evharističnega Zveličarja!

1. Pri vsaki sv. maši se gode ista čuda kot pri zadnji večerji vpricho apostolov na Sionu, in to z istimi pglavitnimi obredi kot takrat. Tako pri daritvi zadnje večerje kakor pri sv. maši razločujemo tri glavne dele: darovanje, izpremenjenje, zauživanje.

a) Pri zadnji večerji je Kristus vzel v svoje svete roke kruh in vino, je obojno posvetil ter daroval svojemu nebeškemu Očetu; ravno tako vzame mašnik pri darovanju kruh in vino, obojno blagoslovi z raznimi molitvami ter podari Boгу v dar, ki se bo v najkrajšem času izpremenil v prevzvišeno nebeško daritev.

b) Božji Zveličar je izpregovoril nad kruhom besede: »To je moje Telo« in nad vinom: »To je moja Kri;« s temi vsemogočnimi besedami je izpremenil kruh v svoje sv. Telo in vino v svojo sv. Kri ter se pod obojnimi podobami daroval nebeškemu Očetu v sv. daritvi. Ravno ta prizor vidiš pri sv. maši pri povzdigovanju. — Mašnik izpregovori nad kruhom in vinom taiste besede, ki jih je izrekel Kristus na Sionu; izvrši se čudovita izprememba. Kruh postane Jezusovo sv. Telo, vino postane Jezusova sv. Kri. Obojno daruje mašnik Boгу ter povzdigne z namenom, da molijo navzoči Zveličarja. To je najsvetejši del sv. maše, v katerem z radostjo zró na oltar presv. Trojica in vsi nebeščani.

c) Kristus je po izvršeni čudoviti izpremembi dal sv. Rešnje Telo in sv. Rešnjo Kri zaužiti apostolom; mašnik vzame sv. Telo Gospodovo in sv. Rešnjo Kri, okreпча ž njima najprvo svojo dušo za večno življenje ter podeli sv. zakrament vsem, ki ga zaželé. Seveda delé mašniki sv. obhajilo tudi izvun daritve sv. maše. Le en razloček opazimo: Pri zadnji večerji je Jezus obhajal apostole pod podobama kruha in vina; dandanes pa deli sv. Cerkev sv. obhajilo vernikom iz tehtnih vzrokov le pod podobo kruha. Daritev sv. maše ostane kljub tej izpremembi nedotaknjena in verniki sprejmo tudi pod samo kruhovo podobo celega Kristusa. Sv. tridentinski zbor priporoča vernikom v nadomestilo sv. obhajila pod obema podobama, ki je bilo nekdam v navadi, táko duhovno sv. obhajilo: vsakdo naj bi se združil z mašnikovim sv. obhajilom takó, da zaželi sprejeti Telo Gospodovo ter tudi sv. Rešnjo Kri. (Seja 22.)

Iz te razlage je jasno, da je sv. maša v svojem bistvu in pglavitnih delih ravno taka daritev, kakršna je bila Kristusova ustanovna daritev pri zadnji večerji. Kakor so videli apostoli darovati Kristusa pri zadnji večerji, tako so darovali tudi sami; nje pa so posnemali njim sledeči mašniki. Jedro sv. maše pa je: Na mašnikove besede se izvrši na oltarju čudovita izprememba kruha v Jezusovo sv. Telo in vina v Jezusovo sv. Kri, kakor se je izvršila pri zadnji večerji po besedah Kristusovih. Seveda mašnik, ki je slaboten človek, izvrši veliko čudo ne iz lastne moči, ampak kot zastopnik Kristusov in z močjo Svetega Duha.

Toda daritev sv. maše ni le ostala po svojih bistvenih delih enaka Kristusovi ustanovni daritvi v sionski obednici, tudi obredi in molitve, ki jo obdajajo, pohajajo po večini iz apostolske dobe. Že apostoli so določili razne obrede za pre-sveto daritev, da bi ž njimi povzdignili zunanji sijaj tega nebeš-

kega opravila v večjo slavo božjo; obenem pa, da bi povzdigovali pri duhovnikih in pri ljudstvu vedno rastoče spoštovanje do sv. maše ter budili k pobožnosti med svetim opravilom.

Zares vzvišena in pretresljiva za vsakega vernika je misel: Ko sem navzoč pri sv. maši, se izvrši prav pred mojimi očmi ravno taista daritev, ki jo je Jezus sam izvršil na predvečer svoje smrti; celo obredi so v glavnih obrisih taisti! S kakimi čutili občudovanja in hvaležnosti so molili takrat apostoli prvo čudežno daritev! Ko so zaužili darovano Telo in Kri Kristusovo, je zažarel ogenj neugasljive božje ljubezni v njihova srca kot ožvljajoče pomladno solnce! Ni li bil presrečen deviški apostol sv. Janez, ki se je takrat zaupno naslonil Jezusu na prsi ter se takrat navzel na Jezusovem Srcu čudovite božje ljubezni, ki jo je tako vneto oznanjeval, da so mu prideli priimek: apostol ljubezni? Tudi ti se enako zaupno nasloni pri sv. maši na ljubezni plamteče Srce Jezusovo, čutil boš udarce, ki bijejo zate v tej presv. daritvi; pa boš tudi ti zagorel v nasprotni ljubezni do evharističnega Jezusa, hvalil ga boš za neprecenljiv dar sv. maše, zaupno boš položil v njegovo milo Srce vse svoje skrbi in prošnje . . .

2. Pri vsaki sv. maši daruje kot nevidni mašnik sam večni duhovnik Kristus prav tako, kakor je daroval pri prvi nekrvavi daritvi v obednici na Sionu; zakrit je le našim telesnim očem, jasno ga pa vidimo z dušnimi očmi sv. vere.

V svojem veličastnem in skrivnostnem psalmu 109. prerokuje David, da bo Mesijevo duhovništvo »večno po zgledu Melkizedekovem«. Tudi apostol Pavel pripisuje Gospodu »nemisljivo duhovništvo«. (Hebr. 7.)

Kot večni veliki duhovnik izvršuje Kristus večno daritev v nebesih, kjer se leskečejo njegove sv. rane kot žarno solnce, vedno spominjajoč nebeškega Očeta, da je preлил njegov Sin svojo Kri za naše odrešenje ter kličeč usmiljenje za nas.

Toda tudi na zemlji izvršuje večni duhovnik Kristus pravo in resnično daritev pri vsaki sv. maši po rokah pocbláščenih služabnikov ter se kot žrtev daruje »Bogu v sladki vonj« (Efež. 5), »da bi tiste izveličal, ki se po njem bližajo Bogu.« (Hebr. 7.) Sv. tridentinski zbor govori o tem v svoji 22. seji tako: »Čeravno je Kristus, naš Bog in Gospod, hotel samega sebe enkrat darovati s svojo smrtjo na križu Bogu Očetu, da bi tako dovršil večno odrešenje, se je vendar, ker ni smelo njegovo duhovništvo ugasniti z njegovo smrtjo, da bi zapustil svoji Cerkvi vidno daritev, kakor to zahteva človeška narava, pri zadnji večerji razglasil kot na veke postavljenega duhovnika po redu Melkizedekovem in je daroval svoje Telo in Kri pod podobama kruha in vina nebeškemu Očetu. Apostolom pa, katere je takrat postavil za duhovnike nove zaveze, kakor tudi njihovim naslednikom v

duhovništvu je dal povelje, da naj darujejo to daritev, z besedami: »To delajte v moj spomin,« kakor je to sv. Cerkev vedno razumevala in učila.

Iz teh besedi nezmotljive sv. Cerkve sledi jasno, da pri vsaki sv. maši Kristus resnično sam daruje. Pri oltarju vidimo sicer mašnika, a ta je le viden namestnik Kristusa Gospoda ter v njegovem imenu izvrši presv. daritev; pravi in glavni darovalec je pa Kristus. On kot nevidni višji duhovnik izpremeni po rokah in skozi usta vidnega mašnika pripravljeno tvarino kruha in vina v svoje sv. Telo in Kri ter se daruje z isto popolno vdanostjo in istimi čuvstvi, kakor je to storil pri zadnji večerji — v proslavo božjo in spravo za grešne ljudi. To je prvo. Drugo pa je: Sv. maša ostane vedno in povsodi neomadeževana daritev, ki ne more nikdar izgubiti svoje veljave, ko bi bil tudi vidni duhovnik, ki nadomešča Kristusa, grešnik in nerednega življenja —, saj glavni darovalec Kristus ostane vedno svet in sveta ostane tudi njegova daritev, katere svetosti in vrednosti ne more zmanjšati grešni mašnik.

Kako veliko spoštovanje se vzbudi v naših srcih, da, polasti se nas nehote sv. strah, ako pri sv. maši pomislimo: Kristus sam, božji Sin, mašuje resnično pri oltarju — nekaj korakov pred nami! Lepo piše o tem sv. Janez Krizostom: »Isti čudež, ki vsebuje toliko čudežev in ki ga nam kaže sv. vera na oltarju, se ne izvrši po moči človeka; mi duhovniki smo le orodje in služabniki pravega Duhovnika. Gospod sam posveti tvarino, ki je pripravljena za daritev ter jo namesto nas izpremeni kot izvršujoči vzrok. Ako torej vidiš posvečenega mašnika, darujočega sv. dari, ne smeš misliti, da je to pravi duhovnik, ampak ti se moraš povzdigniti nad zemljo in zapazil boš nevidno raztegnjeno roko Jezusa Kristusa. Po njem se zgodi vsel!« Ravnotako določno nam taisto zatrdi sv. Ambrož: »Ta naša daritev je ravno taista, ki jo je daroval Kristus. Kajti naš veliki duhovnik je isti, ki je izvršil očiščujočo nas daritev.« Veliki duhovnik Kristus pa daruje tudi veličasten dar, ki je edino primeren njegovemu visokemu dostojanstvu. Njegova daritev bi imela v očeh nebeškega Očeta že neskončno veljavo, ko bi on daroval le slabotno jagnje, kot je to storil Abel, ali pa kruh in vino po zgledu Melkizedekovem; tudi Kristus daruje dar, ki je edino vreden Sina božjega, in ta dar je on sam.

3. Kristusov dar pri sv. maši je njegovo sv. Telo in njegova sv. Kri. Ta dar je daroval sam v svoji novi sv. maši, ta dar je položil tudi katoliškim mašnikom v roke. »To je moje Telo, ki bo za vas dano v smrt; to je moja Kri, ki bo prelita za vas!« Tako je zagotovil sam Odrešenik. Torej ni drugo Telo in ni druga Kri na Kalvariji in naših oltarjih; isto Telo je in ista Kri. Veličastni dar sv. maše je torej sam Sin božji, z božjo in človeško naravo, z dušo in telesom, s krvjo in mesom, neomadeževano Jagnje, ki odjemlje grehe sveta.

Iz tega sledi, da je sv. maša neskončno sveta in vsemogočna daritev: mašnik, ki jo daruje, je neskončni Bog; dar, ki ga daruje, je zopet isti neskončni Bog. Kaj višjega, vrednejšega, popolnejšega Bogu ne more nihče darovati, kot je ta božja daritev. Vse molitve, dobra dela, vsi slavospevi nebeščanov in vernih kristjanov izginejo pred svetostjo in veličastvom te božje daritve.

Ob uri sv. maše zre dol na oltar z veselim dopadenjem presv. Trojica; zganejo se vsa nebesa, ko se zbirajo angelske trume krog darovanega božjega Jagnjeta krog oltarja. »Kajti ti ne smeš dvomiti,« piše sv. Ambrož, »da so angeli navzoči, ako je Kristus tukaj in se daruje!« Kaj misliš, da je preveč rečeno, ako imenujejo sv. očetje sv. mašo presveto, božjo, strašno daritev? Ni pretirano, kar piše sv. Janez Krizostom: »Ko vidiš, da je Gospod darovan in leži na oltarju in duhovnik stoji poleg daritve in moli: ali misliš še, da si med ljudmi in da stojiš še na zemlji?« Ob uri sv. maše »se združijo nebeške zadeve z zemeljskimi, zadeve božje s človeškimi«. (»Exultet« veliko soboto.) Je li bilo morda preveč, ako je sv. Venceslav, kralj češki, klečal na trdih tleh ter stregel pri sv. maši? Z isto roko, s katero je vodil kraljevsko žezlo, je sejal, žel in mlel žito, ki je bilo namenjeno za sv. hostije. Zato ga je pa Bog tudi tako oblagodaril. Ko je prišel na državni zbor v Wormsu, je ugledal cesar Oton ob strani kralja Venceslava dva angela. Zares, gode se pri daritvi sv. maše velike stvari, četudi jih naše telesno oko ne opazi. Godi se nam pač, kakor se je godilo služabniku preroka Elizeja. Ta je videl, kako njega in preroka Elizeja obdajajo silni sovražniki. Nikjer ne vidi pomoči; zato se začne tresti od strahu. Prerok pa zaprosi Boga: »Gospod, odpri mu oči, da bo videl.« In Gospod je odprl oči služabnikove, in glej! kaj je videl: »cela gora je bila polna iskrih konj in vozov krog Elizeja«. (4. knjiga kraljev.) To je bila nebeška vojska, ki jo je poslal Bog v varstvo svojega preroka. Kaj bi pač šele ti videl, ako bi ti Bog na enak način odprl oči pri sv. maši? Koliko angelskih trum bi zazrl! Videl bi, kako serafi in kerubi trepetajoč zakrivajo oči ter molijo! In kaj bi videl na oltarju? Kakšno veličastvo bi se ti prikazalo pod podobo kruha, kakšen žar bi ti zasijal iz keliha ter bi ti slepil pogled? — Kaj vse so gledale na oltarju od Boga oblagodarjene duše! Vprašaj sv. Lovrenca Justinijana, ki je videl v sv. hostiji živo Dete Jezusa; vprašaj sv. Koleto, kateri se je prikazal Kristus viseč in krvaveč na križu; vprašaj sv. Mehtildo, ki je videla, kako božji Odrešenik dviga svoje Srce, iz katerega so lile milosti na milosti; vprašaj tisoče, katerim je podelil Gospod milost, da so gledali božja čuda na oltarju ter se učili od njih ter spoštuj in moli s sv. strahom skrivnosti, ki se vrše na oltarju, čeravno jih s telesnimi očmi ne moreš videti. Zanašaj se pri tem na nezmotljivo božjo besedo, ki jo je izgovoril sam Sin božji, ki je večna resnica. »To je moje Telo, to je moja Kri.« Kdo bi se drznil dvomiti? Blažena Kristina je vedno želela in prosila, da bi videla s telesnimi očmi Kristusa

na oltarju in ni nehala teh prošenj ponavljati; prikazal se ji je Kristus pri povzdigovanju v podobi otroka; a izgubila je zaslužnje sv. vere; srečen si, ker veruješ in moliš to čudovito »skrivnost vere«, zanašajoč se na besede, ki jih je izpregovoril božji Zveličar apostolu Tomažu: »Blagor njim, ki ne vidijo, pa verujejo.« (Jan. 20.)

Ko sem vam tako — seveda le z medlimi besedami — razkazoval čuda sv. maše, vam zakličem s prerokom Izajjem: »Pojte Gospodu, ker je storil veličastne stvari; oznanujte to po vsi zemlji! Radujte se in hvalite, sionski prebivalci, ker velik je sredi vas Izraelov Sveti. (Iz. 12.) Ta Izraelov Sveti, Jezus Kristus, nezmerni Bog, katerega ne moreta obseči nebo in zemlja, prihaja dannadan sredi med vas, ter se zakrit pod malo, belo hostijo daruje na oltarjih vam v večni blagor in vam ponuja vedno nebeško hrano — sebe samega. Zares: »Sedaj ni zemlja več pusta puščava brez Boga in ljubezni; ni več le solz dolina in grob, ki vse požré. Nič več ne leži prokletstvo smrti in pokončanja kot žalni pajčolan nad našim življenjem. Zakramentalna navzočnost našega Boga žari v temó sveta, prižiga luč, razsvetljuje, poveljuje nas ter dela podobne Bogu . . . Zadoščeno je človeški naravi; umirjeno je hrepenenje človeškega srca po božji navzočnosti.« (Hettinger.) Pomni dobro: Ravno ura sv. maše je zlata ura; takrat ti je blizo Jezus, ki živi ter se s svetimi, nebeškimi čuvstvi daruje na oltarju; odpira ti svoje milostipolne roke, želeč te obsipati z bogatimi blagodari; on hrepeni, da pohiti v tvoje srce kot okrepčevalna nebeška jed. Zato te ljubeznivo opomni — v imenu samega Kristusa, ki je tukaj navzoč, ne izostani nikdar ob nedeljah in praznikih po lastni krivdi od sv. maše. Če pa le moreš, pojdi k sv. maši vsak dan, pošiljaj k presv. daritvi otroke, družino. Vprašam te le še: Kako se obnašaš pri tej strašni daritvi? Med apostoli se je nahajal pri zadnji večerji Judež-izdajalec! Bližaj se vselej oltarju le s svetim strahom in spoštovanjem. Vedi, da te obdajajo angelske trume in da si vpricho svojega bodočega sodnika! Čujte vsi glas Kristusov, ki vas milo opominja iz sv. hostije: »Bodite sveti, kakor sem jaz svet!« Sveto naj bo vaše obnašanje v cerkvi, sveto pa tudi vaše življenje zunaj cerkve v družini in javnosti! Obljubujte zvestobo do smrti njemu, ki mré dannadan v skrivnostni smrti za vas! S hvaležno ljubeznijo ga pozdravljajte pri vsaki sv. maši z mašnikom, ki moli v predglasju: Svet, svet, svet si ti, gospod Bog vojnih trum! Nebo in zemlja sta polna tvoje slave! Hozana na višavah! Češčen, ki prihajaš v imenu Gospodovem!« Amen.

Fr. Rihar.

2. Kakšen mir nam je prinesel Zveličar.

Mir vam bodi.

Jan. 20, 19.

»Mir vam bodi!« To so besede, s katerimi je božji Odrešenik pozdravil svoje apostole, ko je po svojem vstajenju nepričakovano pri zaprtih vratih stopil med nje, da je vse skupaj prepričal o resnici svojega vstajenja; to je pozdrav, ki ga je trikrat ponovil v svoji neizmerni ljubezni.

Že pri rojstvu Jezusa Kristusa so zbori sv. angelov naznanjali svetu mir: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.« Skozi tri leta je potem Zveličar oznanjeval evangelijski miru in malo pred svojo smrtjo je izročil svojim apostolom mir kot najdražjo zapuščino. »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor ga svet daje, ga vam jaz dam.« In zdaj po vstajenju je zopet njegov prvi pozdrav: »Mir vam bodi!«

Toda, ali menite, da je Kristus prinesel mir samo apostolom in ne tudi nam? On je prinesel mir apostolom, to je res; toda ti so ga nesli po vsem svetu, in mi moremo in moramo biti deležni tega miru.

Saj verujemo v iste nauke in prejemamo iste zakramente. In ali niso ravno Zveličarjevi nauki in sv. zakramenti studenci blagoslova in miru? Na to opozarja sv. Cerkev, ker pri delitvi sv. zakramentov tolikrat ponavlja to voščilo. »Pojdi v miru in Gospod naj bo s teboj,« s temi besedami odpusti duhovnik novokrščenege otroka; »mir z vami«, tako pozdravlja škof vernike pri sv. maši. »Mir bodi tej hiši in vsem, ki v njej prebivajo,« tako pozdravi duhovnik, ko pride v hišo s sv. popotnico k bolniku; »naj v miru počiva«, tako moli potem za njim ob grobu.

Če torej Jezus in za njim sv. Cerkev tolikrat želi in vošči mir, mora biti pač to velika dobrota! In zares je mir, ki ga je Kristus prinesel na svet, največja sreča, ki jo more doseči človek na zemlji. »Mir Gospodov,« tako piše sv. Gregor Nisenski, »dela vse prijetno in lahko v življenju; ta mir povzdiguje naše veselje, olajšuje naše delo, nas tolaži v žalosti, nas uči prenašati križe s potrpežljivostjo, da, celo z veseljem. Zakaj pa si poje oni rokodelec, delavec pri težkem delu vesele pesmi? To je mir srca, to mir vesti! In zakaj pogleduje oni poštenjak, ki ga je zadela huda nesreča, tako mirno in vdano proti nebu? To dela mir v njegovi duši. In kaj jasni obraz onemu zapuščenemu, obnemoglemu starčku, ki si s palico v roki od hiše do hiše prosi kruha? Mir božji ga spremlja.

Gotovo je tedaj, če bi hotel dokazovati, da je mir velik dar božji, da bi to pomenilo toliko, kot dokazovati, da daje solnce svetlobo in gorkoto; zakaj, da je mir velik dar božji, to vé in čuti vsak, naj ga uživa ali ne; in vsak si želi miru in vse hrepeni po njem. Premišljajmo torej rajši, kje in kakšen je pravi mir!

Kje je pravi mir? »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor ga svet daje, ga vam jaz dam,« to so besede Kristusove, iz katerih lahko povzamemo, da mir, ki nam ga ponuja svet, ni pravi mir, ampak da mora biti nekje drugje. Kaj ti pomaga, če imaš mir s svetom, od zunaj, če ga pa ni tu notri, v tvoji duši, v tvojem srcu? »Ni ga veselja,« tako pravi Sv. Duh v modrostnih bukvah, »ni ga veselja čez veselje srca. In ni ga na svetu pravega miru, če ni miru v s r c u. In prav zato želim tudi jaz vsem s Kristusom: »Mir vam bodi, in sicer pravi mir v srcu!«

»Pa kaj pomaga sama želja,« poreče kdo, »dobiti mir, to je boljše nego tisoč želja!« Na to odgovarjam: »Kristjan, mir si moreš dobiti le sam; jaz ti ga ne morem dati, pač pa Bog, in sam si ga lahko daš, Bog in ti — ti in Bog! Povem ti pa lahko: išči mir, išči ga pošteno in našel ga boš; povem ti tudi lahko, kje ga boš zastoj iskal — na svetu, in kje ga boš našel — v B o g u !«

Je li pravi mir, prava sreča v čutnem veselju, v uživanju? Izkušnja nam kaže nasprotno in neki pisatelj pravi, da je svetno veselje sam svoj rabelj. Žalostnih in svarilnih zgledov imamo dovolj v bolnišnicah in jetnišnicah. Človek pada vedno niže; poniža se do neumne živine, da, pade celo pod žival in nazadnje strašno konča. Je li to pravi mir?

Drugi iščejo miru, sreče v posvetnem premoženju. Toda kje je več nezadovoljnosti, kakor pogosto sredi zakladov, sredi bogastva. In kje več skrbi, strahu in tudi greha! Da, bogastvo je že marsikoga pogubilo na duši in telesu, kakor izgubljenega sina, ki je dobil denar od svojega očeta, pa je pričel razuzdano živeti in izgubil je nedolžnost pa tudi denar.

Morda pa dá posvetna čast, spoštovanje od ljudi pravi mir? Če malo natančneje ogledamo to, kar imenuje svet čast, je vse le prazen dim, ki se razkadi sam od sebe. Zakaj svet časti in hvali prepogosto to, kar je najmanj časti in hvale vredno, in kako lahko in pogosto se zgodi, da pade tisti, ki ga nosijo visoko po rokah in ravno misli, da je na vrhuncu svoje slave, da pade globoko v brezno sramote! Torej tudi tu ni pravega miru, prave sreče, in ni odkritosrčno govorjenje tistih, ki taje življenje po smrti in trde, da so nebesa na zemlji v čutnem uživanju, in še manj tistih, ki so v sv. evangeliju izpremenili besede: »Blagor ubogim« v »blagor bogatim«, zakaj pomisliti treba, da človeškemu srcu vse posvetno ne dá pravega miru in ga ne more dati nikdar in nikoli.

Pa kje je pravi mir? Kaj more napolniti in utešiti to malo človeško srce? Na to odgovarja sv. Avguštin: »Človeško srce je nemirno, dokler ne najde miru v — B o g u !« In to je resnica, zakaj mož je govoril iz lastne izkušnje. On je poznal svet in ga je tudi užival, a njegova duša ni našla miru in pokoja, dokler mu ni zasvetilo solnce svete vere in se ni združil popolnoma z

Bogom. — Zato, predragi, če hočeš dobiti pravi mir, je potreben strah božji, življenje po nauku Jezusa Kristusa in njegovem zgledu in večkratno bližanje k njemu, ki je dejal: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil in tako boste našli mir svojim dušam.«

Če si odkritosrčen, moraš sam pripoznati: »Ne posvetna sila, ne skrbi za časno, sploh nič pozemeljskega ni, kar mi jemlje dušni mir, pač pa greh, in to straši moje srce, dela težko vest.« Da, tako je. Greh je namreč pravi sovražnik dušnega miru, morilec naše duše, grob našega pokoja. Če namreč človek stori greh, tedaj je proč z dušnim mirom, proč s tistim svetim veseljem, ki ga uživajo otroci božji, in angel miru se mora umakniti hudobnemu duhu, slabi vesti. In če se zdi tak grešnik na videz tudi še vesel, dobre volje in zadovoljen, je vse to le goljufija.

Glej, kaj je pristavil Kristus besedam, naznanjujočim mir: »Komur boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« Če si bil tako nesrečen, da si z grehom izgubil mir srca, o posluži se pravice, ki jo je dal Kristus apostolom in njih naslednikom, okrepčaj zopet svojo dušo z najsvetejšim Telesom našega Gospoda Jezusa Kristusa in dobil boš izgubljeni mir zopet nazaj in mir bo s teboj! Amen.

A. L.

Druga nedelja po veliki noči.

Pretveza, da ne sovražimo bližnjega, temveč samo njegov greh, je pogosto plašč, s katerim zakrivamo skrivno sovraštvo.

In še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in bodo poslušale moj glas, in bo en hlev in en pastir. Jan. 10, 16.

Naš Gospod Jezus Kristus je zaznamoval z besedo ovce vernike, ki prebivajo v sveti, od njega ustanovljeni Cerkvi; on sam je njih vodnik, kajti imenuje se dobrega pastirja. Kristus je ljudi, ki so blodili kakor ovce, pripeljal na pravo pot zveličanja, hranil jih je s svojim nebeškim naukom, varoval pred grabežljivimi volkovi, storil sposobne, da bodo mogli nekoč združeni z nebeškimi duhovi biti v njegovem kraljestvu. Naš Zveličar je v začetku svojega javnega življenja izkušal izpreobrniti le Jude, kajti sam pravi: »Nisem poslan, nego le k izgubljenim ovцам Izraelove hiše« (Mat. 15, 24.). V današnjem sv. evangeliju pa pravi: »Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva, tudi tiste moram pripeljati.« S tem ni on mislil na Jude, temveč na uboge paganske narode, ki so tavalj še v temi greha, ki jih je hotel pridobiti svojemu nebeškemu Očetu, ne sicer sam,

toda po svojih apostolih in naslednikih. »Slišali bodo moj notranji glas, občutili moje navdihe, slišali pa tudi zunanji glas mojih učencev, videli njih čudežna dela, in postali bodo otroci luči.« Vse to se je tudi sčasoma izpolnilo: medtem ko so Judje v svoji prevzetnosti zavrgli Gospodove nauke, so pagani navdušeno sledili njegovemu klicu.

Tudi mi, predragi poslušalci, spadamo med tiste ovce, ki jih je Jezus Kristus poklical iz teme paganstva v svoj hlev, v sveto Cerkev. Zahvalimo se za to milost Bogu in glejmo, da bomo res dobri katoličani. Da pa bomo dobre ovce sv. Cerkve, se moramo po nauku sv. Tomaža odlikovati v treh rečeh. Predvsem moramo biti pokorni njegovim naredbam. »In bodo poslušale moj glas,« pravi Kristus. Nadalje se moramo medsebojno ljubiti. »In bo en hlev,« to se pravi, ena sama družba vernikov. Slednjič moramo biti edini tudi v veri; vsi moramo verovati en in isti nauk Kristusov. »In bo en pastir.«

Ako torej ljubimo Boga in izpolnjujemo njegove zapovedi, ako ljubimo svojega bližnjega kakor sami sebe, če smo stanoviti v veri in smo podložni naukom sv. Cerkve, imamo vse lastnosti dobre ovčice, dobrega katoličana. Zlasti pa si moramo prizadevati, da bomo ohranili medsebojno ljubezen in edinost. Ljubezen in mir sta znamenje, ki posebno dobro priča o stanju vernikov. Ovca je tiha, potrpežljiva žival, nobenega orožja nima, s katerim bi se mogla braniti, in zato je najlepša podoba potrpežljivih otrok božjih. Podobni ovцам živimo zato ne le posamezni, temveč tudi cele vasi, cele občine, celi narodi v medsebojni ljubezni.

Potrudimo se z vso vnemo za to čednost, ki nas tako odlikuje pred vsem svetom, potrudimo se tudi zato, ker bi sicer izgubili pravico do nebes in bi bili izgnani iz črede Kristusove. Dasiravno dobro vem, da se večina izmed vas trudi za biser ljubezni, pa vendar tudi to vem, da se dobe kristjani, ki se hvallijo s svojo ljubeznijo, o kateri pa dvomim, če je prava ali ni! Pravijo, da ljubijo bližnjega, samo njegove grehe sovražijo. To je sicer lepo, krščansko povedano, toda vprašanje je, če v resnici tudi ljudi samih ne sovražijo. Da je mogoče sovražiti greh, grešnika pa ne, rad verujem; toda kako me boš o tem prepričal, če vidim, da ljudje osebo, katere greh sovražijo, preganjajo, izkušajo povsod očrniti, razkladajo njene resnične in izmišljene slabosti in jim odtegujejo v vsakdanjem občevanju dolžno prijaznost?

Tako ravnanje je nasprotno naukom Kristusovim, in tisti, kdor tako govori, hoče samo zakrivati svoje notranje sovraštvo, skriti greh, ki ga nosi v svojem srcu. Pokazal vam bom zato danes, da se ta skrivna jeza

- a) prvič ne sklada s sveto vero, in
- b) drugič, da sovraštvo nobenemu toliko ne škoduje, ko človeku, ki ga goji v svojem srcu.

I. Da Bog greh sovraži in radi greha tudi grešnika, vemo iz sv. pisma. Knjiga modrosti tako-le pravi: »Bog sovraži enako hudobneža in njegovo hudobijo« (14, 9.). Jeza, s katero on sovraži greh, je tako neskončna, kakor je neskončna tudi ljubezen, s katero on ljubi sebe. Greh je zato pravo zlo, ki hoče Bogu kratiti dolžno čast, ki želi, da ne bi bil Bog vsemogočen, vseveden, pravičen. Zato je tudi lahko umevno, da je grešnik, ki umrje z grehom v srcu, v tistem trenutku zavržen od Boga in pogubljen za celo večnost.

Vendar nas pa ne sme ta jeza božja ustrašiti. Bog sicer sovraži greh, vendar pa obenem tudi ljubi, neskončno ljubi nas in revne grešnike. Za nas je poslal na svet svojega Sina, za nas je ta trpel in umrl, da bi nas spravil z nebeškim Očetom. Zato pa Bog ne odtegne vse milosti grešniku, temveč mu še vedno pri priložnosti pošilja notranja razsvitljenja, ki ga nagibajo k pokori in poštenemu življenju.

Taka je — dragi moji — ljubezen božja, ljubezen Kristusa, ki nas ljubi, dasiravno ga žalimo. »Nočem smrti hudobneža, temveč da se obrne od svoje poti in živi« (Eceh. 33, 11.).

Da bomo tudi mi enako ljubili svojega bližnjega, ki živi v grehah, moramo paziti na troje.

a) Njegov greh moramo iz srca sovražiti, in sicer zato, da ne bi kdo mislil, da ga odobravamo in bi postali tako deležni tujega greha.

b) Njega samega moramo ljubiti; ni sicer potrebno in tudi ne dopuščeno, da bi gojili z njim posebno prijateljstvo, vendar pa tako, da mu ne želimo ne časne, ne večne nesreče. S pripravnimi pripomočki, zlasti z lepo besedo, če smo predstojniki, tudi s primerno kaznijo, ga moramo izkušati pripraviti k pokori, da bo postal zopet otrok božji in mogel z nami vred ljubiti Boga.

c) Slednjic moramo prepustiti izpreobrnjenje njegove duše Bogu in moliti za njegov blagor; to pa zlasti tedaj, kadar je naše prizadevanje brezuspešno.

Iz vsega do sedaj povedanega lahko spoznamo, v koliko moramo sovražiti tuje grehe in pri tem vseeno ljubiti grešnike. Paziti moramo seveda, da se ne bomo dali pri tem voditi od strasti sovraštva, ki bi razjedla našo dušo. Neverjetno je skoraj, kaki sovražni naklepi se kujejo v srcu ljudi, ki pravijo, da le greh sovražijo, grešnika pa ne! So osebe moškega in ženskega spola, ki so sicer pobožne, bogaboječe, ki pa vseeno pravijo: tega človeka pa tako težko prenašam, kar videti ga ne morem, ker tako slabo živi. Saj mu nič slabega ne želim, samo nič nočem z njim imeti, naj bo kjer hoče. Tako mislijo leta in leta, in se jih ogibljejo na cesti ali kjerkoli že.

Ali pa odgovarja tako življenje nauku Jezusovemu, nauku svete Cerkve?

Nagnjenje do sovraštva izvira večkrat iz naše narave. Kajne, da večkrat vzljubimo človeka takoj, ko ga prvič vidimo, drugega pa sovražimo, ker nam ni všeč, če nam tudi ni nič slabega storil. Kaj naj se učimo iz tega? Ali smo opravičeni ljudi, ki so nam že po naravi zoprni, sovražiti? Ne, k temu nismo opravičeni! Kristus pravi, da moramo ljubiti vse ljudi brez razločka, kakor sami sebe. Nismo sicer dolžni sklepati posebnega prijateljstva s takimi, vendar pa jim moramo izkazovati dolžno spoštovanje in čast. Kje je večja razlika, ko med božjo in človeško naravo? In vendar! Ali ni Kristus vzel nase naše narave, nam enak postal, z nami občeval, nam izkazoval tisočere dobrote, samo zato, da bi nam pokazal, kako se moramo obnašati do ljudi, ki so nam po naravi nenaklonjeni.

Vzrok sovraštva je pogosto tudi prizadeta krivica ali razžaljenje, ki nas razburja. Ljubi moj, ti praviš: tega človeka ne morem ljubiti! Povej mi vzrok, toda mogoče ga bom sam uganil. Ta človek ti je prizadejal krivico, kajneda, povračeval dobro s hudim, ti ni izkazoval dolžne časti? Ali pa nisi morda tudi ti tako delal? Če si, tedaj mi nikar ne pravi, da sovražiš le greh, ne, ti gojiš tudi v srcu maščevanje, gojiš sovraštvo.

Oglejmo si taka sovraštva natančneje! — Ta ali ona ženska govori z vsemi, z vsemi je prijazna, samo z eno ali z dvema ne, s katerima je bila dobra, noče občevati, ju noče pozdravljati. Če ju sreča, se jima izogne, pogleda stran ali pa se dela, kakor bi ju ne videla. Ali ni to zaničevanje, katerega tudi drugi ljudje opazijo, znamenje skritega sovraštva radi prizadete krivice, večkrat tudi krivice, ki si jo taka oseba samo domišljuje? Ali ni to zoper vero, ki nas uči bližnjega ljubiti, mu storiti to, kar želimo, da bi nam drugi storili? Ali ni to zoper božjo zapoved, ki prepoveduje gojiti sovraštvo do bližnjega? V tvojem srcu gori ogenj, kateri škoduje tvojemu bližnjemu, četudi še morda ni izbruhnil z vsem plamenom.

Pa praviš, jaz nič ne vem o kakem sovraštvu. Bomo videli! Zdravniki pogledajo pri bolniku vselej tudi jezik, in sicer zato, ker je že stari zdravnik Hypokrat dokazal, da se na njem zbirajo škodljive tvarine, po katerih se da spoznati kakovost bolezní. Obrnimo to tudi na duševno življenje. »Česar je srce polno, o tem rada usta govore,« pravi pregovor. In to je res! Le poglejmo v družbo, v kateri se govori o osebi, ki ni priljubljena. Kaj se sliši? »Saj ni vredno, da bi o njem govoril, saj nima nič dobrega na sebi, dela se pobožnega, da bi zakril s tem svoje grehe. Ko ga bote še drugi spoznali, kakor sem ga jaz, bote vsi mojega prepričanja.«

Kako sodite to besedičenje — dragi poslušalci? Ali ni polno sovraštva? Ali se ne spozna iz njega črna strast jeze, ki v srcu gospodari? Sovraštva sicer ne vidimo, toda slišimo ga; plamena ne vidimo, toda dim čutimo in vemo, da gori.

Dragi kristjan! Pomisli vendar, koliko je na svetu ljudi, ki so še bolj hudobni, katerih pa ti ne sovražiš, da, celo ljubiš, jih zagovarjaš in jih delaš lepše, ko so v resnici. Zakaj sovražiš le gotove osebe? Zakaj se jeziš, če jih drugi ljubijo, spoštujejo? Povem ti, da je to znamenje sovraštva in notranje jeze. Če je v sodu jesih, nikar ne misli, da bo iz njega priteklo vino; če je v tvojih ustih sovraštvo, tudi v tvojem srcu ne more drugęga biti.

Res je, mi bo morda ta ali oni pritrdil: res čutim nekoliko sovraštva, vendar pa le do greha, Bog obvaruj, da bi jaz tudi grešniku kaj slabega želel! Tudi na ta način se ne moreš izgovarjati. Kaj te pa briga tuj greh? Ali je grešil zoper tebe, ali ni le zoper Boga? Sicer pa vedi, da mora tisti, kdor hoče sovražiti tuje grehe, iznebiti se najprej svojih in se jih varovati. Bog, ki greh sovraži, je sam brez greha, svetost sama; in ti? Greh hočeš sovražiti, pa sam z grehi okoli hodiš, ješ, se veseliš, greš spat in vstajaš; z eno besedo, vsa dela spremljaš z grehi, kakor bi bili slednji sol, ki spada k vsaki jedi. In če bi tudi nobenega drugega greha ne imel, je tvoje skrito sovraštvo že dosti velik greh. Zato pusti druge v miru, dokler nisi sam nič boljši.

II. Skrivno sovraštvo do bližnjega ne škoduje nikomur toliko, ko tebi, ki ga nosiš v srcu. Vsak kristjan je dolžan ljubiti vse ljudi, kakor sem danes že poudarjal. Kdor koęa sovraži, se pregreši zoper zapoved ljubezni, si nakoplje jezo Gospodovo, ki bo z njim tako ravnal, kakor je on z drugimi. In posledica bo? Večno pogubljenje!

Veruj mi, da niti tvoja molitev ne more biti Bogu dopadljiva, ker prihaja iz okuženega srca; namesto v zveličanje ti bo v pogubljenje. Zato pravi psalmist: »Njegova molitev mu bodi v greh« (Ps. 108.). V očenašu, ko prosiš: Odpusti nam naše dolęe, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, si sam sebi kuješ sodbo. Vrzi zato od sebe jezo ali pa se pripravi na kazen boęjo! Sovraštvo do bližnjega je rja, ki se zaje v tvoje srce in ti razje vse zasluęenje; je notranja strupena oteklina, ki zastrupi mozeg krščanske ljubezni in te pelje v dušno smrt.

Sv. Janez piše: »Kdor ne ljubi, ostane v smrti« (I. J. 3, 14.). On ne pravi, kdor ne sovraži, kakor ti praviš, ampak kdor ne ljubi, kdor ne izkazuje dolęne ljubezni, ta ostane v smrti! In ti hočeš biti še dober kristjan, ki že leta in leta kuhaš skrivno jezo, ki hodiš vseeno k spovedi, k sv. obhajilu, daješ miloščino, se zapisuješ v bratovščine, in ne moreš kljub temu premagovati svoje jeze. Da, še celo tako si slep, da ne spoznaš svojega greha, da ne ostręaš rje, ki te razjeda. Odkrito ti povem: bojim se za tvojo dušo!

Kakšne pa so posledice takega sovraštva? Ali mislite, da ostane vedno ta nenaklonjenost enaka? Kaj še! S časom se razvije v smrtno sovraštvo in jezo. Le pogledjte zgled Joęefovih bratov! Ko ga je oče bolj ljubil, ko druge, so ga črtili, »sovražili

so ga in mu niso mogli govoriti lepe besede« (I. Moz. 37, 4). To je slika vaše jeze. In kam je pripeljala ta jeza? Slednjič so ga sklenili umoriti in le na prigovarjanje Rubenovo so ga prodali v egipčansko sužnost. Kaj pa vas čaka? Isto, smrt namreč: »Kdor ne ljubi, ostane v smrti.« Ako še nisi umrl, pa boš morda kmalu, umrl v smrtnem grehu in ostal v grehu celo večnost! Po nauku svetih očetov se duše, ki bližnjega sovražijo, pa se sicer pobožne kažejo, mnogo težje izpreobrnejo ko največji sovražniki božji.

To vam bom dokazal z zgledom iz cerkvene zgodovine, ki nam ga pripoveduje sv. Jeronim. (In vita s. Nicephori M.)

Sapricija, sicer pobožnega duhovnika, je razžalil Nicefor. Radi tega je bil Sapricij tako jezen, da ga ni hotel nič več pogledati, dasiravno sta bila prej dobra prijatelja. S takim srcem je pridigal, maševal in tudi goreče branil sveto vero, ki so jo takrat hudo preganjali. Kot katoliški duhovnik je bil vjet od preganjavcev, trpinčen in dejan na natezalnico. Vse je voljno pretrpel in ostal stanovit in veri; slednjič so ga obsodili na smrt. Ko izve Nicefor, da peljejo Sapricija na morišče, se mu vrže na poti pred kolena in ga prosi: »Iz ljubezni do Kristusa, za katerega boš dal sedaj svoje življenje, mi odpusti!« Toda Sapricij ga ni hotel niti pogledati, temveč ga je odpravil na kratko: »Moli zame!« Nicefor je bil žalosten in je še enkrat prosil: »Daj mi, o mučenik Kristusov, vsaj prijazno besedo!« Toda zastonj!

Ko je Sapricij na morišču že nastavil vrat sovražni sekiri, se prične naenkrat tresti in zakliče: »Ali ni več rešitve?« »Je rešitev, samo bogovom daruj!« In kaj se zgodi? Ena sama beseda: Jezus, je manjkala, da bi bil postal mučenik, tako pa je zatajil Kristusa in pagani so ga peljali v slovesnem sprevodu z morišča. Nicefor je to videl in bil silno žalosten. Zaklical je: »Jaz teptam vaše bogove in izpričujem vero, ki jo je ta zatajil!« Pagani so ga seveda takoj zgrabili in umorili in tako je potegnil Sapriciju mučeniški venec takorekoč iz roke.

Poglejte, pobožni kristjani, kam pripelje skrivna jeza tudi dobrega vernika. Zaradi rje, ki je noče odpraviti iz srca, mu Bog odtegne končno svojo milost, tako da pade v grehe in v teh tudi umrje. »Kdor ne ljubi, ostane v smrti.« Ali se ne bomo zato varovali sovraštva, ki je smrt duše? Nikar ne slepimo sami sebe s pobožnostjo, čednostjo: vse skupaj nič ne velja, če ni ljubezni; brez te ni krščanske popolnosti. Zato proč s sovraštvom, proč z jezo; sicer ne bomo ostali v Bogu, in ne Bog v nas. Krščanske ovčice morajo pod enim pastirjem složno in v ljubezni prebivati skupaj v istem hlevu, ako se hočejo po težavah tega življenja pridružiti trumi izvoljenih. Po ljubezni in edinosti nas bo spoznal Jezus Kristus za svoje ovčice in nas pripeljal na vedno zelene, radosti polne travnike nebeškega veselja. Amen.

Tretja nedelja po veliki noči.

Praznik sv. Jožefa.

Sv. Jožefa moč in dobrosrčnost.

Glejte, zvesti in modri služabnik, ki ga je Gospod postavil nad svojo družino. (Cerkvena molitev.)

V postnem času smo obhajali slovesni spomin sv. Jožefa. Današnja nedelja pa stoji v cerkvenem koledarju zapisano: Slovesnost ali slovesni praznik sv. Jožefa, ženina preblazene Device Marije, praznik prvega reda z osmino. Današnji praznik je strnjen s prejšnjim godom današnje nedelje, ki se je imenoval varstvo sv. Jožefa.

Tako nas sv. Cerkev dvakrat v teku leta navaja in spodbuja, da goreče častimo sv. Jožefa ter se zatekajmo k njemu v sleherni sili. Mi pa, dragi kristjani, ubogajmo svojo mater, sv. Cerkev, ter prav vneto častimo sv. Jožefa ter se mu zaupno priporočajmo, saj kakor je velika njegova moč v nebesih, taka je do nas tudi njegova dobrohotnost, njegova dobrosrčnost. O tem me poslušajte zvesto kot verni častilci sv. Jožefa.

Sv. maša, ki se bere današnji praznik v čast sv. Jožefu, se začne z besedami, povzetimi iz ps. 32.: »Naš pomočnik in naš varih je Gospod; v njem se bo veselilo naše srce, ter upamo v njegovo sveto ime, aleluja.« S tem izraža sv. Cerkev svoje prepričanje, da je najvišji naš pomočnik, naš varih in naše pribežališče Gospod Bog. Toda njegova previdnost je postavila med božje veličastvo in med nas mogočne srednike, kar nas mora spodbujati k večjemu veselju in zaupanju.

I. Med temi sredniki in besedniki je prva Devica Marija, božja Mati in kronana Kraljica zemlje in nebes. S kako ginljivo molitvico se obrača sv. Cerkev nanjo pri darovanju sv. maše cvetni petek ali na praznik karmelske Matere božje: »Spomni se, Devica Mati božja, ko stojiš pred obličjem Gospodovim, da govoriš za nas dobro ter odvrneš njegovo jezo od nas!« Ali pa v obhajilni molitvi, ob godu Matere božje dobrega sveta (26. aprila): »Kraljica svetá najvrednejša, Marija, vedna Devica, prosí za naš mir in naše zveličanje, ti, ki si rodila Kristusa Gospoda, Zveličarja vseh, aleluja!«

Za Marijo pa se obrača sv. Cerkev najprej na sv. Jožefa, njenega prečistega ženina in moža, izbranega ji od Boga. V njem spoznava in časti variha, kateri na naše češčenje odgovarja zmeraj s svojo mogočno priprošnjo. Sv. Cerkev ga prisposodablja egiptovskemu Jožefu, čegar veljava je na dvoru Faraonovem rastla vedno bolj. Jožefova veljava pa se je tudi v očetovi hiši pomnožila, očak Jakob je namreč oba Jožefova sinova sprejel za svoja.

»Prirasten sin je Jožef,« pravi sv. pismo. (I. Moz. 49, 22.) Slava sv. Jožefa se razširja vedno bolj in vedno dalje, češčenje njegovo v sv. Cerkvi veselo napreduje prav po napovedbi dominikanca Izidorja Izolana: »V poznejših časih bo večni Bog sv. Jožefa v kraljestvu vojskovalne cerkve poveličal z največjo častjo.«

Na kaj pa opira sv. Cerkev svojo vero in zaupanje v moč sv. Jožefa. Sv. Cerkev se ozira pri češčenju sv. Jožefa na njegov poklic na zemlji in na čuvstva najsvetejših Src Jezusa in Marije.

Poleg Marijinega je bil tudi sv. Jožefa poklic nadvse vzvišen.

1. Bog je zaupal sv. Jožefu devištvo Marijino, izvolil ga je za variha in branitelja Marijine deviške časti. Kolika čast to za sv. Jožefa! In ta čast mu je morala podeliti tudi posebno moč do presv. Srca Jezusovega in Marijinega. Zato se sv. Cerkev v današnji sv. maši obrača na sv. Jožefa, proseč: »Stori, o sv. Jožef, da bomo nedolžno živeli in vedno varni v tvojem varstvu, aleluja.«

2. Bog je zaupal sv. Jožefu svojega Sina, da ga varuje ter izvršuje vse očetovske pravice in dolžnosti. Zato mu je podelil tudi tako očetovsko srce, da je od rojstva božjega Sina do svoje smrti neutrudno in zvesto skrbel zanj. S svoje strani pa je tudi Jezus imel do sv. Jožefa otročje spoštovanje in ljubezen ter mu bil pokoren kakor svoji Materi Mariji, kar izrečno dvakrat poudarja sv. evangelij.

3. Bog je sv. Jožefu zaupal skrivnost včlovečenja svojega Sina. Nikjer se ne bere v sv. evangeliju, da bi bil sv. Jožef eno samo besedico črhnil o tem. Sv. pismo nam pokaže moža, ki je znal molčati in »pravično« živeti.

In sedaj vprašam: Ali Bog sv. Jožefa vsled teh časti in vsled njegovih čednosti na zemlji ni mogel v nebesih nadvse poplačati ter mu podeliti posebno vplivno moč, ganiti božje Srce? Pomislimo tudi to, da je Jezus svojo človeško naravo vzel popolnoma v nebesa; zato je vzel seboj tudi svoje srčno nagnjenje do tistega, za čegar sina je hotel na zemlji veljati. Sv. Lukež piše: »In on, Jezus, kadar je začel (učiti), je bil pri trideset letih, kakor so menili, sin Jožefov.« (3, 23.)

Če pa je imel sv. Jožef tako visoke naloge od Boga, ali mar ni zato zares vse časti, vse hvale in vsega zaupanja vreden? Sv. Cerkev se obrača današnji dan tako lepo nanj z besedami sv. Bernardina: »Spominjaj se torej nas, sv. Jožef, in posreduj s svojo priprošnjo pri svojem rejencu; nakloni nam pa tudi preblašeno Devico, svojo nevesto, katera je Mati Njega, ki z Očetom in Sv. Duhom živi in kraljuje skozi neskončno večnost.« (Lect. VI.)

II. Gotovo bomo kot dobri katoliški kristjani še bolj častili sv. Jožefa ter se mu še zaupljivejše priporočali, ako se bomo pri

tem czirali tudi na srce sv. Jožefa, ki je tako dobro ter nam blagohotno.

Po svoji naravi in po svojem bistvu je zgolj dobrota sicer samo Bog, kakor je rekel Sin božji bogatemu mladeniču: »Eden je dober, Bog.« (Mat. 19, 17.) Toda Bog milostno podeljuje od svoje dobrote stvarjem, zlasti svetnikom, in med temi posebno nebeški Materi Mariji in redniku Jezusovemu sv. Jožefu.

Bog vodi človeštvo, katerega najvišji pastir je on, kakor je vodil izraelsko ljudstvo in kakor je vodil svojo ljubo ovčico, egiptovskega Jožefa, po sporočilu psalmistovem. (79, 2.) Sv. Jožefu pa je Bog ustvaril srce skrbnega pastirja za krščansko čredo. Zato je sv. Jožef varih sv. katoliške Cerkve in posebej tudi varih vojvodine Kranjske.

Sv. Jožefa je papež Pij IX. dne 8. decembra 1870 razglasil za patrona vse katoliške Cerkvi. Varih kranjske dežele pa je postal takole: Cesar Leopold je bil velik častilec sv. Jožefa. L. 1675. si ga je izbral za variha in zavetnika svojih dežel. Kranjski deželni stanovi pa so ga še tisto leto z veliko slovesnostjo sprejeli za deželnega patrona v ljubljanski cerkvi sv. Jožefa, ki je stala na mestu l. 1895. opuščene bolnišnice. Naši pobožni predniki so mu na Kranjskem postavili 22 cerkev (4 župnijske, 12 podružnic in 6 kapel). Varih, zavetnik je sv. Jožef tudi dežele Štajerske, Koroške in Goriške, torej po deželah, kjer prebivajo v veliki večini katoliški Slovenci.

Kakor je bil sv. Jožef nekdanj varih božje družine na zemlji ter zanjo skrbel, tako varuje in skrbi sedaj za tisto božjo ustanovo in svetovno družino, ki se imenuje katoliška Cerkva. In sedaj se vesel ozira iz visokih nebes, ko vidi, kako se sv. Cerkev vedno bolj razširja ter utrjuje po notranje. Razširja se, ko po sv. krstu sprejema nevernike iz skrajnih pokrajin zemlje med svoje ude, utrjuje se po milosti, ki izhaja od »Očeta svetlobe«. (Jak. 1, 17.) Vse njene ude je pripravljen ljubeznivo varovati in zvesto braniti. Sv. Cerkev se zato obrača nanj v tihi molitvi današnje sv. maše, ko prosi Boga milosti, oprta na pomoč ženina presv. Device in prepričana, da mu je Bog podaril srce, njegovemu poklicu primerno, kakor uči sv. Bernardin. (Lect. IV. hod.) In če je resnično, da imajo svetniki v nebesih večje sočutje z nami v tistih težavah, katere so sami občutili in izkusili na zemlji, je Bog dal sv. Jožefu srce, občutljivo za vse naše potrebe, saj je poprej pripustil, da je poizkusil vse težave. Zato sv. Cerkev obrača danes nanj besede iz 85. psalma: »V katerikoli stiski bodo klicali k meni, uslišal jih bom in bom vedno njihov branitelj, aleluja.«

Naj tu omenim, kar ni sicer razodeto po sv. pismu, ampak je v nekem razodenju božje Matere pobožni služabnici Mariji iz Agrede, kako je namreč priprošnja sv. Jožefa silno močno in izdatno sredstvo zveličanja. Bog je sv. Jožefu podelil velike prednosti in predprave v blagor tistih, ki ga primerno kličejo.

na pomoč. Na njegovo priprošnje dosežejo pobožni častilci: 1. čednost čistosti in zmago nad počutnimi izkušnjavami; 2. veliko milostno pomoč, da zapuste svoj grešni stan ter se vrnejo zopet v božje prijateljstvo; 3. posebno naklonjenost božje Matere in pravo pobožnost do nje; 4. milost srečne smrti in brambo proti satanu v smrtni uri; 5. z zaupnim klicanjem imena sv. Jožefa krepko pomoč zoper hudobne duhove tudi vsak čas v življenju, zdravje telesa in pomoč v raznih potrebah.«

Ljubi kristjani! Obračajmo se iz teh in podobnih namenov pogosto k svojemu mogočnemu in dobrosrčnemu varihu sv. Jožefu, kakor v svojih zasebnih zadevah, tako tudi v obče cerkvenih. Zlasti je to potrebno dandanes, ko ima sv. Cerkev pred očitnimi in skritimi sovražniki toliko prestatih in so ji njeni lastni otroci tolikokrat črno nehvaležni, jo celo pomagajo žaliti in zatirati z živo in pisano besedo.

Prosimo sv. Jožefa zlasti pri današnji sv. maši, naj nas vse utrjuje v živi veri, naj nam izprosi trdnega zaupanja v božjo neskončno modro previdnost ter v nas vnema gorečo ljubezen do Boga in do njegove sv. Cerkve na zemlji, da se bomo na vso moč varovali, storiti ali opustiti, kar je zoper božje zapovedi ter bomo, kakor Božju, tako tudi njegovi namestnici na zemlji srčno vdani in pokorni. Tako bomo dobri otroci nebeškega Očeta in svete Matere katoliške Cerkve. Dobri otroci žalujejo s svojo materjo. Tako tudi mi imejmo posebno s o č u t j e s sv. Cerkvijo v njenih stiskah. Taka žalost, namreč žalost zaraditega, ker se Bog žali, je prava in zanjo nam je v nedeljskem evangeliju obljubljeno večno veselje v nebesih. Amen.

Val. Bernik.

Četrta nedelja po veliki noči.

1. Sv. maša — vir vseh milosti.

VIII. Pri sv. maši darujejo katoliški mašniki. — Čast mašniškemu stanu!

»V tebi bodo oblagodarjeni vsi narodi zemlje!« (Gen. 12.) Te besede, ki jih je izpregovoril Bog že v davnih dneh očaku Abrahamu, se v polnem obsegu in na čudovit način uresničujejo na Jezusu Kristusu. Zares, on oblagodarja vse narode in posameznike po veličastni daritvi sv. maše, ki naj kakor blagodejno solnce razliva svoje razsvetljujoče in ogrevajoče žarke po vesoljni zemlji tja do konca sveta. Ko je naš Gospod na predvečer svoje smrti ustanovil to presveto daritev, je obenem postavil tudi novi duhovniški stan. Po tem novem duhovništvu hoče on obnavljati do konca sveta čudo, ki ga je storil vpričo dvanajstih

apostolov. Z besedami: »To delajte v moj spomin,« je Kristus posvetil apostole v mašnike ter jim podelil moč in pravico, da morejo izpreminjati kruh v njegovo presveto Telo in vino v njegovo sveto Kri, kakor je to storil on sam. Ta vzvišena moč se bo v cerkvi nadaljevala po mašniškem posvečevanju do konca dni. Jezus bo kot neviden mašnik po službi umrljivih in slabotnih duhovnikov vedno ponavljal čudež, ki ga je storil na Sionu. Ker je Kristus zapustil človeštvu daritev, je moral preskrbeti tudi poseben duhovski stan, ki naj to daritev izvršuje. To potrjuje tudi sveti tridentinski zbor z besedami: »Daritev in duhovništvo sta po božji naredbi tesno združena. Ker je katoliška Cerkev v novi zavezi prejela sv. zakrament evharistije, moramo v njej priznati tudi novo duhovništvo.« (Seja 23.) Z besedami: To delajte v moj spomin — je hotel Kristus reči: »Nalagam dolžnost vam in vašim naslednikom, katere hočem posvetiti v mašnike, da me darujete, kakor sem se ravnokar sam daroval na nekrvav način in se bom daroval v krvavi daritvi na križu takoj drugi dan; obenem pa me zauživajte vi in me dajajte v hrano vsem, ki bodo verovali v mene.« Od onega na veke znamenitega velikega četrtka so že skozi 19 stoletij neštetilni mašniki izvrševali to Kristusovo naročilo ter darovali nekrvavo daritev nove zaveze. Milijarde kristjanov so že iskali tolažbe in pomoči pri oltarju ter so iz sv. obhajila črpali junaške moči v boju za srečno večnost. Isti veličastni prizor se vrši tudi pred našimi očmi. Krog 300.000 mašnikov opravlja daritev sv. maše dannadan v neštetih katedralah, cerkvah in kapelah. Kjerkoli se nahaja katoliški mašnik, opravlja tudi sveto novozavežno daritev. Premislimo danes: 1. Kak o vzvišen je mašniški stan. 2. Katoliško ljudstvo, imej v časti vzvišeni mašniški stan!

I. »Kako velika in častivredna je služba mašnikov, katerim je dana oblast, da posvečujejo Gospoda veličastva s svojimi besedami, ga hvalijo z ustnicami, v rokah držijo, prejemajo in drugim delijo.« (Hoja za Krist.) Velika, v enem oziru vse-mogočna oblast mašnikov, — ki tvori seveda le en del duhovniških pravic, — je trojna.

a) Mašnik izpremeni pri sv. maši kruh in vino v Telo in Kri Kristusovo.

b) Mašnik deli Telo Gospodovo vernikom kot dušno hrano v sv. obhajilu.

c) Mašnik sme sv. Rešnje Telo izpostavljati vernikom v molitev, blagoslavljati ž njim, ga nositi v slovesnih obhodih in k bolnikom.

Ta trojna oblast, posebno še prva (oblast posvečenja), je neizmerno velika in vzvišena, da ni bila podeljena — razen mašnikom — nobeni drugi stvari

niti ne v nebesih, niti ne na zemlji, ne angelom, celo ne preblazeni Devici Mariji. Pač se je zgodil na besede Marijine: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi« — veliki čudež včlovečenja božjega Sina, toda to čudo se je zgodilo le enkrat, in še takrat je priklicala Marija na zemljo umrljivega Kristusa; toda mašnik ga priklīče pri povzdigovanju vsak dan, in to Kristusa povelīčanega in neumrljivega. Zato imenuje sv. Bernard mašnike upravičeno starše Kristusove.

Mašnik izpregovorile pet besedi; nebesa se odpró; kralj slave, naš Gospod Jezus Kristus, priplava, obdan od angelskih trum, na oltar!

To je čudež, ki ni le največji, kar se jih je zgodilo na zemlji, ampak je največji, kar jih je kdaj izvršil Bog. Mi občudujemo stvarstvo, njega velikost in krasoto ter molimo božjo vsemogočnost, ki je vse to priklicala iz nič z besedo: »Bodí!« Toda izpremenjenje (transsubstancijacija) je nad stvarstvom; kaj je pač začetek sveta proti začetku velikega Boga; zares se vidi pri stvarstvu večji zunanji sijaj, a tu zakrivajo božje veličastvo zunanje podobe kruha in vina.

Ker se pa to veliko čudo godi tolikokrat vsak dan, je pač vsled vsakdanjosti naše dušno oko otemnjeno; po prevelikih dobrotah božjih smo postali nehvaležni. Ako bi se to čudo zgodilo v vsakem stoletju le enkrat, in to le na enem kraju in po enem samem mašniku, bi bila pota k tisti cerkvi prenapolnjena molilcev. Kakor se ne plašijo ljudje dolgih potov, da bi videli redek solnčni mrk in plovejo v zrakoplovih visoko pod nebo, da opazujejo redke zračne prikazni, tako bi tudi delali takrat velike priprave, da bi Gospoda pri teh redkih obiskih na zemlji dostojno sprejeli. Ker pa, o moj Bog, tako pogostokrat prideš na naš oltar, ti pa za to brezmejno ljubezen povračujemo z mrzloto, ki je naravnost nerazumljiva! »Sredi med vami je, pa ga ne poznate.« (Jan. 1, 26.)

Zares, mašniška oblast je vzvišena nad vse oblasti!

Neki reformator iz nedavnih časov se je dal vsako jutro zbuditi z bahatimi besedami: »Gospod grof, danes morate izvršiti velike stvari!«

Kateri umrljivi človek bi mogel z večjim veseljem in zadovoljstvom gledati na svoje delo, kakor mašnik, če gleda na veliko spravno daritev, ki jo opravlja vsak dan? Bog bi mogel ustvariti nove svetove, ne more pa provzročiti, da bi se pod solncem izvršilo večje opravilo kot je sveta daritev; z njo izroči mašnikovim rokam vse, kar je in kar ima. »Dal mu je Oče v roke vse.« (Jan. 16.) Zato pa tudi ne razume čuda konsekracije pri sv. maši pač nihče drugi kot Bog sam!

Sloveči blaženi župnik Vijanej iz Arsa piše v svojih katehezah: »O, kako je duhovnik nekaj vzvišenega! Ko bi razumel samega sebe, bi umrl! Bog sam mu je pokoren! On izpregovori le nekatere besede in naš Gospod pride na njegove besede iz nebes in se skrije pod borno kruhovo podobo. In Bog zre na oltar, rekoč: »Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam svoje dopadenje.« — O kako lepo je to! Po izpremenjenju je ljubi Bog tukaj, kakor v nebesih. Ko bi človek to skrivnost prav razumel, bi umrl od ljubezni. Bog nam pa prizanaša zaradi naše slabosti. Ako bi nam kdo povedal, da bodo ob tej in tej uri obudili kje mrliča, kako bi hiteli tje gledat! Toda ali ni posvečenje (konsekracija), ki izpremeni kruh in vino v Telo in Kri Boğa samega, veliko večje čudo kot obuditev od mrtvih?«

Nedelja je, dan Gospodov. Ljudje hite praznično oblečeni v cerkev. Pri oltarju stoji mašnik. Pobožno ljudstvo ga obdaja s svetim spoštovanjem. Ravnokar je mašnik izpregovoril besede: »Svet, svet, svet si ti Gospod, Bog vojnih trum!« — Orgle utihnejo. Cela občina kleči mirno, tiho, s svetim pričakovanjem. Kako čudo pa naj se zgodi? Vse gleda na mašnika, ki zastopa mesto Kristusovo. Veličastvo božje ga obdaja. Izvršil bo daritev! Kje je pa dar? Nahaja se še v nebesih. Mašnik izpregovori (kot namestnik Kristusov) zbrano besede nad kruhom in vinom: To je moje Telo; to je moja Kri! Komaj so te besede izgovorjene, je že Kristus kot darovano Jagnje božje na oltarju. Mala hostija obsega celega Kristusa, Boğa in človeka, ki v nepopisnem veličastvu in lepoti živi ter kraljuje v nebesih. Obdajajo ga nevidne angelske trume. Mašnik si mora reči: Moj Bog in Gospod je tu; jaz nosim v rokah Stvarnika, Odrešenika, Sodnika. Zato poklekne do tal in moli v hostiji skritega Boğa; ž njim ga pa moli tudi zbrano ljudstvo. O neizrekljiva moč, podeljena od Boğa umrljivemu človeku nad Bogom samim. Nič se ne more primerjati ž njo!

Mozes je ukazal morju in izraelsko ljudstvo je šlo po suhem mimo nakopičenih morskih valov! Jozua ukaže in reka Jordan teče navzgor! Isti vojvoda ukaže in solnce obstoji v svojem teku! Toda ta in enaka čuda se niti primerjati ne dajo z močjo, ki jo dannadan izvršuje mašnik nad stvarnikom vesoljstva! Kako velik se nam zdi v naših dneh tako zaničevani duhovnik, ako zremo nanj z očmi vere! Mar ni on v tem trenutku prav božanstveni človek, ko pohiti skozi devet korov angelov ter pozove večno Besedo iz naročja Očetovega, da pohiti na oltar?

Spomnimo se znamenite daritve preroka Elije! Vidimo ga sredi ljubljenega izraelskega ljudstva; rad bi sveti mož odtrgal svoje ljudstvo od malikovalstva ter zopet pripeljal nazaj k pravemu Bogu. »Kako dolgo boste še omahovali na dve strani?« tako je pričel govoriti: »Ako je Gospod vaš Bog, pojdite za njim; ako pa je vaš bog bal, pa pojdite za tem! Pripravite dve daritvi, eno v čast balu, eno pa v čast Boğu vaših očetov, in nato

hočemo klicati k Bogu, da naj odloči s čudežem!« Predlog je bil sprejet. Zaklali so dve govedi. Krivi preroki so vpili od jutra do večera k svojemu izmišljenemu bogu, plesoč okrog oltarja: »Bal, usliši nas!« Toda vse vpitje je bilo zastonj. Bal jih ni uslišal. Ko se je tako izkazala onemoglost malikova, je začel moliti Elija, in glej, ogenj Gospodov šine iz nebes in použije žgani dar z oltarji vred. Kako veliko čudo! Kdo bi ne strmeli nad močjo Elijeve molitve? Razumljivo je, da je ljudstvo padlo na svoj obraz ter klicalo: »Gospod je Bog, Gospod je Bog!« (III. knjiga kraljev.) Toda kaj je ta čudež v primeri z onim, ki se vrši vsak dan pri daritvi sv. maše. Tukaj mašnik ne zahteva, da naj pade ogenj iz nebes ter použije Bogu posvečene darí; njegove vsemogočne besede uničijo bistvo darov ter store, da pohiti iz nebes Kristus ter se zakrije pod podobi kruha in vina.

Tako se zgodita na naših oltarjih hkrati dva čudeža, ki sta tako velika in vzvišena, da ju človeški razum ne more pregledati, kaj še izgovoriti jezik. Bog pride in Bog se daruje!

Ravnokar še ni bilo Jezusa na oltarju, — sedaj ga že moli zbrana množica!

Bog se daruje! Toda jagnje za daritev more zaklati le njegov lastnik. Kdo pa bi mogel imeti tako oblast nad Bogom-človekom? Mašnik sme razpolagati z njegovim življenjem ter ga sme darovati pod ločenima podobama kruha in vina! Ne čudimo se, da so največji bogoslovci in učenjaki strmeli, ko so premišljevali te nezapopadljive skrivnosti. »O velika čast mašništva, ti si vredna vse časti,« kliče sv. Avguštin, »Kristus postane vsak dan človek v rokah mašnikovih, kakor se je nekoč včlovečil v Marijinem deviškem telesu.« In na drugem mestu piše: »O mašnik, kako častitljive so tvoje posvečene roke! Kako krasna je tvoja služba, ki prinaša radost celemu svetu! Mašnik nosi v svojih rokah Sinú večnega Boga! Človeku je podeljena moč storiti, česar anđel ne premore, in v trenutku, ko se izvrši ta neizrekljiva skrivnost, strmé nebesa s svetim strahom, zemlja je prevzeta od začudenja. Vernega kristjana prevzame sveto spoštovanje, pekel se zgrozi, hudobni duhovi se tresejo, najvišji zbori blaženih duhov se utope v češčenje in molitev!«

Kdo bi se tedaj čudil, da se celo veliki, sveti možje niso pustili posvetiti v mašnike, tako n. pr. sv. Francišek Asiški; plašili so se velike odgovornosti, ako bi morali dan na dan nositi Boga v svojih rokah. Neki mašnik je umrl takoj po prvi sveti maši; pobožen učenjak je dejal na to: »Kolika odgovornost zanj pred božjim sodnikom za to edino opravljeno sv. mašo.« Zares strašna, odgovorna služba, naložena na slabotna človeška ramena!

II. Ker je oblast katoliških mašnikov tako velika in vzvišena, zato jih mora ljudstvo tudi spoštovati ter jim izkazovati dolžno čast.

Čim večja je oblast, tem večja čast ji pristoja. Čast seveda se ne izkazuje toliko osebi, temveč veliki oblasti. Bog je zahteval že v stari zavezi, da so morali Izraelci visoko spoštovati tedanje duhovnike, katerih oblast je bila pa le slaba senca proti časti novozaveznih duhovnikov. Svaril je ljudstvo, naj se zdrži vsake nespoštljivosti do duhovnikov: »Ne dotikajte se mojih maziljenecv« (Ps. 104.), ter je je opominjal: »Iz cele svoje duše se boj Boga ter spoštuj njegove duhovnike« (Sir. 7.). Zato je pa tudi strogo kaznoval Koreta, Datana in Abirona, ker so se uprli proti višjemu duhovniku Aronu in njegovemu preroku Mozesu. Kaznoval je celo kralja Savla in Ozija, ker sta si prisvajala duhovsko službo ter sta se drznila darovati. Toda take kazni so bile le redke in tudi nepotrebne, ker je ljudstvo že samo rado spoštovalo duhovnike kot božje zastopnike. Celo paganski kralji so izkazovali duhovnikom pravega Boga veliko čast. Ko se je Aleksander Veliki v zmago-slavnem sprevodu bližal mestu Jeruzalemu, mu je prišel nasproti veliki duhovnik z vso duhovščino v sijajnih oblačilih, da bi ga prosil milosti. Aleksander je pokleknil pred njega ter je uslišal vse njegove prošnje. Ko se je neki vojskovodja nad tem obnašanjem začudil, je odgovoril Aleksander: »Nisem molil velikega duhovnika, ampak pravega Boga, katerega namestnik je ta.«

Ako so torej uživali že duhovniki stare zaveze toliko časti, kakšna čast šele pristoja duhovnikom nove zaveze. Sv. apostol Pavel piše o tem: »Naj nas ima torej vsakdo kot služabnike Kristusove in oskrbovalce božjih skrivnosti« (I. Kor. 4.). Kakšno čast so izkazovali že verniki v prvih stoletjih krščanstva svojim duhovnikom! Imenovali so jih kneze, kralje, srednike med Bogom in ljudmi, očete, namestnike Kristusove, dušne pastirje... Priklanjali so se pred njimi, poljubovali jim roke in celo noge. Tudi kralji so vstajali, ako se je prikazal duhovnik, ter so mu šli nasproti, so mu poljubovali roke ter ga prosili blagoslova.

Sv. Martina, škofa iz Toursa, je nekoč povabil cesar Maksim k obedu. Cesar je ukazal prvi kozarec z vinom ponuditi škofu in njegovemu kaplanu; šele za njima je pil sam. Sv. Frančišek Asiški je dejal nekoč: »Ako bi me srečala angel in duhovnik, bi najprvo pozdravil duhovnika zaradi njegove visoke časti; za njim pa šele angela!« Celo ponosni cesar Barbarosa je poljubljal noge duhovnikov, ki so zanj opravljali sveto mašo.

Čast pa pristoja duhovniku zaradi njegovega stanu in oblasti, ko bi bil tudi duhovnik slučajno nevreden in slabega življenja. Tudi grešen duhovnik je vreden časti. Kakor

ne more izgubiti svojega mašniškega znaka, tako tudi ne more izgubiti pravice do dolžne mu časti. Da bi si pač to dobro zapomnili ne samo vsi sovražniki naše svete vere, ampak tudi listi katoličani, ki z nekako slastjo iščejo slabosti in napake duhovnikov, jih razširjajo, vekšajo ter potem sklepajo: »Vsi duhovniki so taki!« Take krivične sodnike zavrne dobro sveti papež Gregor Veliki: »Mnogi preiskujejo življenje duhovnikov bolj kot svoje in ne pomislijo, da bi jim življenje teh duhovnikov prav nič ne škodilo, ako bi le poslušali njihove opomine; toda oni vidijo kot pravi hinavci mali pezdri v očesu drugih, bruna v svojem očesu pa ne zapazijo.«

S temi besedami nečem opravičevati slabega življenja teža ali onega duhovnika; toda opomniti moram: Ti nimaš pravice soditi duhovnika; sodbo nad njim ima duhovska gosposka in v najvišji inštanci Bog, ki bo sodil tudi vsakega duhovnika tako strogo kot druge ljudi.

Sicer je pa že sto- in stokrat izpričana resnica, da se navadno podtikajo mašnikom stvari, ki so po večini popolnoma izmišljene ali pa neizmerno povečane in grdo presukane. Lahkoverni svet pa laže naprej, kar jim natvezajo hudobni ljudje, katerih jezik ali pero je v službi pekla. Koliko laži in sumničenj je naravnost nagromadenih po raznih časopisih in knjigah, Toda zapomni si dobro, krščansko ljudstvo, sledeče: Spoštuj svoje mašnike zaradi njihove časti in oblasti; pomni pa, da tudi duhovniki niso angeli in da so podvrženi človeškim slabostim. Zaradi teh slabosti pa jih ne smeš obojati! Posvečeni kelih ostane sveta posoda tudi potem, če se odkruši zlato, s katerim je pozlačen. In cerkev ostane vedno božja hiša in častitljiva, če se tudi zamaže. Tako tudi duhovnik ostane vedno duhovnik, ako bi se tudi kdaj izpozabil ter zabredel na krivo pot. Sicer pa tudi vi starši niste sami angeli in vendar zahtevate, da vas naj vaši otroci ljubijo in spoštujejo kljub vašim slabostim. In še nekaj! Ko je Kristus rekel svojim učencem: »Kdor vas posluša, mene posluša,« je bil tudi Judež med njimi; in vendar je pristavil: »Kdor pa vas zaničuje, zaničuje mene.« Tudi Judež je bil apostol, četudi je bil tat in skopuh. Tako je tudi Kristus ukazal, da naj krščansko ljudstvo spoštuje svoje duhovnike, pa ni naredil nobene razločka med dobrimi in hudobnimi.

Izkušnja pa nas uči, da le izprideni ljudje odrekajo spoštovanje duhovnikom, to pa zato, ker jih ti svaré zaradi nerednega življenja; dobri kristjani pa ljubijo in časte svoje mašnike. Ako pa opazijo kako slabost na njih, posnemajo blažega cesarja Konstantina Velikega, o katerem se sporoča sledeče: Ko so mu nekateri lajiki zatožili

več duhovnikov, je sprejel sicer njihovo obtožnico, toda ni je izročil sodišču, ampak vrigel je listino v ogenj, izgovorivši pomenljive besede: »Ako bi videl kakega duhovnika zares grešiti, bi ga najrajši pokrtil s svojim škrlatastim cesarskim plaščem, da bi ostal greh prikrit.«

Krščansko ljudstvo! Izpolnjuj zvesto svoje dolžnosti, ki jih inaaš do svojih mašnikov. Imej jih v časti in spoštuj jih! Namestniki Kristusovi so. Bogoljubni pisatelji jih imenujejo naravnost »druge Kristuse«, ki nadaljujejo med vami odrešilno delo Sinu božjega. Vrhunec njihove oblasti se razodeva pri sveti maši. Pri njej izpreminjajo kruh v Telo Jezusovo in vino v Jezusovo Kri ter izvršujejo najsvetejšo daritev. Te velike daritve pa ne izvršujejo toliko zase, ampak kot vaši zastopniki, v imenu vašem in za vas. Dolžni ste častiti Boga; mašniki ga časte v imenu vašem pri sveti maši. Grešniki ste; mašniki darujejo za vas Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. Revni ste in potrebni božje pomoči; mašniki v vašem imenu prosijo z daritvijo, ki kliče neprestano božje dobrote na vas. Lomijo vam tudi sladki nebeški kruh! Tako so mašniki vaši največji dobrotniki na zemlji! Vrhutega vam še odpuščajo vaše grehe, vas uče, tolažijo in vodijo proti nebesom... »Vi ne morete misliti niti na eno milost« — pravi blaženi župnik Vianej — »ne da bi obenem morali misliti na duhovnike, ki vam jih dele... Kaj je duhovnik, to bomo šele spoznali v nebesih. Ko bi to spoznali na zemlji, bi umrli.« Spoštujte torej mašnike zaradi visoke, nebotične časti; ljubite jih kot svoje največje dobrotnike! Govorite vedno, posebno še vpricho otrok, spoštljivo o duhovnikih, pozdravljajte jih s krščanskim pozdravom: »Hvaljen Jezus«, odkrivajte se jim; lepo je, ako jim poljubljate posvečene roke; molite zanje; potegujte se za njihovo čast, ako jih hoče kdo v vaši navzočnosti sramotiti. Ako pa tega ne bi mogli storiti, pa zabrusite takim sramotilcem v obraz besede Kristusove: »Kdor izmed vas je brez greha, naj vrže prvi kamen nanj« (Jan. 8.). Ne naročajte in ne čitajte listov, ki sramote mašnike! Ljudstvo, ki ne spoštuje duhovnikov, sramoti samega sebe, ker odreka spoštovanje svojim zastopnikom. Ne pozabite pa tudi, da so sramotilcem duhovskega stanu strašne kazni za petami; vse-mogočni Bog čuva nad njimi kot nad punčicami svojih oči, saj so namestniki njegovi na zemlji!

Čujte krasen zgled! Bilo je v Neapolu. Sicer je ondi lahko-mišljenost doma; toda nahaja se tam po mnogih hišah lepo krščansko življenje. Popotna družba se je vrnila raz Vezuv in iz Pompeji, ki ju je obiskala. Potniki stopijo v gostilno ter zahtevajo vode, da bi si pred obedom umili prašne roke. Hišna gospodinja urno streže gostom, jim vliva vode na roke ter jim podaja prt, da se obrišejo. Na vrsto pride potnik, v katerem spozna gospa duhovnika; vzame mu hitro prt, v katerega so si drugi obrisali

roke, ter reče: »Ne tako, častiti gospod; ne spodobi se, da bi se roke, ki so še danes nosile Telo Jezusa Kristusa, dotikale navadnega prta!« Hitro skoči in prinese iz svoje omare dragoceno vezen prt, ga poda mašniku, da si ctre roki; potem pa skrbno spravi prt v spomin, da so se ga dotikali posvečeni prsti.

Kdo bi ne občudoval žive vere te blage žene, ki osramoti vero marsikaterega bogoslovca in učenjaka!

Drago slovensko ljudstvo! Ohrani staro, podedovano spoštovanje in ljubezen do svojih mašnikov! Saj zaslužijo to zaradi svoje previsoke oblasti in časti! »O ko bi imeli vero« — pravi blaženi župnik Vianej — »bi videli v duhovniku skritega Boga, kakor luč za steklom.« Bodi jim hvaležno, saj so tvoji največji dobrotniki! Poslušaj njihov glas, saj te uče kot namestniki božji. Najveselejši dan za kako faro je nova maša, ko novo-posvečeni duhovnik prvokrat stopi k oltarju, da s tresočimi ustnimi prvikat pokliče vsemogočnega Boga iz nebes. Srečna, od vseh blagrovana je slovenska mati, ki sredi veselih svatov gleda svojega sina pri oltarju; solze ji zalesketajo v očeh, ko prejme iz sinovih rok presv. Jezusovo Telo. In kako ljubi naše ljudstvo novomašniški blagoslov! O da bi ostalo tudi v prihodnjih časih tako! Da bi sovražne sile, ki blatijo tudi med nami mašniški stan, ne omajale tega spoštovanja, te ljubezni, ki sklepa slovensko ljudstvo in njegove gcreče mašnike! Sv. Pavel pripoveduje ginjen, kako ga je ljubila krščanska občina Galačanov kot svojega duhovnega očeta: vsak občan je bil pripravljen dati zanj svoje oko, ko bi ga zahteval. Lepi, zlati časi pravega verskega navdušenja! Ali bi dala danes c e l a fara le eno oko za svojega duhovnika? Tega nihče ne zahteva od vas! Dolžnost vaša pa je, verni Slovenci, da gledate na svoje mašnike vsaj s spoštljivim očesom ter s hvaležnim srcem! Zaupajte jim, iščite pri njih tolažbe, sveta, pomoči. Posebno pa jim radi sledite do oltarjev, kjer za vas darujejo Kri božjega Jagnjeta; ž njimi se družite s svetimi čutili pri tej sveti daritvi, pa se bo zlivala ta sveta Kri na vaše duše, vas bo tolažila, krepila . . . Rastli boste v veri kljub sovražnim silam; poživiljalo se bo vaše upanje na večne dobrote; srce vaše pa se bo vnemalo vedno bolj v ljubezni in hvaležnosti do milega Odrešenika, ki se vsak dan po svojih mašnikih daruje za vas. Njemu bodi čast in slava vekomaj! Amen.

Fr. Rihar.

2. Koristno je spominjati se smrti, nevarno je na njo pozabiti.

Grem k njemu, kateri me je poslal,
in nobeden izmed vas me ne vpraša:
Kam greš? Jan. 16, 5.

Današnji sv. evangelij nam pripoveduje o Zveličarju, ko je šel proti vrtu Getzemani, da prične svoje trpljenje. Njegovi apostoli ga spremljajo, on pa se od njih poslavlja in jim napoveduje svojo smrt: »Grem k njemu,« pravi, »kateri me je poslal,« in hoče s tem reči: V kratkem se bom povrnil k tistemu, kateri me je poslal na zemljo trpet in umret. Vi ste žalostni vsled tega; temu pa se ne čudim, ker vem, da ste me ljubili; toda to se mi zdi čudno, da me ne vprašate, kam grem. »Nobeden izmed vas me ne vpraša: Kam greš?«

Predragi verniki! Premislite božji nauk, ki je v teh besedah Gospodovih! Ali ni Bog tudi nas poslal, da tu zanj živimo in se po smrti k njemu povrnemo? Da. Dobro vemo, da je naše življenje le potovanje, po katerem se moramo zopet vrniti k onemu, ki nas je poslal. Zveličar se bliža smrti, pa nobeden njegovih učencev ga ne vpraša, kam gre; tudi mi kristjani se bližamo z vsako uro smrti, pa kdo izmed nas se resno vpraša: Kam greš? Večina kristjanov živi v trajni pozabljivosti na smrt. O nesrečna pozabljivost! Vprašajmo se vendar danes: Kam greš, kristjan, in spominjajmo se v prihodnje svoje smrti, kajti ni koristnejšega, nego spominjati se smrti in ni škodljivejšega, nego pozabiti na njo. Zakaj kdor se vedno smrti spominja, živi na njo pripravljen in srečno umre; kdor pa na smrt pozabi, živi na njo nepripravljen in umre nesrečno. Čujte v naslednji razpravi dokaze za resnico teh trditev!

1. Kar strmeti moram, predragi v Kristusu! Ničesar ne vemo bolje, nego to, da bomo umrli; ničesar ne vemo manj, nego kdaj bomo umrli; ničesar si ne želimo bolj, nego srečne smrti; nič nas ne zagotavlja srečne smrti bolj, nego vedna priprava na njo — in vendar je večini kristjanov na tej pripravi le prav malo ali celo nič ležeče!

Zveličar pravi pri sv. Mateju (24, 44.): »Bodite pripravljene, ker ob uri, ki je ne veste, bo prišel Sin človekov.« Dobro pomnite, predragi verniki, kako govori Gospod! Ne pravi: Pripravljajte se na smrt; ne, on pravi: Bodite pripravljene. Zakaj pripravlja se človek lahko le na kaj takega, o čemer vé, kdaj se bo zgodilo; na kaj takega pa, o čemer nič ne vé, kdaj bo nastopilo, mora biti pripravljen vedno in povsodi.

Kaj, predragi, nam je pa manj znano, nego čas smrti? Toliko vemo gotovo, da pride, a kdaj da pride, ne vemo nikakor. Zato moramo biti pa vedno brez prenehanja nanj priprav-

ljeni. Vsak kristjan mora sleherni dan tako živeti, da se tudi sleherni dan upa umreti; vsakdanje življenje kristjanovo mora biti vsakdanja priprava na smrt. Vsak dan se moramo vprašati: Kam greš?

V tem vsakdanjem spominu na smrt obstoji cela skrivnost naše priprave, cela umetnost, srečno umreti. Kdor vsak dan resno — in to besedico poudarjam — misli na smrt, ta je tudi vsak dan na njo pripravljen, in kdor je vsak dan na njo pripravljen, umre srečno. Kako more pa tudi drugače biti!

Ako se vsak dan vprašaš, kristjan: Kam greš? ti odgovori p a m e t i n i z k u š n j a : V smrt, i n v e r a pristavi: V smrt, po kateri sledi pa večnost ali nebeškega veselja ali peklenških muk. In ta smrt te vsak dan, vsako uro, dà, celo vsak trenutek lahko pograbi! Ali ne boš potemtakem na njo vedno pripravljen? Kadar se vprašaš: K a m g r e š ? i n dobiš za gotovi odgovor: V smrt, v v e č n o s t, ali se ne boš tudi vprašal: K a k o j e z m o j o v e s t j o ? Z a k a j n a j b i v e d n o g r e h e n a g r e h e k o p i č i l i n n e r a j š i p o k o r e d e l a t ? U m r e t i m o r a m, p a ž i v i m v s o v r a š t v u, a l i s e n e b o m t a k o j z n a s p r o t n i k o m s p r a v i l ? U m r e t i m o r a m, p a i m a m š e k r i v i č n o b l a g o, a l i g a n e b o m t a k o j v r n i l ? U m r e t i m o r a m, p a s e m z o b r e k o v a n j e m š k o d o n a p r a v i l n a d o b r e m i m e n u b l i ž n j e g a, a l i j e n e b o m t a k o j p o r a v n a l ? U m r e t i m o r a m, p a i m a m š e t o a l i o n o p r e g r e š n o n a v a d o, a l i j e n e b o m t a k o j o d l o ž i l ? U m r e t i m o r a m, p a i m a m š e p r e g r e š n o z n a n j e, a l i g a n e b o m t a k o j p r e t r g a l ? U m r e t i m o r a m, p a n a r o č a m i n p r e b i r a m š e p r o t i v e r s k o, n e n r a v n o b e r i l o, a l i g a n e b o m t a k o j o p u s t i l ? U m r e t i m o r a m, p a d a j e m š e t o l i k o p o h u j š a n j a, a l i g a n e b o m t a k o j p o p r a v i l ? U m r e t i m o r a m, p a s e m t a a l i o n i g r e h p r i s p o v e d i v e d n o z a m o l č a l, a l i s e n e b o m t a k o j o d k r i t o s r d e n o i z p o v e d a l ? U m r e t i m o r a m, p a s e m t o a l i o n o s t r o g o d o l ž n o s t s v o j e g a s t a n u z a n e m a r j a l, a l i j e n e b o m t a k o j n a t a n e č n o i z p o l n j e v a l i n z a m u j e n o z v z t r a j n o m a r l j i v o s t j o n a d o m e s t i l ? A k o m e s i c e r s m r t p r e h i t i, m e d o b i n e p r i p r a v l j e n e g a i n p o g u b l j e n s e m !

Tako koristne misli boš imel, tako plodonosne sklepe boš delal in izvrševal, o kristjan, če boš mnogokrat resno mislil na smrt. In čim pogosteje in resneje boš na njo mislil, tembolj boš vse opuščal, kar nasprotuje tvoji večni sreči, tem bolj boš na smrt pripravljen. Tako boš potem tudi srečno umrl in tvoje zveličanje ti je gotovo.

2. Nasprotno pa, predraži v Kristusu, trdim, da ni škodljivejšega, nego na smrt pozabiti; kajti kdor na njo pozabi, živi na njo nepripravljen in umre vsled tega nesrečno.

Kako naj pa umre človek srečne smrti, če na njo ni pripravljen? Katero važno in nevarno opravilo se pa kdaj posreči brez priprave? Če nepripravljenega vojskovodjo sovražnik nenadoma napade, ga gotovo premaša; če nepripravljenega mor-

narja vihar doletí, mu ladjo razruši. Kaj naj pa šele o smrti rečem? Smrt je med vsemi našimi posli najvažnejši in najnevarnejši. Nepripravljeno umreti je ravno toliko, kot nesrečno umreti, in nepripravljeno na smrt živeti je ravno toliko, kot nepripravljeno umreti.

Ali se hočete mar, preljubi v Gospodu, šele ko boste umirali, na smrt pripraviti? Ta priprava je ali nemogoča ali pa brezuspešna; ali prvo ali drugo. Nikakor vam pa ne more pripomoči, da bi gotovo srečno umrli. Le čujte!

Človek lahko umre na dvojni način: ali nagloma in neprevidoma ali pa počasi. Če človek umre nenadoma, je priprava nemogoča, ker ni časa za njo. Mislite n. pr. le na človeka, ki ga zadene kap ali ubije strela. Tak človek je kar v trenutku živ in mrtev ali pa izgubi takoj svojo zavest, ki je potrebna za pripravo na smrt. Da pri taki smrti ni zadostne priprave, sami uvidite.

Kdor pa počasne smrti umira, ima pač nekoliko časa za pripravo. Toda, če se že ni v svojem življenju pripravljal, mu njegova priprava pri umiranju ne bo dosti koristila. Zakaj ne?

Ljubezen do življenja je nam vsem prirojena in izgubimo jo šele z zadnjim izdihljajem. Živeti želimo in ker želimo, zato tudi upamo, če je smrt še tako blizu. Bolnik, ki želi živeti, si nevarnost misli vedno manjšo, kakor je v resnici. Zdravi ljudje ga vrh tega še dostikrat tolažijo in mu največkrat resnice ne povedo. Te krive tolažbe potrde bolnika v njegovi želji in nadi, tako da ga ne privedejo do resne priprave na smrt. Če se mu govori o zakramentih za umirajoče, navadno pravi, da je še čas. Medtem pa vedno hira, peša in slabi, bolečine pa rastejo in bolezen napreduje. Naposled vendarle čuti, da ni več odlašati; hoče se izpovedati. In v tej edini, navadno nepopolni spovedi naj obstoji vsa njegova priprava na smrt! O nesrečnež, kličem ti, ki se le tako pripravljaš! In vendar jih umre mnogo le s tako površno pripravo!

O, kako sumljiva, kako nevarna, kako brezuspešna se mi vidi taka priprava! Človek, ki je celo svoje življenje ljubil greh in sovražil Boga, naj bi v enem trenutku takorekoč greh resno preklel in Boga iz celega srca ljubil! Za to bi bil čudež božjega usmiljenja potreben! Vse njegovo kesanje, ves njegov stud nad grehom izvira edinole iz strahu pred smrtjo, iz strahu pred večnostjo, ne pa iz prave ljubezni do Boga. Ako ne ljubimo Boga v življenju, predragi, nas tudi Bog ne ljubi v smrti.

Tako nepripravljeno umre torej tisti, ki je nepripravljeno živel. In kdo more na smrt bolj nepripravljeno živeti nego tisti, ki nikoli resno ne misli na smrt?

Kdor vedno misli na svoje poslednje reči, med katerimi je smrt prva, ta ne bo grešil, pravi modri Sirah (7, 40.). Jaz obrnem te besede tako, da ostanejo še vedno v veljavi in rečem: Kdor pa ne misli na smrt in sploh na poslednje reči, ta bo vedno

grešil. Kajti kaj naj nas odvrča od grehov, če ne misel na smrt? Zakaj tat krade in morilec mori? Zato, ker ne mislita na ječo in vislice, ki ju čakata. In ravno tako je tudi ozir tistih, ki na smrt ne mislijo. Živé tako, kakor bi jim ne bilo treba nikoli umreti. »Svoje dni v dobrem preživé,« pravi Job, »in v hipu gredó v grob« (21, 13.). Pa kako gredó v grob? Kako drugače, kakor so živeli, namreč nepripravljeni. Tako je umrl evangelijski skopuh, ošabni bogatin, grozoviti Antijoh, krvoločni Herod, in tako umro še dandanes tisti, ki v svojem življenju ne mislijo na smrt. Nič ni gotovejše, nego to: Kdor ne misli na smrt, živi na njo nepripravljen, umre tudi nepripravljen, kdor pa nepripravljen umre, umre nesrečno, kdor pa nesrečno umre, je vekomaj pogubljen: torej kdor v svojem življenju ne misli na smrt, bo po smrti pogubljen. Vidite, predragi, tako je pozabljivost na smrt za kristjana vzrok pogubljenja.

Koncem govora mi morda porečete, preljubi v Gospodu, da, če bi človek vedno na smrt mislil, mora postati popolnoma o t o ž e n. Ne, predragi verniki, tako govori lahkomišljen posvetnjak, trdovraten grešnik, ki hoče še vedno v svojih grehah živeti. Zakaj naj bi nas spomin na smrt žalostil in delal otožne? Ali ne bomo ravno po smrti prišli v nebeško veselje? Razen tega pa mislite na smrt ali ne, prišla bo gotovo, in sicer ne preje, ne kasneje, kakor ji je Bog odločil. Razloček je ta: če mislite na njo, bo srečna, če pa na njo ne mislite, bo nesrečna. Izberite!

Pa, predragi, če nam spomin na smrt tudi nekoliko žalosti zbujaja, je to popolnoma prav. Kajti ta žalost je, kakor pravi sv. pismo, po Bogu. Taka žalost po Bogu obrodi pa stanovitno pokoro k zveličanju. Zato sklenem z besedami sv. Pavla (II. Kor. 7, 9.): »Zdaj se veselim, a ne zato, ker ste bili žaljeni, temveč ker ste bili žaljeni k pokori.« Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Peta nedelja po veliki noči.

Potrpežljivo prenašajmo slabosti bližnjega.

Dozdaj niste nič prosili v mojem imenu. Jan. 16, 24.

Gotovo se vam čudno zdi, dragi poslušalci, kako pride Zveličar do tega, da očita svojim apostolom, da ga dosedaj še niso nič prosili, ko vendar iz raznih krajev sv. pisma vemo za mnogotere prošnje apostolov. Tako n. pr. je Filip prosil: »Gospod, pokaži nam Očeta in nam je dosti« (Jan. 14, 8.). Janez in Jakob sta prosila, da bi sedela eden na levici in eden na desnici njegovi (Mat. 20, 22.) v njegovem kraljestvu. Kako torej, da pravi Kristus: Dosedaj niste še nič prosili v mojem imenu.

Prava razlaga teh besedi je ta-le: »Nihče ne prosi v imenu Kristusovem, če Kristusa ne pozna in ga nima za Zveličarja.« Apostoli so sicer verovali v Kristusa, da je pravi Bog in Mesija, kakor spoznamo iz veroizpovedi Petrove. Toda kakor drugi Judje, tako so tudi oni za trdno pričakovali, da bo Kristus zemeljski vladar Judov. Lahko je to spoznati iz prepira apostolov, kdo bo prvi v Jezusovem kraljestvu, iz prošnje Zebedejevih sinov, in celo po vstajenju so vprašali apostoli Kristusa: »Gospod, ali boš v tem času zopet postavil Izraelovo kraljestvo?« (Dej. ap. 1, 6.). Šele Sv. Duh jih je razsvetlil in jim podelil pravo vero v Kristusa in njegovo večno kraljestvo.

Po pravici se čudimo, kako da so apostoli vkljub svojemu najožjemu stiku s Kristusom tako malo spoznali skrivnosti božjega kraljestva, medtem ko vendar beremo, kako trdno je veroval vanj stotnik, čigar vero je sam Gospod pohvalil (Mat. 8, 10). Brez strahu pred farizeji in pismarji, je priznal tudi ozdravljeni sleporojenec svojo vero vanj in ga molil (Jan. 9). Takih zgledov imamo v sv. pismu še mnogo. Pač je moralo nebeškega Učenika boleti, da vkljub vsemu svojemu trudu ni našel dovolj vere pri svojih učencih. In vendar je naš Gospod svoje apostole zelo ljubil ter celo obljubil poslati jim Sv. Duha, ki jih bo vse učil, česar doslej še niso mogli umeti. O kako dober in prizanesljiv Učenik, dragi poslušalci, je naš Gospod Jezus Kristus! Kakor je potrpežljivo prenašal pičlo vero in druge napake svojih apostolov, tako prizanaša tudi nam, četudi smo vsake vrste slabostim in pregreham podvrženi. In zakaj? Zato, da bi s tem nas učil, kako naj tudi mi v ljubezni prenašamo pomanjkljivosti in napake svojega bližnjega, ki jih ne moremo odpraviti. Zato pa je ravno prenašanje slabosti pristno krščanska čednost in tvori glavni del ljubezni do bližnjega. Res je sicer, da je to trda in junaška čednost, toda obenem je tudi najbolj potrebna čednost za vsakega kristjana, ki mora z drugim živeti in občevati.

I. Kaj malo bi poznal človeško slabost, kdor bi trdil, da je mogoče v miru in edinosti živeti z bližnjim, ne da bi imel od njega kaj pretrpeti. Kajti nihče na svetu ni tako popoln, da bi ne imel na sebi kake slabosti in pomanjkljivosti. Nemo-goče je namreč, da bi kdo v družbi s tako previdnostjo delal ali govoril, da bi mu ne ušla včasih iz nepazljivosti kaka beseda ali neolikanost, ki bi temu ali onemu ne bila nadležna. Kolikor glav, toliko misli, pravi pregovor; enemu bi to dopadlo, kar je drugemu zoprno in kar bi eden odobral, to bi drugi grajal. Edino v nebesih ni najti nobene nepopolnosti ali slabosti, le tam bomo prosti vsega trpljenja. Na zemlji ima pa celo to, kar se nam zdi popolno, gotovo kako pomankljivost na sebi. Luči sv. Cerkve, da, celo sami apostoli niso bili brez napak.

Iz vsega tega sledi, kako neobhodno potrebno je, da kristjan potrpežljivo prenaša slabosti in pomanjkljivosti svojega bližnjega, če hoče živeti z njim v miru ter tako spolnovati eno najvažnejših božjih zapovedi: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.

Ker pa znan pregovor pravi, da besede mičejo, zgledi pa vlečejo, zato se pri izvrševanju te čednosti ne smemo ozirati samo na Kristusovo zapoved, ampak moramo pogledati večkrat tudi na njegov sveti zgled. Koliko potrpežljivosti je moral imeti Zveličar s svojimi apostoli, ki so bili polni častilakomnosti, nevere in bojzljivosti! Na kako mnogovrstne načine je skušal, da bi jih ozdravil njihovih napak ter jih tako storil vredne oznanjevalce božje besede. Od začetka je njihove pomanjkljivosti molče spregledal, potem jih jim je pokazal v prilikah ter jih končno ljubeznivo posvaril in opominjal, naj pazijo na svoje duše ter naj nikar ne zaupajo preveč v svojo lastno moč. Nikjer v svetem pismu ne beremo, da bi bil kdaj zaradi kake njihove napake nepotrpežljiv. Nikdar ni nobenega ozmerjal ali se na koga jezil. Če je že kdaj rabil bolj ostre besede, je bilo to vselej le iz ljubezni. Celó svojega izdajalca je trpel med svojimi učenci ter je jedel z njim pri eni mizi. Ni ga hotel naravnost z imenom izdati, splošno mu je sicer napovedal kazen, toda nehvaležnosti mu ni očital. Da tudi po izvršitvi izdajstva mu ni odrekel poljuba, ampak ga je celo prijatelja imenoval, da bi tako nagnil njegovo srce k pokori. Kdo bi se pač tako obnašal do svojega izdajalca? Tako dela le Kristus in njegovi najgorečnejši posnemalci. Nepotrebno se mi zdi, dragi poslušalci, da bi vam našteval vse krivice, ki jih je imel Gospod od svojih sovražnikov pretrpeti. Se je-li kdaj nad njimi maščeval? Nič takega ne najdemo v sv. pismu. Pač pa beremo, da je celo na križu molil za svoje sovražnike, češ, da ne vedo, kaj delajo. Enkrat samkrat v celem svojem trpljenju se je pritožil, takrat namreč, ko mu je hlapec vpričo velikega duhovna dal zaušnico, in sicer zato, da bi pokazal, da tudi on ni brez občutljivosti. Maščeval se pa ni, čeprav bi se bil lahko.

Primerjajte zdaj, dragi poslušalci, to, kar ste morali doslej pretrpeti od svojega bližnjega, s tem, kar je trpel Kristus, in sramujte se, da imate še tako malo Kristusove potrpežljivosti in krotkosti. Vaše tožbe, godrnjanje, zbadanja in maščevalni duh jasno pričajo, kako daleč ste od ljubezni Jezusove. Če vas pa vsa velikost Kristusovega trpljenja v primeri z vašim trpljenjem ne gane, da bi z enako, ali vsaj podobno potrpežljivostjo prenašali svojega bližnjega, se spomnite, koliko je moral Kristus že od vaše strani pretrpeti. Kolikokrat ste že postali nezvesti svojim obetom in še tako trdnim sklepom. Vas je-li Kristus zaradi tega nehal ljubiti in vam izkazovati dobrote? O kje bi bil jaz, kje bi bili vi, predragi kristjani, če bi Bog ne imel z nami potrpljenja in ne bi velikodušno prenašal naših hudobij! Se li dajo krivice, s katerimi obsipavajo neskončno božje veli-

čanstvo njegove stvari, primerjati s krivicami, ki dolete tebe, ubogega zemeljskega črviča? In vendar je Bog do nas potrpežljiv in krotak; mi pa takoj izbruhnemo v nepotrpežljivost, jezo in sovraštvo. Je-li to krščanska čednost?

II. Toda marsikateri se izgovarja, češ: ta človek je tako občutljiv, sirov in nagle jeze, da ni mogoče z njim izhajati. Dobro. Naslikaj si človeka, ki bo imel na sebi vse mogoče zlobnosti, reci, da je nezvest, sebičen, nehvaležen, brez vesti, da te zaničuje, preganja in smrtno sovraži. Sledi-li morebiti iz tega, da ti ni treba z njim ljubeznivo potrpeti, ali da moraš biti ti ravnotako sirov do njega, kakor je on do tebe? O, nikakor ne! Najprvo te vprašam: Če smo do svojega bližnjega prijazni in prenašamo njegove slabosti, iščemo-li pri tem lastne zločnosti, ali pa hočemo le spolnovati božjo zapoved? Ljubimo-li svojega bližnjega zaradi njega ali zaradi Boga? Če tega ne storimo zaradi Boga, je tole naravna ljubezen in brez zasluženja, kajti prava ljubezen ima le Boga za svoj namen. Bog pa zasluži, da ga ljubimo in častimo v svojem bližnjem, in naj ima še toliko napak in slabosti. Če bi brezbožneži vrgli sveto hostijo na kateri manj spodoben kraj, je-li zaradi tega manj spoštovanja vredna? Nikakor ne! Kajti kjerkoli je Jezus Kristus v najsvetejšem zakramentu pričujoč, tam je vreden, da ga častimo, molimo in ljubimo. Kristus ljubi tudi našega bližnjega, naj si bo še tak grešnik in zlobnež. Ne zaslužili bližnji, da ga radi Kristusa tudi mi ljubimo? Spoštovanje in ljubezen, ki smo jo dolžni Jezusu, pokrijeta vse njegove slabosti.

Če se spomnimo, dragi moji poslušalci, koliko potrpežljivosti je imel že Kristus do nas, tedaj imamo pač dosti vzroka, da tudi mi potrpite s svojim bližnjim. Kaj pravite, dragi kristjani, smo li mi imeli kaj dobrega na sebi, kar bi nagnilo Kristusa k ljubezni do nas? Čisto nič. Brez vsake šnaše zasluge nas je Kristus ljubil in celo za nas umrl sramotne smrti na križu. Učimo se torej od Kristusa in prenašajmo potrpežljivo slabosti svojega bližnjega, kakor je tudi Kristus z nami ne vrednimi imel potrpljenje.

Toda silno težko je, bi znal kdo izmed vas reči, občevati s svojeglavnimi in zlobnimi ljudmi ter se ne razjeziti. Res je to. Ravno zato pa mora imeti dober kristjan močno, junaško in potrpljenja polno ljubezen. Kolikor močnejša je, toliko lažje prenaša. Kolikor manj pa ljubimo svojega bližnjega, toliko manj potrpežljivosti imamo z njim, naj naredi že karkoli, nikdar nam ne more ustreči. To vidimo že v naravni ljubezni. Če kdo ljubi kako osebo, ne prenaša samo potrpežljivo njenih napak, ampak zde se mu celo lahke in prijetne. Poglejmo mater! Koliko sitnosti, nadlog in skrbi ji provzročajo otroci in vendar prenaša vse potrpežljivo, poljubuje celo otroka, ki jo je žalil, nikdar ni slišati, da bi se kaj pritoževala čez nje. In zakaj to? Zato, ker ljubi svoje otroke. Nadnaravna ljubezen je pa mnogo

plemenitejša in močnejša kakor naravna, zakaj bi torej ne imela do nas enake moči, da bi slabosti svojega bližnjega, če ne z veseljem, vsaj potrpežljivo prenašali? Gotovo je taka ljubezen nekaj velikega. Kolikokrat se je treba premagati, če hočemo doseči to čednost. Kolikokrat treba govoriti, ko bi radi molčali, molčati, ko bi radi govorili, s surovim občevati olikano, tiho požirati očitanja, zmerjanja itd., hudo z dobrim povračevati, vse to so reči, ki jih zahteva ljubezen od nas. Da to ni lahko, je res. In vendar, kolikokrat izvršimo taka in še večja zatajevanja le zato, da bi dopadli ljudem ali ulovili kako pohvalo. Zakaj se torej obotavljamo premagati svojo nepotrpežljivost, da bi dopadli Bogu, ki ne zahteva od nas večje ljubezni, kakor jo imamo do samega sebe? Zares mojstersko znamo opravičevati in skrivati svoje lastne napake, in če jih kdo vidi, zahtevamo, da jih ne vzame za hudo, ampak jih mirno prenese. Kdaj si se še čez samega sebe jezil, če si se spotaknil in padel? Zakaj se pa ti kar od jeze tresesh, če se pregreši tvoj bližnji in tele malo žali? Zakaj nočeš svojega bližnjega vsaj včasih mirno prenesti in dobro razlagati njegovega dejanja, sam pa zahtevaš, da bi drugi s teboj tako ravnali? Si-li ti kaj več kot tvoj bližnji? Veruj mi, da morajo drugi ravno toliko s tabo potrpeti kakor ti z drugimi.

Zato nas resno opominja sv. Pavel: »Drug drugega bremena nosite, in tako boste dopolnili postavo Kristusovo« (Gal. 6, 2). On hoče reči: ker ni človeka, ki bi ne imel kaj zoprnega na sebi, zato je potrebno, da drug drugega bremena, t. j. slabosti in napake prenašamo. Kajti le tako boste dopolnili postavo Kristusovo, t. j. postavo ljubezni do bližnjega.

Zatorej, predragi v Kristusu, oborožite se s potrpežljivostjo: »S potrpljenjem prenašajte drug drugega v ljubezni« (Ef. 4, 2). Če je kdo slab in nepopoln, vas to ne sme storiti ravno take, ampak močne v ljubezni. Po čem vemo, da je kdo močan? Gotovo po tem, da brez težave nosi velika bremena. Tako ima tudi tem večjo ljubezen tisti, ki mora več s svojim bližnjim potrpeti. Sklenimo torej potrpežljivo prenašati drug drugega napake. Delajmo tako kakor jeleni, kadar plovejo čez kako široko vodo. Eden gre naprej, in tisti, ki mu sledi, položi svojo glavo na njegov hrbet, in ko se prvi jelen utruđi, tedaj gre drugi na njegovo mesto, in tako se menjavajo, dokler ne pridejo do brega. Ljubezen jim nadomestuje ladjo. Tako prenašajmo tudi mi krotko slabosti svojega bližnjega, kakor mora tudi on z nami v marsičem potrpeti. Na ta način bomo brez nevarnosti dospeli do pristanišča večnega zveličanja, kjer je pripravljen Bog ljubezni in potrpljenja sprejeti nas v svoje roke ter se združiti z nami v večni ljubezni. Amen.

Po Miell S. J. — F. A. T.

Križev teden.

Molitev — velemoč.

Človek ima v svoji oblasti neko izredno, nadnaravno moč; dane so mu tihe, skrite sile, ki segajo gori do nebes, ki delajo človeka nekako vsemočnega. Te sile se imenujejo molitev. Na zemlji so države, ki se imenujejo velemoči, k tem pripadajo: Avstrija, Nemčija, Rusija, Angleška, Francoska in Italija. Te države so ponosne na svoje armade, na vladarske hiše, na industrijo, prometna sredstva, na bogastvo deželâ. Ako pa Bog posije vanje s svojo svetlo, neizprosno lučjo, o kako padejo te svetne velemoči v nič. Ne zanašajte se na oblastnike, na človeške otroke, ki ne morejo pomagati. Njih duh gre iz njih in se vrnejo v svojo zemljo; tisti dan izginejo vse njihove misli (Ps. 145, 2.). Tako govori kralj David, ki je bil mogočen gospod, je nosil zlato krono na glavi in žezlo v rokah. Kaj je torej svetna moč in oblast? Prazen sen, ki kmalu izgine. Sveto pismo pravi o svetnih oblastnikih: Eni se zanašajo na vozove, eni pa na konje, mi pa kličemo v ime Gospoda, našega Boga (Ps. 19, 8.). Molitev je torej prava velemoč in ta moč prebiva v nizkih kočah, pri pastirjih in kmetovalcih, in božji otroci se nahajajo najrajši v ponižnem in zaničevanem ljudstvu.

V naši dobi ljudje radi opazujejo zakone in moči prirode. Prav je tako. Toda zakaj ne gredo višje? Zakaj ne opazujejo tudi nadnaravnih moči v človeškem življenju? To hočemo mi storiti v današnjem premišljevanju in spoznali bomo, kaj premore molitev pravičnega pri Bogu.

Pred našimi očmi se razprostira krasna, cvetoča dolina, katero napaja in poživlja reka Jordan. Bujno rastejo v njej orientalske rastline, ki v severnih pokrajinah Svete dežele le redko uspevajo. Palmove krone se zibljejo veličastno v gorkem ozračju, cela pokrajina je pravi zemeljski raj. Ravno to pa je bilo za ondotne prebivalce pogubno. Odkar je človek zapadel nagnjenju in poželjivosti do greha, mu je stroga in neprijazna narava, mu je delo v potu obraza koristnejše kakor bujna zemlja in lahko življenje, ki pospešuje razkošnost. V tej dolini so bila mesta Sodoma, Gomora in še troje drugih, v katerih se je košatilo brezbožno življenje, zlasti nečistost. Mera je bila polna, bližalo se je maščevanje; gromonosni oblaki so se zbirali nad mesti, bliski so bili pripravljeni, ali o groza! manjkalo je strelvodov, ki bi bili odvajali bliske, manjkalo je stebrov, da bi nosili mesta, manjkalo je pravičnih, ki bi bili tolažili božjo jezo. Tedaj se Abrahamu razširi srce in on moli za nesrečna mesta. Iz sve-

tega pisma vam je znano, da je Abraham v svojem šotoru sprejel Boga v spremstvu dveh angelov. Ko jim je gostoljubno postregel, spremi jih proti Sodomi. Tedaj mu reče Gospod: »Bom li prikrival Abrahamu, kar mislim storiti? Vpitje Sodome in Gomore je čimdalje večje in njiju hudobija čimdalje groznejša.« Bog mu razodene, da pokonča mesta. Angela sta šla dalje proti Sodomi, Abraham pa je stal pred Gospodom in jel prositi, jel moliti. Premišljujmo njegovo otroško-drzno, zaupno in nujno molitev.

Dan se je nagnil. Sara je ostala v šotoru, Abraham sam spremlja Boga, ki se mu je prikazal v telesni podobi človeka. Spoznal ga je iz njegovih besed, ker je razodel o Sari take reči, ki jih zamore vedeti le vsegavedni Bog. Že takrat je Abraham pokleknil predenj in se s čelom dotaknil zemlje, dočim je njegova spremljevalca le prijazno pozdravil. In sedaj je sam z njim, s svojim Bogom, ki pozna vse skrivne predele njegovega srca, ki ima v svoji oblasti vse strele neba. Ali mu ne otrpne jezik, ne bo mu zastala kri v njegovih žilah?

Ne; Abraham stoji pred Gospodom, ljubi ga kot svojega očeta, smatra se za njegovega otroka. Stanje pred Gospodom je jako pomenljivo. Tudi Marija je stala pod križem in pokazala junaško svojo dušo. — Abraham spozna svojo slabost, vendar se zaupljivo bliža Gospodu in reče: »Ti, ki sodiš celi svet, ne boš sklenil take sodbe.« — »Govoriti hočem z Gospodom, dasi sem prah in pepel.« — V enakem zmislu sta v poznejših časih z Gospodom govorila tudi preroka Elija in Elizej. — Vprašam pa, odkod imajo ti močje pogum, da tako govore s trikrat svetim Bogom, da pogumno stojé pred njim? Morda črpajo ta pogum iz lastne moči? Nikakor ne, saj pravijo, da so prah in pepel. Poslušajte! Ti močje se naslanjajo na bodočega Zveličarja in on jih varuje božje jeze. Abraham se opira na obljubljenega Rešenika in tako se upa s prošnjami pred Gospoda, moli takorekoč v imenu Jezusovem.

O, kolikanj bolj zaupljivo moremo moliti mi, ki živimo v novem veku, v dobi, ko je odrešenje že za nami. Ljubi Jezus nas je opral v svoji sveti Krvi in nas izpremenil v otroke božje. Abraham je molil, rekoč: »Gospod, ako sem milost našel v tvojih očeh;« mi pa molimo po navodilu Jezusovem: Oče naš, kateri si v nebesih! Tako očaki starega veka niso mogli moliti, to je mogoče le nam, ki smo ne samo božje stvari, božji služabniki, marveč njegovi otroci. Očaki so se sicer opirali na Zveličarja in so že nekako molili v njegovem imenu, ali tako tesno združeni pa niso bili z njim, kakor smo mi. Zatorej pravi Zveličar svojim učencem: Dosedaj niste prosili v mojem imenu (Jan. 16, 24).

Abrahamova molitev je bila silno zaupljiva. Šestkrat je ponovil svojo prošnjo in vselej imenoval manj pravičnih. Vsakikrat je zadel v srce božje in bil uslišan. Kadar je pa videl,

da niti deset pravičnih ni v Sodomi in da je mera božje jeze polna, je obmolknil in mesta prepustil božji pravičnosti. Sveti Janez piše v svojem prvem listu: »Je greh k smrti, za katerega ne gre prositi« (5, 16.). — Vendar Abrahamova molitev ni bila zastonj, kajti rešen je bil Lot, njegov sorodnik, s celo družino.

Zdaj pa pomislite: Ako je toliko premošla Abrahamova molitev, kolikanj več bo dosegla naša molitev, ko imamo zagotovilo iz Jezusovih ust: Karkoli boste Očeta prosili v mojem imenu, vse vam bo dal (Jan. 16, 23.). Morje ima svoje meje, Jezusova obljuba nobene. Božja zakladnica je neizmerna, molitev pravičnega ima ključ do nje. Morda mi porečete, da pretiravam? Jaz pa pravim: Nikakor ne; saj ni moja beseda, marveč beseda Jezusova, potrjena s prisego: »Resnično, resnično vam povem.« Menite mar, da je božja moč prikrajšana? Ali da se morda Bog ne zmeni za naše malenkostne prošnje? — Nekateri ljudje imajo dandanes čudne pojme o Bogu; menijo namreč, da Bog ni kralj zemlje in da je ne vlada sam neposredno, marveč da Bog biva izven zemlje in pusti svetu svojo pot. Drugi zopet menijo, da je Bog visok gospod, ki le splošno za vse skrbi, za posameznika pa se ne zmeni. Jaz pa vam povem, da ga ni praška, ki bi Bog ne vedel zanj, in da prav noben las ne pade z glave brez božje vednosti. Oni visoki in nedelavni bog ni naš Bog, marveč je malik modernega sveta; naš Bog je dobrotljivi Oče, ki ljubeznivo skrbi za svoje otroke.

Znal bi pa kdo reči: Čemu molitev, saj vé ljubi Bog, česa potrebujemo. — Dà, ljubi Bog vé, česa nam je treba; ali človek naj se poniža pred Bogom in naj s svojo prošnjo pripozna, da vsak dober dar prihaja od zgoraj, od Očeta luči.

Drugi pomislek: Dostikrat sem molil, pa ničesar nisem dosegel. Rad verjamem, kajti dostikrat si prosil za nespametne stvari, ki so nasprotne božjim načrtom, božji modrosti. Božji Zveličar ni rekel, da bo Bog uslišal vsako mlačno, površno in nespametno molitev, marveč molitev v njegovem imenu, v njegovem zmislu, v njegovem duhu. Jezusova namera pa je bila vsikdar le čast božja in zveličanje duš, vse drugo je bilo podrejeno tej nameri. Taka mora biti tudi tvoja molitev, potem moliš v imenu Jezusovem.

Ali se sme v Jezusovem imenu prositi tudi za časne blaginje, za zdravje, dolgo življenje, časno blagostanje, srečo v podjetjih? Zakaj ne? Svetniki so tudi molili za časne reči, vendar v imenu Jezusovem. Časno moraš podrediti večnemu, in za časne blaginje smeš prositi le v toliko, v kolikor ti pomagajo k večnemu življenju, tedaj bodi prepričan, da boš uslišan. Elija je prosil za dež in kmalu je jelo rositi z neba. — Peter je pokleknil k Tabiti in molil in jo prebudil k življenju. Sv. Vincenc Pavlanski je prosil za denar in milijoni so se stekali

v njegovih rokah; on pa je zidal bolniščnice, tako velike kakor mesta in izkazoval gorostasna dela usmiljenja.

Sedaj pa mi odgovoriš: Jaz sem dosti molil, molil v imenu Jezusovem, pa vendar nisem prejel. — Jaz ti drzno stopim nasproti in rečem: Prejel si, pa ne spoznaš; morda si prejel več kakor si prosil. — Glej, siromak stopi pred mogočnega in bogatega gospoda in ga prosi ene krone zase in za svojo stradajočo družino. Gospod pa mu podá dragocen diamant. Bode li siromak tožil, da ni bil uslišan? Gotovo ne, saj je prejel več, nego je prosil, kajti diamant odvaša tisoč kron. Siromak ne toži, kristjani pa se v svoji kratkovidnosti pritožujejo čez dobrotljivega Boga. Stopi z menoj v krog raznih prošnjikov. Glej: Eden prosi dežja ali solnca, želi si dobre letine. Gledá in čaka, toda noče deževati in solnce ne sijati; a ravno tisto leto je bilo vsega v največji obilnosti. Drugi prosi zdravja, da bi mogel delati in zadostiti za svoje pregreške. Bog mu pošlje bolehnost, zraven pa tako veliko potrpežljivost, da je vsem v zgled. Njegova potrpežljivost je najboljše delo in največje zadoščenje za storjene pregrehe. Tretji prosi blagostanja, da bi mogel pošteno izrediti in preskrbeti svoje otroke. Bog mu ne dá bogastva, pač pa njegovim otrokom pridnost in lepe zmožnosti, s katerimi si pridobé poštene in častne službe.

Eden prosi Boga, da bi ga rešil izkušnjav. Bog mu pa noče odvzeti izkušnjave, pač pa mu pošilja milost za milostjo, da jih more zmagati. Vsaka zмага je nova cvetka v nevenljivem vencu čednosti.

Drugi prosi rešitve od hudega nagnjenja, Bog ga pa pusti v slabosti; toda zagrešenost ga dela ponižnega, dočim bi ga oproščenje napak prevzelo. — Kdo izmed nas vé, koliko grehov je izostalo, koliko izkušnjav smo bili obvarovani vsled milosti, ki nam jih je naklonil ljubi Bog! Tega niti ne slutimo, še manj čutimo potrebo, zahvaliti se Bogu, da je uslišal naše molitve na tako čudovit način.

Vsaka molitev je uslišana, samo da se opravlja v imenu Jezusovem. Nam se niti ne sanja, koliko molitve je uslišane. Mi prosimo vinarjev, Bog nam dá zlata. Prosimo manj vrednega stekla, Bog nam dá biserov in dragulj, kajti on je bogat in radodaren gospod. Svetni vladarji dajo vsikdar dragocena darila. H kralju Antigonu je prišel mož, ki ga je prosil malega darú. Kralj pa ga je nevoljen zavrnil, češ, »kar ti prosiš, ni kraljevi dar.« — Aleksander je podaril Perilu 50 talentov srebra. Peril vzklikne: »Zame bi jih bilo deset dovolj.« Aleksander mu odgovori: »Zate dovolj, a zame premalo.«

Ker je tedaj naš Gospod in Bog tako velikodušen in dobrotljiv, pustimo mu proste roke, nikar jih ne vežimo. Prosimo, trkajmo, iščimo, njemu pa prepustimo, kako, kdaj in v koliki meri nas bo uslišal. Srečen, kdor ima dar molitve, kajti ta bo

dosegel vse milosti, ki so mu potrebne za zveličanje. Moč molitve je silna, samo izkusiti jo je treba. Mnogi ljudje ne poznajo niti svojih telesnih moči; kaj jim koristijo, če jih ne poznajo. Še več je pa ljudi, ki ne poznajo svojih duševnih, nadnaravnih sil, ki ne poznajo moči molitve. Ko bi mi redno in pobožno molili, koliko manj bi bilo skrbi v našem življenju, koliko manj strahu; marsikatera nezgoda bi izostala in vedni mir bi vladal v naši duši. Zatorej vam kličem z apostolom Pavlom: »Nič naj vas ne skrbi, ampak vaše prošnje naj bodo v vsaki molitvi in priporočanju z zahvalo vred znane pred Bogom. In mir božji, ki preseže ves um, varuj vaša srca in vašo pamet v Kristusu Jezusu!« (Filiplj. 4, 6.)

P. Hugolin Sattner.

Priložnostni govori.

O pomenu III. reda sv. Frančiška za krščanske zakonske.

(Konec ¹).

Rekel sem: staršem-vzgojiteljem je pri njihovi vzgoji nad vse potrebna kremenita pobožnost. Vprašam vas, koliko sredstev nudi staršem-vzgojiteljem III. red, da postanejo krepotni, kremenito pobožni? Nudi jim molitev, sv. spoved, sv. obhajilo, razne odpustke, popolne in nepopolne. Dalje sem rekel, da morajo biti starši-vzgojitelji modro odločni, da otrokom že v prvih letih strejo njihovo samovoljnost in jim vcepijo ubogljivost. Toda vprašam vas, ne bodo li starši, ki so kremenito pobožni, pokorni vodilu III. reda, pokorni voditeljem III. reda, vzgojili poslušnih, ubogljivih otrok? Starši-tretjeredniki, ki nimajo nobenega veselja na svetni ničemurnosti, na svetnih zabavah, ampak na delih pobožnosti, taki starši, pravim, bodo vcepili tudi svojim otrokom pravega krščanskega duha, duha, ki jih bode nagibal, da si bodo v svojem življenju marsikdaj tudi ono odrekli, kar sicer samo na sebi pogrešamo, pa se v tem ali onem oziru malo poda pravemu kristjanu. In kaj naj rečem o dobrem zgledu, ki je tako imeniten, važen činitelj pri vzgoji otrok? Ali ne bodo starši-tretjeredniki, ki si prizadevajo, da dajajo lep zgled celi duhovniji, v posebno lep zgled svojim otrokom? Ni mi treba dolgo govoriti, da bodo otroci staršev-tretjerednikov, ki so svoje otroke vzgojili v pravi pobožnosti, v strahu božjem, podoba pobožnosti svojih roditeljev-tretjerednikov.

¹ Gl. Duh. Pastir I. 1913, str. 137.

Odprimo zgodovino III. reda in bomo videli, da moje trditve niso pretirane, da so bili vzorni tretjeredniki vzorni vzgojitelji svojih otrok. Sv. Elizabeta, slavna zaščitnica III. reda, je tako sveto vzgojevala svoje otroke, da sv. Cerkev eno izmed njenih hčera časti kot blaženo. Kako pobožno je vzgojil sv. Ludovik, kralj francoski, veliki tretjerednik, svoje otroke? Kljub temu, da je bil kralj velike, slavne Francoske, da je imel mnogo vladarskega posla, je vsak dan molil skupno s svojimi otroki, je sam nadzoroval svoje otroke, jih sam navajal k pobožnosti. Ko je ležal na bolniški postelji in je čutil, da so ure njegovega življenja štete, je pozval k sebi svojega sina Filipa in mu je rekel: »Moj sin, kar ti priporočim ležeč na postelji, je, da ljubiš svojega Boga iz vsega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli (Mat. 22, 37.) in raje vse pretrpi, kot da bi storil smrten greh. Pojdi večkrat k sv. zakramentom, prisostvuj večkrat z največjo pobožnostjo sveti maši! Ne obkladaj svojih podanikov s prevelikimi davki, varuj in spoštuj sveto Cerkev in njene služabnike! Stori, da se bodo opravljale svete maše in molitve, ko se bode ločila moja duša s tega sveta, po vsej Francoski za mir in pokoj moje duše!« Vprašam vas, ali ne bodo otroci, ki slišijo iz ust svojih roditeljev take nauke in ki na svojih roditeljih ne vidijo drugega kot kar je dobro, pošteno, ali ne bodo taki otroci pošteni? Vprašam vas, ali ne bode v kraju, kjer je dosti vzornih očetov-tretjerednikov, dosti vzornih mater-tretjerednic, tudi mladina poštena, ali ne bode tak kraj s svojimi bogoljubnimi prebivalci kot so bili kraji v časih apostolskih? Se-li moremo čuditi, da je rekel pokojni papež Leon XIII., da se bode katoliški svet pravno prenovil, ako se bode tretji red razširil, okrepil, začel procvitati.

Krščanski očetje, krščanske matere, stopite v tretji red, ki vam nudi v izobilju sredstev, da boste vi in vaše družine časno in večno srečne, da bodo postale vaše družine podobne sveti nazareški družini. Vi pa, krščanski očetje-tretjeredniki, ve pa, krščanske matere-tretjerednice, prizadevajte si, da bode vaše družine navdajal krščanski duh, da bode te vestno izpolnjevali svoje dolžnosti, katere imate kot očetje, gospodarji, kot tretjeredniki, kot matere, gospodinje, kot tretjerednice, s tem boste največ pripomogli, da se bode število vzornih tretjerednikov zdatno pomnožilo in da se bode vsa naša mila slovenska domovina prenovila v Kristusu!

Po Völlingu P. Dionizij Dušej.

O duhovskem stanu.

(Govor na novi maši.)

Udje smo njegovega telesa, od njegovega mesa in od njegovih kosti.

List do Efež. V. 30.

Vsi sv. očetje in katoliški učenjaki so v tem edini, da je duhovski stan najvišji in najčastitljivejši na svetu. Dovolj je, ako omenim sv. Janeza Zlatousta in sv. Tomaža Akvinskega, ki sta spisala cele knjige o slavi in visokosti duhovskega stanu. Zato se pa tudi praznujejo nove maše po celem katoliškem svetu z največjimi slovesnostmi. Napravljajo se slavoloki, olepšujejo se cerkve, prirejajo se veselice in slavnostni obedi. Ljudstvo prihaja od blizu in od daleč, da vidi častitega novomašnika, ko prvikrat stopa k božjemu oltarju. Med krščanskim ljudstvom ga gotovo ni slovesnejšega dneva, kot je dan nove sv. maše. To je dokaz, da je med nami ukoreninjeno prepričanje, da je duhovski stan najčastitljivejši, da se odlikuje od drugih stanov tako, kakor se odlikujejo cerkve in zvoniki od drugih navadnih hiš.

Toda čim višji je stan, tem večje so odgovornosti, tem večje so težave in bridkosti, s katerimi je združen. Kdor hoče vstopiti v duhovski stan, se mora že prej dobro oborožiti z duhom krščanske moči in krščanske požrtvovalnosti. Duhovski stan zahteva celega moža, ki ne sme biti kakor trst, ki ga veter semtertja maja ali kakor človek, ki je mehko oblečen. Duhovnik mora biti neustrašen bojevnik za pravico in resnico, kakor pravi sv. Pavel (II. Tim. 4): »Oznauj besedo, ne jenjaj, bodisi priložno ali nepriložno, prepričaj, prosi, svari z vsem potrpljenjem in ukom. Zakaj prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo trpeli, temveč si bodo po svojih željah izbirali učeničke, kateri ušesa žgachejo, in bodo od resnice ušesa odvracali in se k basnim obračali. Ti pa čuj in vse pretrpil.« Zato pa vam danes ne bom govoril le o visokosti duhovskega stanu, ampak tudi o nje težavah. Ko bi duhovski stan ne bil poln težav in žrtev, bi brez dvojbe imeli brez števila duhovnikov. Tako pa so duhovniki redki.

I. Kristus sam je slavil sv. duhovski stan, ko je apostolom govoril: »Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta, vi ste mesto, postavljeno na goro, ki se ne more skriti.« (Mat. 5.) Pri zadnji večerji je Kristus takole molil k nebeškemu Očetu: »Sv. Oče, ohrani jih v svojem imenu... Posveti jih v resnici... Kakor si Timena na svet poslal, tako sem tudi jaz nje poslal po svetu... **Veličastvo**, katero si meni dal, sem jaz njim dal, da bodo eno, kakor smo tudi mi eno: Jaz v njih

in Ti v meni, da bodo popolnoma eno in da svet spozna, da si me Ti poslal in jih ljubil, kakor si tudi mene ljubil.« (Jan. 17.) Tako je sam Kristus slavil sv. duhovski stan v apostolih.

V čem pa je pravzaprav veličastvo duhovskega stanu? Po razlaganju sv. Janeza Zlatousta izvira vsa čast in visokost duhovskega stanu iz dveh oblasti, kateri je apostolom podelil Gospod Jezus Kristus, namreč iz oblasti, izpreminjati kruh in vino v Telo in Kri njegovo in iz oblasti, odpuščati v njegovem imenu grehe. Iz teh dveh oblasti izvirajo vse druge oblasti in časti, ki jih ima še duhovski stan in ki jih uživa med krščanskim ljudstvom.

Prvo oblast jim je dal pri zadnji večerji. Vzel je v svoje najsvetejše roke kruh, zahvalil, zlomil in dal apostolom, govoreč: »To je moje Telo!« Po večerji je vzel kelih in rekel nad njim: »To je kelih moje Krvi.« Kruh se je izpremenil v njegovo Telo in vino v njegovo Kri. Potem pa je dostavil: »To delajte v moj spomin«, namreč to, kar sem jaz zdaj storil, delajte v moj spomin! Sv. apostoli so delali tako, kakor jim je Kristus ukazal in tako delajo še dandanašnji nasledniki sv. apostolov, škofje in mašniki. Pri sv. maši jemljejo v roke kruh in izgovarjajo besede Zveličarjeve: »To je moje Telo« in »To je kelih moje Krvi«. Pri teh besedah se kruh izpremeni v Telo in vino v Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa. To najsvetejše opravilo se izvrši pri sv. maši ob povzdigovanju.

Premišljujmo pa nekoliko bolj natanko, kako se po razlaganju sv. Janeza Zlatousta vse to vrši? Na oltarju vidimo pri sv. maši mašnika, ki je človek kakor drugi ljudje. Ko pa pride mašnik do povzdigovanja, tedaj sleče nekako podobo človeka in obleče podobo Jezusa Kristusa. Mašnik namreč reče pri povzdigovanju: »To je moje Telo« in »To je kelih moje Krvi«. Po teh besedah je videti, kakor bi se kruh izpremenil v telo mašnikovo in vino v kri mašnikovo. To pa ni tako! Kruh in vino se izpremenita v Telo in Kri Jezusa Kristusa. Pri povzdigovanju se torej mašnik izpremeni nekako v Kristusa, in kakor ne bi bil več mašnik, ampak sam Kristus, izgovori besede: »To je moje telo« in »To je kelih moje Krvi«. Duhovnik postane pri teh besedah ud Kristusovega telesa, od njegovega mesa in od njegove Krvi.

Iz tega sklepamo dalje, da je mašnik kot drug Kristus, da je treba v mašniku spoštovati samega Kristusa! Zato je Kristus rekel: »Kdor vas posluša, mene posluša in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« (Luk. 10, 16.) Ker pa je Jezus Kristus pravi Sin božji, pravi Bog, je razvidno, kako neskončno velika je čast in slava duhovskega stanu. Sv. očetje se ne morejo načuditi tej veliki naredbi božji, po kateri dobe mašniki, ki so navadni ljudje, tako visoko čast in slavo, da smemo nanje obrniti besede: »Bogovi ste in sinovi Najvišjega.« (Psalm. 81, 6.)

Stališče duhovskega stanu je izredno visoko. Iz okolnosti, da živi v mašniku na skrivnosten način sam Kristus, izvirajo mnogotere druge časti, ki jih uživa duhovski stan. Le oglejmo si te časti bolj natanko.

Kristus je bil **Zveličar sveta**. Prišel je na svet, ponizal se do človeka, vzel nase podobo človeka in je za naše odrešenje na križu umrl. Tako je s svojo smrtjo ves svet odrešil. Toda ker živi v katoliškem duhovniku sam Gospod Jezus Kristus, je jasno, da moramo v njem spoštovati samega Zveličarja. Katoliški duhovnik nadaljuje delo Jezusa Kristusa.

Kristus je bil **srednik** med Bogom in ljudmi. Ker pa spoštujemo v duhovniku samega Kristusa, je tudi duhovnik srednik med Bogom in ljudmi. Kar on zaveže na zemlji, je zavezano tudi v nebesih in kar on razveže na zemlji, je razvezano tudi v nebesih.

Kristus je bil **pravi božji poslanec**. Tako je tudi duhovnik pravi božji poslanec, ker živi v njem Kristus.

Kristus je **luč sveta**, kakor se je sam sebe imenoval, ko je rekel: »Jaz sem luč sveta. Kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja.« (Jan. 8, 12.) Tako je tudi duhovnik luč, postavljena na visoko mesto, da sveti vsem, kakor je Kristus zagotovil apostole: »Vi ste luč sveta... Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in častijo vašega Očeta, kateri je v nebesih.« (Mat. 5, 14.)

Druga velika oblast duhovnikova, o kateri govori sv. Janez Zlatoust, je oblast odpuščati grehe. Oglejmo si tudi to oblast nekoliko bolj natanko, da spoznamo vse časti in oblasti, ki jih ima mašnik.

Duhovnik govori pri sv. spovedi: »Jaz te odvežem tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.« Te besede imajo velik pomen. Grehe odpuščati more samo Bog. To so vedeli tudi farizeji, ki so Jezusu zamerili, ker si je pripisoval to oblast. Ko je namreč Kristus rekel mrtvoudnemu: »Zaupaj, sin, tvoji grehi so ti odpuščeni,« začeli so farizeji in pismarji tako-le godrnjati: »Kdo je ta, da preklinja? Kdo more grehe odpuščati, kakor sam Bog?« Grehe odpuščati je torej znamenje božanstva. Kaj se pa godi pri sv. spovedi? Pri sveti spovedi slišimo, da govori katoliški duhovnik kakor Kristus besede: »Jaz te odvežem vseh tvojih grehov.« Kako je to mogoče, saj je duhovnik človek kakor drugi? Kako more človek odpuščati grehe? Sveti očetje razlagajo to tako, da duhovnik v tistem hipu, ko daje sveto odvezo, sleče človeka in obleče Kristusa, da se izpremeni nekako v Kristusa in reče, kakor bi bil Kristus: »Jaz te odvežem vseh tvojih grehov.« Duhovnik postane na ta način ud Kristusovega telesa, od Kristusovega mesa in od Kristusovih kosti.

Iz tega je razvidno, da je duhovnik kot Kristus sodnik naših vesti. Duhovnik razločuje med dobrim in slabim, med malimi in velikimi grehi. Kar on zaveže, je zavezano tudi v nebesih in kar on razveže, je razvezano tudi v nebesih.

Iz tega je dalje razvidno, da je duhovnik kot Kristus učnik. Njegove besede so božje, so Kristusove besede. Kdor posluša besede duhovnikove, posluša besede Kristusove, kdor pa zaničuje besede duhovnikove, zaničuje besede Kristusove. Skozi usta duhovnikova pridiguje sam Jezus Kristus.

Iz tega je dalje razvidno tudi, da je duhovnik kot Kristus zdravnik naših duš. Duša je bolna, ko je z grehu obložena, ko je ranjena s slabimi nagnjenji in grdimi razvadami. Pri sv. spovedi izkuša duhovnik človeka ozdraviti in ga v resnici ozdravi, ko mu podeli sveto odvezo. Pravi zdravnik naših duš je sicer le Kristus, toda, ker živi v duhovniku Kristus, je tudi duhovnik božji zdravnik.

O kako visoka in nepopisljiva je tedaj slava duhovskega stanu. V duhovniku moramo spoštovati samega Jezusa Kristusa, Sina božjega. Tako učijo vsi sveti očetje in zlasti sv. Janez Zlatoust. Zdjaj se ne bomo čudili, ako pravijo sveti očetje, da je duhovski stan strašen celo za angele, pa se ne bomo čudili tudi, ko beremo, da so se največji svetniki, kakor sv. Janez Zlatoust, sv. Bazilij in drugi branili stopiti v duhovski stan in da so jih škofje morali siliti s kaznijo, da so se dali posvetiti. Prav res lahko obrnemo nanje besede, ki jih beremo v 81. psalmu: »Bogovi ste in sinovi Najvišjega!«

II. Toda, preljubi, prav radi tega, ker živi v duhovniku Kristus, prav radi tega, ker je duhovnik ud Kristusovega telesa, njegovega mesa in njegovih kosti, je tudi življenje duhovnikovo silno resnobno in polno težav in bridkosti. Duhovnik ne more drugega pričakovati ko to, kar se je zgodilo s Kristusom. Kakor je Kristus moral trpeti preganjanje, mora je trpeti tudi vsak pravični in zvesti duhovnik. To je sam Kristus napovedal svojim učencem: »Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene prej sovražil, ko vas. Ko bi bili iz sveta, bi svet svoje ljubil; ker pa niste iz sveta, ampak sem jaz vas od sveta odbral, vas svet sovraži. Spominjajte pa se besed, katere sem vam jaz govoril. Hlapec ni večji, kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali, ako so moje besede izpolnjevali, bodo tudi vaše izpolnjevali.« (Jan. 15, 18.) Na drugem mestu beremo besede Gospodove: »Sovraženi boste od vseh za voljo mojega imena.« (Mark. 13, 13.)

Trnjeva je pot duhovskega stanu. Kristus je krvavi pot ptil, je bičan bil, je s trnjem kronan bil, je težki križ nosil in je križan bil. Ker živi res v duhovniku Kristus, se vse to več ali

manj ponavlja tudi na duhovniku. Kristusa so zasmehovali, so mu v obraz pljuvali in ga zmerjali z belcebubom. Tako mora biti tudi duhovnik pripravljen trpeti zaničevanje, zasmehovanje in zmerjanje. Hlapec ni večji kakor njegov gospod. Kristus je zasmehovanje, zaničevanje in obrekovanje mirno prenašal. Sam Pilat se je čudil, da je Jezus na vse tožbe in na vsa obrekovanja popolnoma molčal. Tako mora tudi duhovnik vse mirno prenašati in s potrpežljivostjo in vdanostjo delovati za zmagó pravice in resnice. V tem oziru so nam dali sv. apostoli lep zgled. Apostoli so zavoljo Kristusa vse zapustili, so se za dobro stvar popolnoma žrtvovali in vsi umrli za sveto vero. Koliko da je prenašal in trpel sv. Pavel, popisuje nam s temi-le besedami: »Mi smo neumni zavoljo Kristusa, vi pa modri v Kristusu, mi slabi, vi pa močni, vi ste častiti, mi pa zaničevani. Do te ure smo lačni, žejni in nagi in nas s pestmi bijejo in nimamo stanovitnega bivališča, ter se trudimo in delamo s svojimi rokami; slabo nam želijo, mi pa blagoslavljamó; preganjajo nas, mi pa molimó; kakor smeti tega sveta smo postali, vseh izvržek do zdaj.« (1. Kor. 4, 10.)

Vse to se več ali manj ponavlja na vseh duhovnikih v vseh stoletjih. To je trnjeva pot, po kateri je hodil Kristus in po kateri mora hoditi tudi duhovnik, ker živi v njem Kristus. Toda motil bi se, kdor bi mislil, da je duhovski stan napolnjen le z žalostjo in bridkostjo. Duhovnik ima obilo tolažbe in veselja v Kristusu. To veselje premaguje vso žalost, ki mu jo provzroča svet. Tako je rekel Kristus: »Vaše srce naj se ne straši. Saj verujete v Boga, verujte torej tudi v mene.« (Jan. 14, 1.) Karkoli boste Očeta v mojem imenu prosili, to vam bo storil.« (Jan. 14, 13.) In jaz bom Očeta prosil in vam bo drugega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj: Duha resnice, katerega svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in ga tudi ne pozna; vi pa ga boste poznali, ker bo pri vas ostal in bo v vas. Ne bom vas zapustil sirot.« (Jan. 14, 16.) Tolažnik Sveti Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, vas bo učil vsega, in vas bo opomnil vsega, karkoli sem vam govoril. Mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne kakor svet daje, vam jaz dam. Vaše srce naj se ne straši in naj se ne boji.« (Jan. 14, 26.) To je slovesna obljuba Gospodova, ki jo je Gospod dal apostolom. Ta obljuba vzdržuje duhovščino, da ne omaga.

Dragi tovariš! Danes stopaš prvokrat h Gospodovemu oltarju. Tvoje srce naj se ne straši in naj se ne boji, ker Gospod je s teboj. Tako velikih reči ni Gospod nobenemu stanu obljubil kot duhovskemu. Le pogumno stopi v vinograd Gospodov in primi neustrašno za delo, ki ti je določeno. V nobenem stanu ne bi si mogel toliko zaslug pridobiti kot v duhovskem, v nobenem stanu ne bi imel toliko veselja in tolažbe kot v duhovskem. Tolažnik Sveti Duh, katerega ti bo dal Oče nebeški v Kristusovem imenu, te bo učil vsega in te bo opomnil vsega, karkoli je potrebno! Karkoli boš nebeškega Očeta prosil v Kristusovem imenu, ti bo dal.

V tem zmislu te pozdravljamo danes vsi tvoji duhovski sobratje in vsi drugi verniki, ki smo se tukaj zbrali pri tvoji prvi sveti maši in ti kličemo navdušeno: Živel novi delavec v vinogradu Gospodovem! Pozdravljen tisočkrat! Vsemogočni Bog naj te varuje in spremlja na vseh potih, Marija, preblažena Mati, naj te obsiplje s svojimi milostmi in tvoj angel varih naj ti stoji na strani, da bi mogel vselej sveto živeti, za božjo čast in za blagor krščanskega ljudstva veliko dobrega storiti, visoko starost dočakati in na koncu prejeti krono večnega življenja. Amen.

Dr. Egidij.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Nemščina brez učitelja.** I. del: Nemška slovnica za samouke. Druga, predelana izdaja. II. del: Slovensko-nemški razgovori v vsakdanjem življenju. Sestavil Pavel Novak. V Ljubljani, 1913. Založila Katoliška Bukvarna. Cena vsakemu zvezku K 1'20. Oba dela skupaj v platno vezana K 3'—.

Z veseljem moramo pozdraviti lični in priročni knjižici, v katerih se podaja nauk o nemškem jeziku teoretično in praktično, ki jih je pravkar izdala marljiva in zaslužna Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Knjižici ne bosta koristili samo onim, ki se hočejo sami učiti nemščine brez učitelja, ampak bosta dobro služili tudi marsikomu, ki se je učil nemščine v šoli, da si izpolni praktično znanje nemškega jezika; tudi dijaki ju bodo s koristjo vzeli v roke, saj doslej nismo imeli pripravnih razgovorov iz vsakdanjega življenja, ki jih rabi Slovenec, ako pride v tujino, na železnici, v hotelu, na pošti, v prodajalni, pri brivcu, črevljarju, kovaču, zdravniku. Sploh zanimiv, posebno še za slovenske fante, ki gredo k vojakom, je pa sklepni del, ki govori o vojaških poveljih, vojaških stopnjah, vojnih zborih, glavni razdelitvi armade in o vojni moči naše države v miru. Knjižici imata zares bogato vsebino in sta vsega priporočila vredni!

Ker bosta knjižici gotovo doživeli v nedolgem času novo izdajo, ne bo škodilo, ako tu kratko omenimo nekaj stvari, ki se nam zdé potrebne, da se v novi izdaji popravijo, oziroma izpopolnijo. — V obeh delih so spredaj navedena pravila za izgovarjavo nemških besedi. Glede pravil v drugem delu bi ne bilo nič pripomniti, pač pa glede onih v prvem delu: Na str. 4. je netočno povedano, da se »v nemščini spaja c z h in k v ch in ck«, zakaj ck = kk (podvojenik), dočim je ch enoten glas za nemški h, ki se približuje več ali manj našemu slovenskemu h. Glede nemškega h, ki se izgovarja samo v začetku besede, potem pa seveda tudi v zloženkah (hoch, An-höhe)

in med dvema polnima vokaloma (oho, Uhu), pa je pripomniti, da je od **ch** popolnoma različen glas in ni nič drugega, kakor nekaj dih pred vokalom, pri katerem sapa provroči le lahen šum in se lega govoril nič ne izpremeni od one pri izgovarjanju vokalov brez **h**. (Prim. Luick, Deutsche Lautlehre § 62.) — Str. 6.: deutsch izgovori doječ, kakor stoji pravilno v drugem delu (ne: dajč). Str. 6.: »Post, Pest, rasten« itd., nato opomba: **S** se izgovarja kot **s**, bolje bi se glasilo: **st** in **sp** v notranjosti besede se izgovarja kot **st**, **sp**. V naslednjem: Strang, an-strengen, anspornen, sprengen — pa bi se glasilo mesto opombe: **s** se izgovarja kot **š** — bolje **st**, **sp** v začetku besede in v sestavljenkah (streng, an-strengen) se izgovarja kot **št**, **šp**. Str. 7.: »ck izgovarjaj kot **k**«, tu naj bi stala kratka opomba, da je samoglasnik pred **ck** kratak, oziroma da se **ck** piše in se mora pisati le za kratkimi samoglasniki. — Str. 37. man gilt = človek velja; man spricht = govoré, ljudje govorijo. Str. 60.: »Brez ‚zu‘ pred nedoločnikom se rabi samo nekaj glagolov«, bolje: le nekaj glagolov je, ki imajo pri sebi nedoločnik brez ‚zu«: načinovni glagoli z glagolsko obliko polpreteklega časa in sedanjikovim pomenom: können, mögen, müssen, dürfen, wollen, sollen in lehren, lernen, helfen, heißen.

V drugem delu bo seveda treba popraviti str. 22. in 44., kjer se pomotno ne vjema slovensko in nemško besedilo, oziroma je med slovensko besedilo zašel nemški stavek in obratno. Poleg tega pa bo treba naglase popraviti po W. Wilmans, Deutsche Grammatik, I. Abteilung. Lautlehre: Wortakzent, str. 391—425. — Vsaka beseda ima le **e** n glavni naglas, daljše besede pa imajo še stranski, ali več stranskih naglasov. Glavni in stranski naglas pa se ne smeta enako zaznamenovati, kakor str. 5 in sploh vedno: Viertelstunde, áusgetrétene(n) (str. 19), ampak Viertelstúnde, áusgetrétene(n). Str. 17.: niederlégén, prav niederlegen. Prof. Fr. Reból.

B.

1. **Philosophisches Jahrbuch der Görresgesellschaft**. Herausgegeben von Dr. C. Gutberlet. XXV. B. L. 1912. Druck und Kommissions-Verlag der Fuldaer-Actiendruckerei.

Tudi ta letnik zaslužne nemške katoliške filozofične revije (»srebrno-jubilejni«) je obogatil filozofično znanstvo. Med 17 razpravami je nekaj prav moderno-aktualnih. Tako n. pr. razprava Cl. Baeumkerja o filozofiji Henri Bergsonovi. Ta »filozof francoske mladine« ima že tudi pri nas tega ali onega pristaša (Albin Ogris ga je proslavljal v »Omladini«). Baeumker dokazuje, da se skriva za blestečo formo nevzdržen, protisloven panteizem. M. Heidegger obravnava »problem bodočnosti«, kakor ga imenujejo, t. j. vprašanje o realnosti. Iz subjektivizma se filozofija počasi vrača zopet k realizmu (O. Külpe). Gutberlet kaže na vzgledu Ebbinghausove psihologije, kako so moderni dokazi proti substancialnosti duše brez moči. Proti Forelu dokazuje bitno razliko med živalskimi in človeškimi duševnimi zmožnostmi. Switalski obravnava problem, kako se tvorijo pojmi, F. Fränkel sorodni problem o pojmovanju in odmišljanju. K. Nink iznova preiskuje, je li možno neskončno število. Rezultat je, da ne. Minjon razpravlja o sholastičnem pojmovanju lepote. Jezuit fizik Linsmeier brani zopet na podlagi najnovejših pojavov radioaktivnosti atomsko teorijo. Da bi bila vsa snov končno iz električnih atomov, se mu ne zdi nemogoče, a doslej še nepodprto mnenje. Poleg teh razprav jih je nekaj iz zgodovine filozofije (o univerzalijah po Suarezu, o Suarezovi spoznavni teoriji). Moraliste bosta zanimali dve razpravi R. Leibnerja in A. Dyroffa o »synteresi«. Izraz je iz Hieronima, najbrž pokvarjen iz »syneidesis« (conscientia). — Kakor drugi letniki, ima tudi ta obilo recenzij in referatov ter pregled filozofičnih časopisov. Drugemu zvezku je dodana 86 strani obsegajoča bibliografija, namreč pregled filozofične literature za l. 1911.; nemške, angleške, francoske, italijanske in španske. Pogrešamo pa slovanske. — »Philosophisches Jahrbuch« izhaja po štirikrat na leto v skupnem obsegu 34 pol. Stane 9 M. Dr. Al. Ušeničnik.